REVITALIZACE BŘEHŮ ŘEKY OSTRAVICE

DIPLOMNÍ PRÁCE
FA ČVUT 2018 / 2019

BC. KAROLÍNA ZELNÍČKOVÁ

REVITALIZACE
BŘEHŮ ŘEKY
OSTRAVICE

vypracovala Bc. Karolína Zelníčková
vedoucí práce doc. Ing. arch. Ivan Plicka, CSc.
asistent Ing. arch. Matyáš Sedlák
konzultant Ing. Radmila Fingerová

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

OBSAH

5 ÚVOD
6 ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
7 PROHLÁŠENÍ AUTORA

A

MĚSTO OSTRAVA

11 MĚSTO
12 POLOHA
14 VAZBY OKOLNÍCH MĚST
16 SCHWARTZPLAN
18 MĚŘÍTKA ZPRACOVÁNÍ

B

ANALÝZA MĚSTA

22 HISTORIE
26 SWOT ANALÝZA
28 VODNÍ REŽIM
30 SYSTÉM ZELENĚ
32 ÚSES
34 DOPRAVA
36 SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ
38 SEKTOROVÝ URBANISMUS
40 ŠITÍ MĚSTA

C

ŠIRŠÍ VZTAHY

45 ORTOFOTOMAPA M 1:25 000
46 VYMEZENÍ POSUZOVANÉHO ÚZEMÍ
48 HISTORICKÁ CENTRA A TRASY
52 BARIÉRY, OHNISKA, ROZVOJ
54 ZELEŇ
56 BROWNFIELDY

D

NÁVRH

60 ORTOFOTOMAPA M 1:15000
62 VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
64 ADMINISTRATIVNÍ HRANICE
66 STAVBY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ
68 ASANECE OBLASTI
70 HRANICE MĚSTA A KRAJINY
73 KRAJINA- NÁVRH
76 MĚSTO- NÁVRH
78 URBANISTICKÁ KONCEPCE
80 FUNKČNÍ VYUŽITÍ ÚZEMÍ
82 ÚZEMNÍ VAZBY- SCHÉMA
84 REGULACE
88 CELKOVÝ NÁVRH
90 JEDNOTLIVÉ NÁVRHY
94 DETAIL- NOVÁ KAROLINA
98 DETAIL- ČERNÁ LOUKA
102 DETAIL- SPORTOVNÍ PARK
104 TABULKY PRVKŮ
108 MODULÁRNÍ STAVBY

ÚVOD

Předmětem diplomové práce je urbanistické a krajinářské řešení území podél řeky Ostravice, mezi Mostem Miloše Sýkory a mostem – ulicí Rudnou. Práce má za cíl navrhnout revitalizaci jihovýchodní části města Ostravy a krajiny rozprostírající se podél obou břehů řeky Ostravice.
Hlavním úkolem práce je hledání nového způsobu propojení dvou tradičních městských částí Moravské Ostravy a Vítkovic. Tato dvě území jsou navzájem zcela oddělena nefunkčními, neprostupnými průmyslovými areály a nevhodnou zástavbou. Území je navíc bez jakékoli vazby k protékající řece Ostravici. Ta má přitom velmi významný přírodní a rekreační charakter pro dané území. Propojení těchto dvou historicky významných center je pro už tak dost rozdrobenou strukturu města velmi žádoucí. V současnosti se v řešeném území rozvíjí nová rezidenční, ale i komerční výstavba, Nová Karolina, která bude v budoucnu vyžadovat další urbanistické a krajinářské řešení - proto jsem si pro svou diplomní práci zvolila právě toto území. Sama z okolí města Ostravy pocházím, a tak mi tamní vzniklá situace není lhostejná.

Tato práce je rozdělena na několik obsahových částí:

A

Prvotně popisuju **MĚSTO** Ostravu **VE VZTAHU K REGIONU.** Jeho lokaci, rozsah a význam. Dále v této části uvádím předmět a měřítka zpracování návrhů.

B

Ve svých **ANALÝZÁCH MĚSTA** se snažím popsat Ostravu jako celek. V této části zobrazuji historické vazby a současný charakter řešeného území, jeho hodnoty i slabiny, a zjišťuji aktuální potřeby města.

C

Následně se zabývám **POSOUZENÍM** a analýzou širších vztahů konkrétní zadané lokality v rámci jejich individuálních problémů a potřeb za účelem maximálního využití potenciálu místa.

D

V **NÁVRHU** se zabývám urbanisticko-krajinářským řešením obou břehů řeky Ostravice. Konkrétně se jedná se o oblast propojení dvou velmi významných městských center, Vítkovic a Moravské Ostravy. V mé diplomní práci, po předchozích analýzách, navrhuji šetrné změny ve stávající struktuře města, dotvářím nové urbanistické struktury a zpracovávám celkové krajinářské řešení dané lokality.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: **Karolína Zelníčková**
datum narození: 2. 6. 1993
akademický rok / semestr: 2018_2019 / letní semestr
ústav: Ústav urbanismu
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Ivan Plicka, CSc.

téma diplomové práce:

OSTRAVA – REVITALIZACE OKOLÍ ŘEKY OSTRAVICE A ŘEKY LUČINY

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Řešeným územím diplomní práce je řeka Ostravice a řeka Lučina - bezprostředně související území se soutokem těchto dvou řek. Cílem diplomové práce je – na základě zevrubné analýzy řešeného území i potřeb města Ostrava - navrhnout takové zásahy (architektonické, urbanistické), které budou přínosem z hlediska využití okolí těchto řek (v rámci řešeného území) pro krátkodobou rekreaci obyvatel města i jeho návštěvníků. Významným cílem práce bude zapojení řešeného území do struktury města Ostrava.

2/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Základním programem diplomové práce je návrh celkové koncepce revitalizace řešeného území i jednotlivých dílčích zásahů, které povedou ke zvýšení standardu prostředí řek Ostravice a Lučina, zejména území jejich soutoku. Nosným programem bude návrh komunikačního systému, souvisejícího s řekou, doplněného návrhem klíčových míst, významných z hlediska zvýšení uživatelského standardu území.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Výsledkem diplomové práce bude ověřovací studie řešeného území dle výše uvedeného rámcového stavebního programu. Předběžný rozsah diplomní práce:
- situace širších vztahů 1 : 10 000 alt. 1 : 5 000
- situace řešeného území 1 : 1000 alt. 1 : 500
- navržené objekty - půdorysy, řezy, pohledy v podrobnosti 1 : 200 alt. 1 : 100

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

- vizualizace / zákresy do fotografií – dokumentující revitalizační zásahy do stávajícího území

Pozn.: 3/ 4/ - může být upřesněno vedoucím DP na základě konzultace v průběhu semestru.

Datum a podpis studenta Karolína Zelníčková

Datum a podpis vedoucího DP 1/3/2019

Datum a podpis děkana FA ČVUT 6. 3. 2019

registrováno studijním oddělením dne 1. 3. 2019

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Karolína Zelníčková
AR 2018/2019, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) REVITALIZACE BŘEHŮ ŘEKY OSTRAVICE

(AJ) THE OSTRAVICE RIVERBANK REVITALIZATION

JAZYK PRÁCE:

Vedoucí práce:	doc. Ing. arch. Ivan Plicka, CSc. Ústav urbanismu 15119
Oponent práce:	doc. Ing. arch. Josef Kiszka
Klíčová slova (česká):	město Ostrava, urbanistická koncepce, město, krajina, řeka Ostravice
Anotace (česká):	Předmětem diplomové práce je urbanisticko-krajinářské řešení území podél toku řeky Ostravice ve městě Ostravě. Jedná se o snahu nalézt nový způsob přístupů města k řece spolu s propojením dvou tradičních městských částí Moravské Ostravy a Vítkovic. Je zpracován návrh celkového konceptu revitalizace oblasti i jednotlivé dílčí zásahy, jenž povedou ke zkvalitnění městského prostředí.
Anotace (anglická):	The subject of the thesis is an urban landscape design of the area of Ostravice river in the city of Ostrava. It shows an effort to find a new way to access city to the river and connect the two historical urban districts of Moravian Ostrava and Vitkovice. The proposal of an overall concept of revitalization of the territory is developed as well as individual partial intervention which will lead to a better quality of urban environment.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací."

V Praze dne
16.5.2019

podpis autora-diplomanta

A MĚSTO OSTRAVA

11 MĚSTO
12 - 13 POLOHA
14 - 15 VAZBY OKOLNÍCH MĚST
16 - 17 SCHWARTZPLAN
18 - 19 MĚŘÍTKA ZPRACOVÁNÍ

MĚSTO

Ostrava je statutární město Moravskoslezského kraje nacházející se v severovýchodní části České republiky. Leží na soutoku řek Odra, Opava, Ostravice a Lučina. Počtem obyvatel se jedná o třetí největší město v Česku, druhé největší město na Moravě, a největší město ve Slezsku. Cíleně uvádím tento popis z důvodů pochopení toho, že město se nachází na rozhraní dvou tradičních územních celků, Moravy a Slezska. Žije zde přibližně 290 tisíc obyvatel (údaj z r. 2018), v celé aglomeraci pak téměř 1 milion obyvatel, čímž v republice zaujímá druhé místo, hned po pražské aglomeraci.

První zmínka o Slezské Ostravě pochází již z roku 1229, kdy je uvedená první tamní osada. O Ostravě jakožto městě pak pochází spis z roku 1267, v něm je popisována zástavba na protějším, moravském, břehu řeky. Je tedy zřejmé, že původní osídlení vznikalo právě v okolí řeky Ostré (dnes Ostravice), která svým jménem určila název města Ostravy. Ve středověku došlo k dalšímu rozvoji města, který byl však po třicetileté válce a obsazení Švédy na čas zastaven a pokračoval až s nástupem průmyslové revoluce.

Tento znovu obnovený rozvoj města byl dán objevem rozsáhlých ložisek kvalitního černého uhlí. Vznikl zde kromě hornického i hutnický průmysl, proto se začalo městu přezdívat „ocelové srdce republiky". K největšímu stavebnímu rozmachu došlo za dob minulého politického režimu, kdy především v městské části Porubě vznikla nová zástavba ve formě, dnes chráněného, socialistického realismu. Od té doby prošla Ostrava mnoha výraznými změnami. Pro město tolik typický průmysl byl podroben celkové restrukturalizaci. Došlo k útlumu těžby a v roce 1994 k celkovému ukončení důlní činnosti na území města. Vzpomínkou na hornickou minulost města zůstává mnoho uzavřených průmyslových areálů z nichž jeden, Dolní oblast Vítkovic, prošel významnou rekonstrukcí, která podpořila celkovou image a návštěvnost města. Svou nepopiratelnou unikátnosti se areál zapsal mezi národní kulturní památky. Kromě kulturně cenných památek má území i přírodní bohatství. Je výchozím turistickým bodem, jak pro oblast Jeseníků, tak pro oblast Beskyd. Stovky hektarů rekultivovaných ploch doplňuje řada původních přírodních lokalit, z níž jsou mnohá označena jako chráněná území.

POLOHA

Ostrava Je třetím největším městem České republiky a hlavní metropolí Moravskoslezského kraje. Oblast kraje se nachází na rozhraní Českého masívu a vnějších Západních Karpat, ze severu do něj zasahuje Středoevropská nížina. Samotné město pak leží v údolí mezi dvěma pohořími, Beskydy a Jeseníky, v tzv. Moravské bráně. Značnou část jeho území pokrývají lesy, parky a další zeleň - na jednoho obyvatele města ji připadá 30 m^2. Je zde přes sto třicet významných krajinných prvků, tři přírodní rezervace a čtyři přírodní památky. Patří k nim dvě části Chráněné krajinné oblasti Poodří přímo na území města - Polanecký les a Polanecká niva. Atraktivními rezervacemi jsou také Rezavka a Turkov s lužními lesy, okolí rybníku Štěpán nebo národní přírodní památka Landek s výstupy uhelných slojí na povrch. K přírodním raritám patří bludné balvany ze švédské žuly z dob zalednění. Největší z nich se nachází přímo uprostřed Nové huti v Ostravě Kunčicích. Unikátem je zalesněná halda Ema s vrcholem ve výšce 315 m nad mořem, jedná se o 150 let starý, uvnitř hořící odval, kde teplota hluboko v nitru dosahuje až 1 500°C.

Vnitřní zemskou hranici města tvoří řeky Odra a Ostravice. Mezi těmito řekami se nachází Morava, zbytek pak představuje území spadající pod České Slezsko. Z hlediska rozsahu, větší část města leží ve Slezsku, avšak většina významných částí města, jako je centrum a mnohá rozsáhlá sídliště leží na Moravě.

Stejně jako mnohá jiná historická města zaujímá v rámci republiky významnou strategickou polohu. Nachází se pouhých 10 kilometrů jižně od státní hranice s Polskem a 50 kilometrů západně od hranic se Slovenskem. Hlavní město Praha je oproti tomu vzdálená 360 km, Brno pak necelých 170 km. Významnými mezinárodními tranzitními koridory jsou trasy vedoucí do 90 km vzdálených polských Katovic a 310 km vzdálené rakouské Vídně. Nejstarší zmínka o významné tranzitní poloze sídla se objevuje již v pramenech o prastaré dálkové komunikaci, Jantarové stezce (4. tis. př. n. l.). Tuto stezku mezi dvěma moři (Baltským a Středozemním) nelze dnes jasně definovat, zanechala však své nezaměnitelné stopy v řadě míst našeho kraje. Díky těmto stopám, ale i směru odkud kam vedla a kudy procházela, je velmi pravděpodobné, že obchodníci, směřující k moravské bráně, šli právě podél řeky Ostré, skrz oblast dnešní Ostravy. Současná Ostrava, ačkoli se vyznačuje svou krajní polohou v rámci republiky, je dodnes stále významným dopravním uzlem. Prochází jí dálnice D1 směřující do Polska a hlavní železniční koridor vedoucí na Slovensko. Nachází se zde mezinárodní letiště Leoše Janáčka v Mošnově. Ostrava je také významnou a nedílnou součástí integrovaného dopravního systému ODIS moravskoslezského kraje.

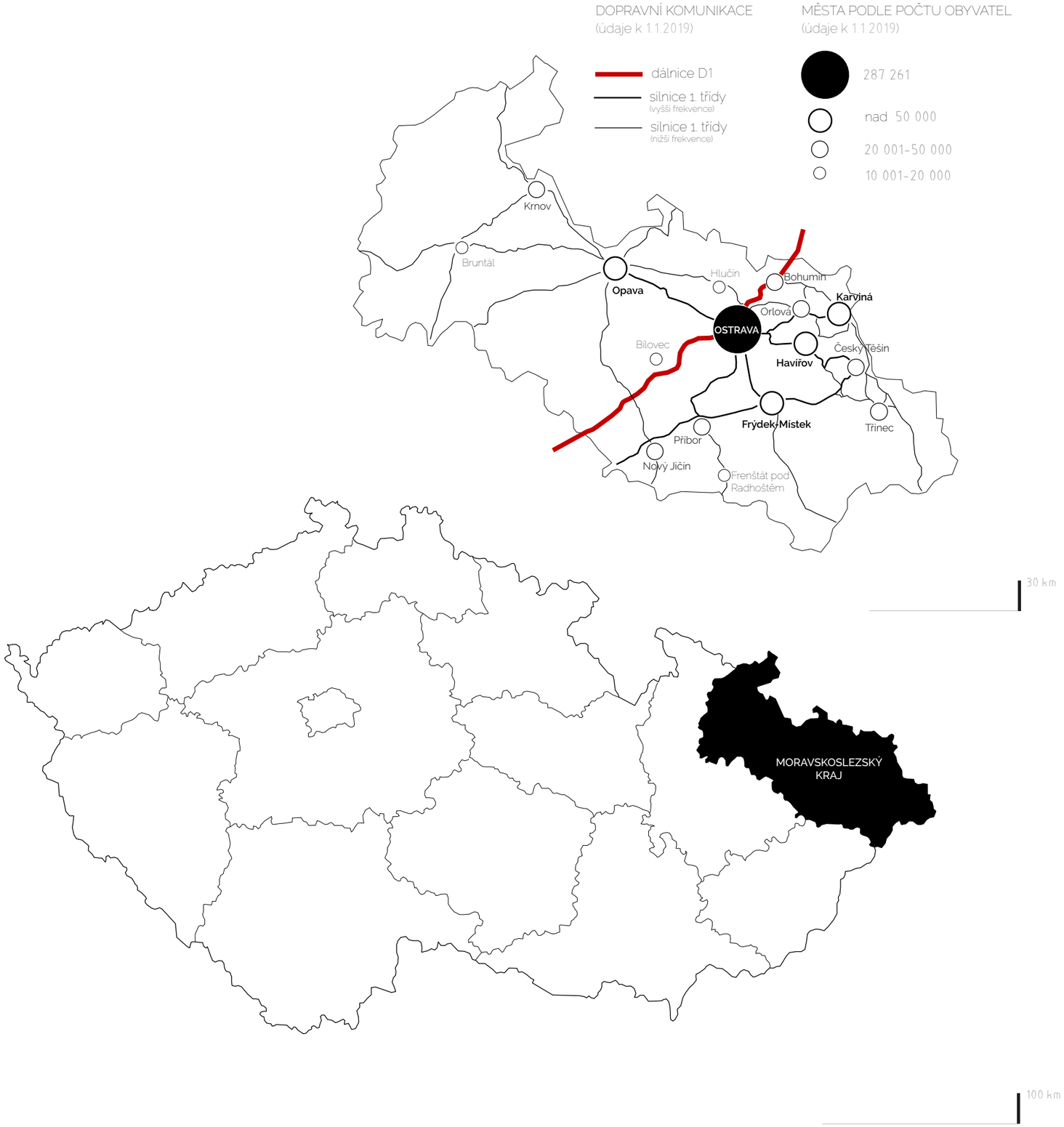

VAZBY A VZDÁLENOSTI OKOLNÍCH MĚST

V systému osídlení je Ostrava centrum regionální aglomerace. Město leží na severovýchodním okraji České republiky, na území Moravskoslezského kraje. Hranice s Polskem probíhá pouze 10 km severně od centra města. Oblast kraje, jeho rozvoj a dostupnost, je ovlivněn růstovou dynamikou krajského města Ostravy a působením poměrně husté sítě menších sídelních jednotek. Region se mmj. vyznačuje velmi silnou koncentrací obyvatel a ekonomické činnosti, pro níž je charakteristická mezinárodní rozvojová spolupráce se sousedícím polským regionem Horního Slezska. Předpokladem dalšího rozvoje území, je dostavba úseků dálnice D1 a napojení na dálniční síť Polska, dále posílení spojení na II. a III. tranzitním železničním koridoru.

OBECNÉ INFORMACE KRAJE

Rozloha	5 427 km²
Počet obyvatel	1 205 886 (2018)
Hustota zalidnění	224 obyvatel/km²
Nejvyšší bod	Praděd (1491 m n. m.)
Historické země	Morava a Slezsko
Počet okresů	6
Počet správních obvodů obcí s rozšířenou působností	22
Počet správních obvodů obcí s pověřeným úřadem	30

MĚŘÍTKA ZPRACOVÁNÍ

V této diplomní práci pracuji s těmito základními měřítky

- analýzy širšího území M 1:100 000/ M 1:25 000
- návrhy M 1:5 000/ M 1:2 000

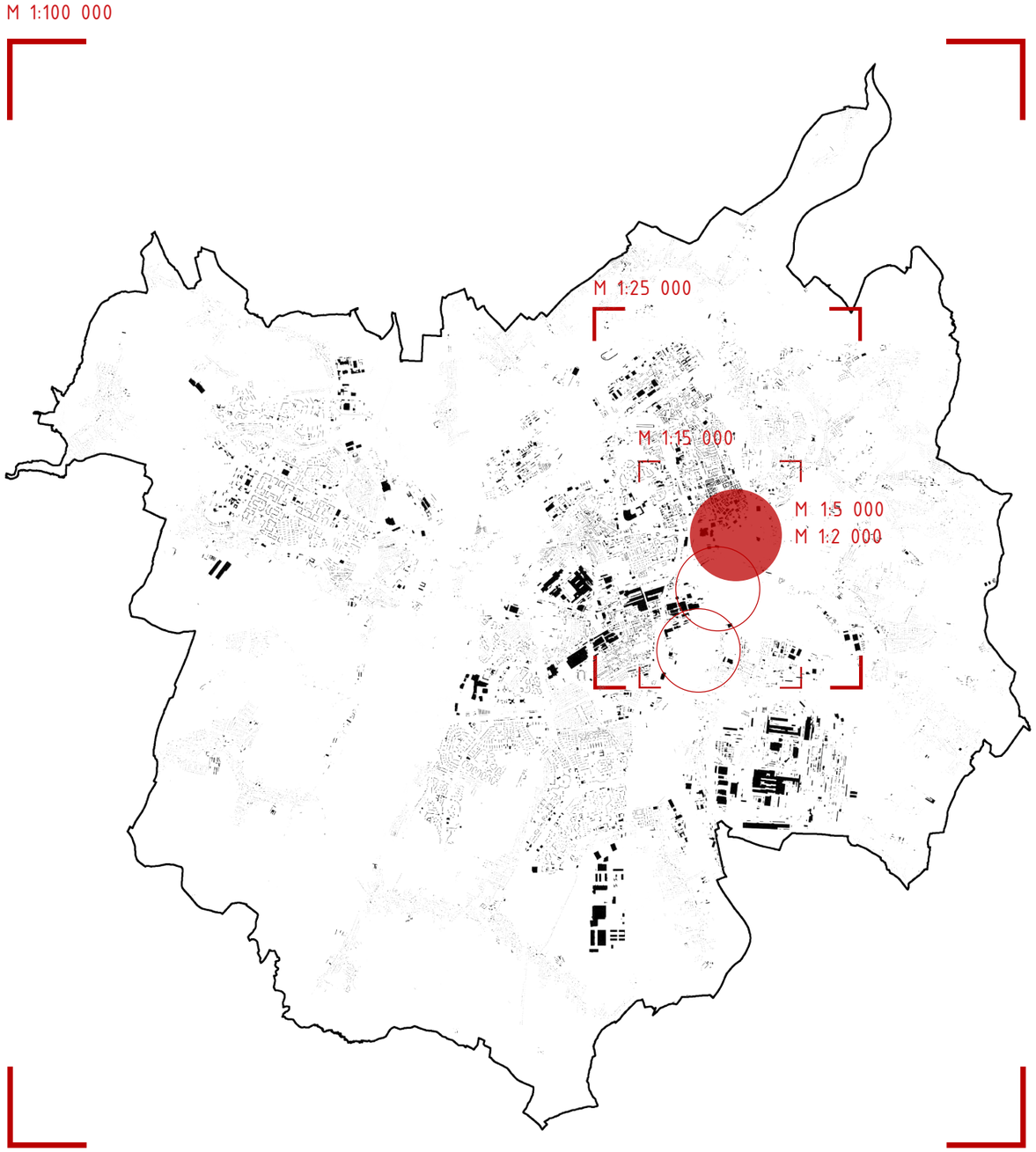

B ANALÝZA MĚSTA

22–25 HISTORIE
26–27 SWOT ANALÝZA
28–29 VODNÍ REŽIM
30–31 SYSTÉM ZELENĚ
32–33 ÚSES
34–35 DOPRAVA
36–37 SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ
38–39 SEKTOROVÝ URBANISMUS
40–41 „ŠITÍ“ MĚSTA

HISTORIE

PRAVĚK, STAROVĚK

Nejstarší pozůstatky osídlení pochází ze starší doby kamenné (300 000 let př. n. l.), jedná se především o pazourkové nástroje. Z mladší doby kamenné (25 000 př. n. l.) byly nalezeny pozůstatky tábořiště lovců mamutů na vrchu Landek u soutoku řek Odry a Ostravice. Tento vrch je znám tím, že zde černé uhlí vychází až na povrch, lze tedy předpokládat, že pravěcí lidé jej využili jako paliva. Z této doby údajně pochází i významný nález jediné, na světě známé, štíhlé Venuše, zvané Petřkovická. Landek byl osídlován až do období neolitu, kdy sloužil zemědělským účelům. V 8. století zde přišli Slované a vybudovali si zde první hradiště.

Slezskoostravský hrad, autor Jakob Alt, r.1855

STŘEDOVĚK, NOVOVĚK

Sídlo, na levém břehu řeky Ostravice, ležící na významné trase vedoucí z Opavy do Těšína a dále do Krakova, získalo svá městská práva ve 13. století. Při lokaci se počítalo s budoucím velkým významem města. Důkazem je značně rozlehlé náměstí (93 arů) a plán vybudovat daleko větší kostel, než byl v pozdější době vybudován. Zpočátku město nebylo opevněno, hradby byly vystavěny v letech 1371-1376. Toto parkánové opevnění a dostatečná vzdálenost od, často měnícího se, koryta řeky, zajistila prvotní zástavbě mnohokrát bezpečí před hrozícími povodněmi. Až do 18. století byla Ostrava poměrně bezvýznamným poddanským městem s jen málo rozvinutým obchodem a řemesly.

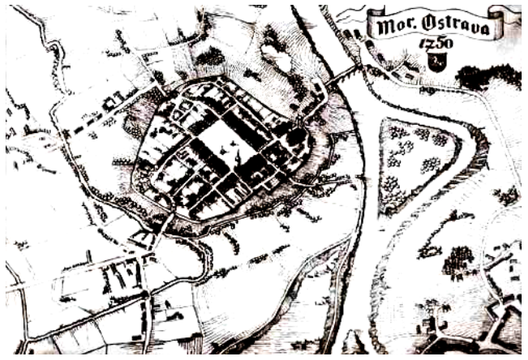

Novodobá kresba Ing. E. Kolba, r. 1942,
historické centrum města 2. polovina 18. století

PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE

Od první poloviny 50. let do počátku let 90. 18. století zaznamenalo město nárůst počtu obyvatel, díky nálezu černouhelné pánve. Městská struktura se začala rozrůstat a opevnění ztratilo svou funkci a zchátralo. Hradby byly ve 20. letech 19. století odstraněny, což způsobilo ztrátu výrazu středověkého města. Na přelomu 19. a 20. století nastala stagnace růstu počtu obyvatelstva. Až zvýšená poptávka po černém uhlí od 30. let 19. století spustila opětovnou a tentokrát masivní přistěhovaleckou vlnu lidí ze všech koutů naší i slovenské republiky. Jednalo se až o osminásobný nárůst oproti původnímu počtu obyvatelstva. Vybudování Rudolfovy hutě zcela změnilo krajinný ráz města. Kromě hutnictví se na Ostravsku rozvíjelo i koksárenství, strojírenství a chemický průmysl. K rozmachu území jednoznačně přispělo vybudování nové železniční tratě, Severní dráhy Ferdinandovy, na spojnici mezi Vídní a Krakovem.

Historická fotografie, manifestace socdemáků, r. 1921

20. STOLETÍ

Podoba Ostravy na počátku dvacátého století byla jednoznačně specifická a v mnoha pamětech lidí dodnes mylně zůstává tento obraz města. Obraz velkolepých ulic s výstavními domy, ale i stovkami přelidněných nehezkých domků v dělnických koloniích i provizorních příbytků těch největších chudáků. Kouřící hutě, zakouřené a hlučné krčmy i veřejná prostranství. Znečištěné řeky a nepořádek v otevřené krajině spolu s všudypřítomnými doutnajícími haldami. Byl to vskutku bezútěšný pohled na průmyslové město s původně panenskou krajinou, vyobrazenou na malbě z r. 1855.

Po první světové válce je pro město vypracován jednotný regulační plán podle níž se rozšířila stavba občanských i bytových staveb. Pro občanskou vybavenost města přibyly např. o obchodní domy (Rix, Brouk, Baťa, Babka), ale i banky, úřady, modlitebny, a kostely. U bytové výstavby se jednalo nové kolonie a vilové čtvrti. Za druhé světové války po náletech byla Ostrava značně zdevastovaná. Bombový útok poznamenal pětinu všech domů ve městě, z některých částí města zbyly jen sutiny. (Jiřík 1993)

Doba socialismu se vyznačuje novou vlnou růstu. Roku 1957 žilo v Ostravě 24 831 lidí. V roce 1961 byl politickým režimem vznesen požadavek na vytvoření města pro 400 000 lidí. Započala tedy nová výstavba sídlišť (Dubina, Bělský les, Vyškovice, Nový Poskovec), i celých městských částí například Ostravy Poruby a Ostravy-Jih.

Pohled na Vítkovické železárny, malba z r. 1913

Letecký snímek sídliště Poruba, 1958,
archiv úřadu městského obvodu Poruby

21. STOLETÍ

Na přelomu tisíciletí nastává stagnace výstavby nových bytových domů. Pokračuje výstavba vil v okrajových částech města a rekonstrukce některých dělnických čtvrtí (Mariánské hory, Vítkvovice) a veřejných budov (např. divadlo Antonína Dvořáka). Probíhají asanace několika brownfieldů, tím nejvýznamnějším počinem je revitalizace oblasti bývalé koksovny Karoliny a výstavba nového obchodního a administrativního centra Karolina. V současné době započala výstavba nových bytových domů v těsné blízkosti zmiňovaného obchodního centra.

Letecký snímek, OC Forum Nová Karolina v popředí,
rezidenční čtvrť Karolina v pozadí, r. 2013

DALŠÍ VÝVOJ?

Ve své diplomní práci se zaměřuji mj. na návrh nové blokové výstavby právě v této zmiňované rozvojové oblasti bývalé koksovny Karolíny. Jedná se o velmi atrakrativní území nedaleko historického centra města i nového industriálního a kulturního centra Dolní oblasti Vítkovic. Celé území se navíc nachází v blízkosti řeky Ostravice, která je pro danou lokalitu velmi významnou přidanou hodnotou. Nová výstavba v této části města by posílila vzájemné vazby obou tradičních center.

???

HISTORICKÝ VÝVOJ MĚSTSKÝCH STRUKTUR

VELIKOSTI SÍDLA V DANÉM OBDOBÍ

Z mapy lze rozpoznat oblasti, které se začaly rozvíjet dříve než jiné. Na první pohled jsou zřejmá místa se silnější koncentrací historických sídel (vyznačeno tmavšími tóny). Tato koncentrovaná místa jsou na území města Ostravy „rozdrobena" po celém jejím území. Původně se totiž jednalo o menší vesnická sídla s vlastní historickou tradicí a strukturou, která následně více či méně srostla do jednoho „roztříštěného" města. V dnešní době je velmi náročné definovat, co je oním stěžejním místem, hlavní silou, co je tím centrem města. Nejpravděpodobněji se jedná se o dvě oblasti, Moravskou Ostravu a Vítkovice, tato dvě území mají nejstarší historickou tradici a také obyvateli jsou vnímána, jako dvě stěžejní centra města..

VNÍMÁNÍ „CENTRA"

Dvě zmiňovaná centra jsou navzájem tak moc odlišná a tak moc oddělená, že absolutně netvoří pocit jednoho středobodu města.

Mnoho obyvatel Ostravy má vlivem chybějícího jednotného centra města Ostravy pocity jakými jsou například:
-rozpolcenost
-ztráta identifikace
-neuchopitelnost
-zmatenost
-nepochopení
-špatná orientace
-pocit neprostupnosti
-vnímání bariér, izolace a omezení

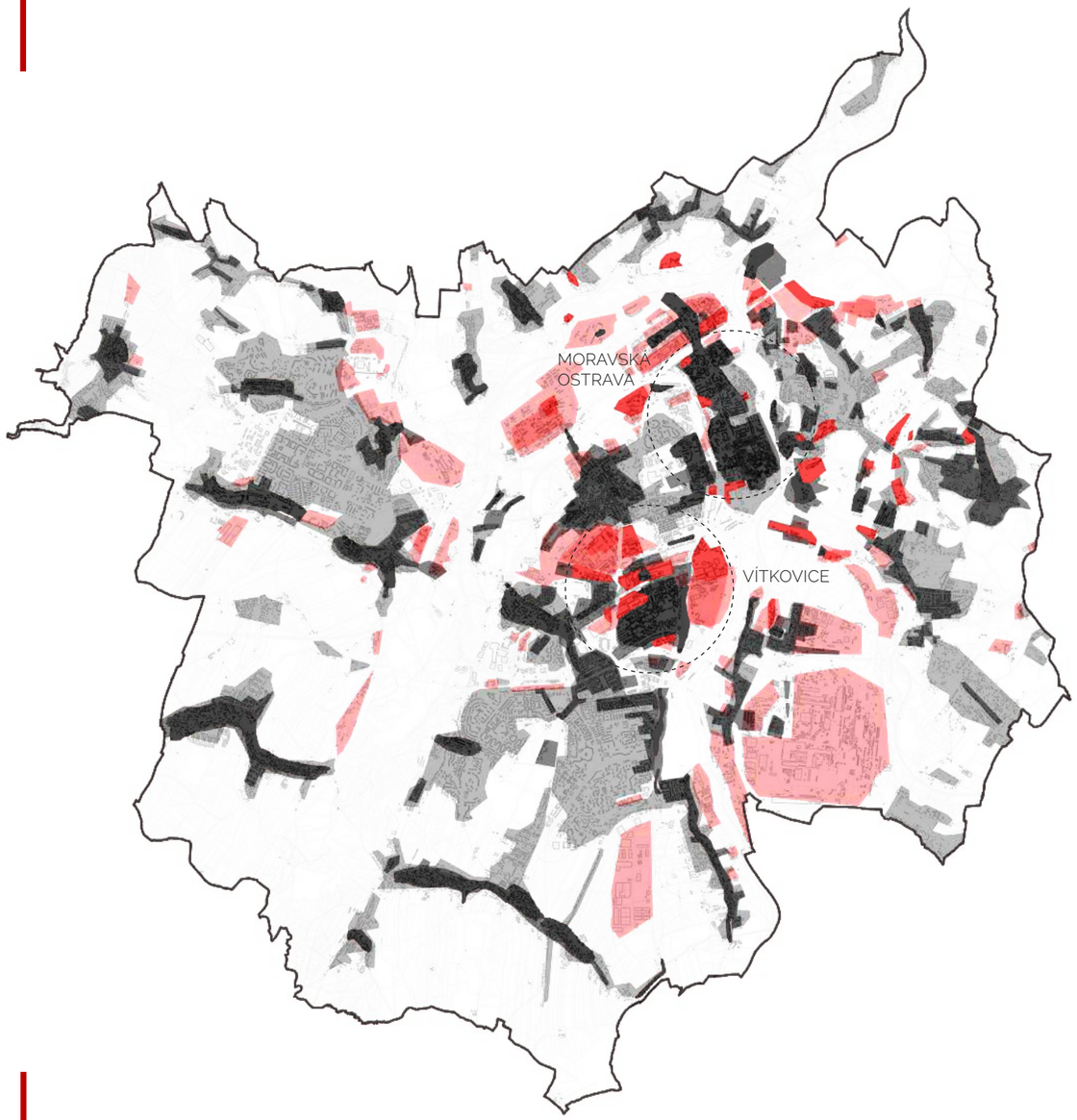

LEGENDA

BYDLENÍ,
OBČANSKÁ VYBAVENOST

1900
1950
2000

TĚŽBA,
VÝROBA

1900
1950
2000

0 1 2 5 10 km

LEGENDA

- průmyslové areály
- brownfields
- zátopová území a CHKO
- hlavní dopravní trasy, jež převzaly zatížení původních vytížených cest v centru města
- nespojitost městských částí
- čtyři základní městské struktury
- směry rozpínání městských struktur

S

0 1 2 5 10 km

SWOT ANALÝZA

S SILNÉ STRÁNKY
W SLABÉ STRÁNKY
O PŘÍLEŽITOSTI
T HROZBY

SILNĚ jsou vyznačena témata důležitá pro diplomní práci

S

geografická poloha města
regionální centrum
dopravní dostupnost v rámci ČR
kvalitní síť MHD (integrovaná doprava ODIS)
velký rozsah ploch zeleně
vniřní územní rezervy
industrialní památky
vyšší úroveň vzdělání
rozvojové centrum vědy
kvalitní zdravotní péče

W

brownfieldy a poddolovaná území
průmyslové areály v centru města
slabý výraz centra města
nedostatečná údržba městské zeleně
nevyužitý potenciál vztahu sídla a řeky
nízká podnikatelská aktivita
odliv vysokoškolských absolventů
vysoká nezaměstnanost
zvýšená kriminalita
zhoršená kvalita ovzduší

O

turistické trasy vedoucí skrz území
dostupnost levného bydlení
volné plochy k zastavění v centru města
volné plochy k revitalizaci veřejných prostranství
využití krajiny podél vodních toků
podpora malých a středně velkých podniků
podpora identifikace obyvatel s Ostravou

T

ztráta regionálního významu
zánik industriálního dědictví
rozptylování zástavby
vznikající nevhodná výstavba v centru
zánik historicky významných staveb
stěhování firem do jiných měst
odliv obyvatel

ZÁVĚR

Z analýzy vyplývá potřeba města omezit, nebo zcela zabránit, úbytku obyvatel, vytvořením nových kvalitních pracovních míst. Dále je nezbytné intenzivně pracovat na čistotě a bezpečnosti města, spolu se zkvalitněním veřejných prostranství, městské zeleně i volné krajiny. Obzvláště velkým potenciálem pro zkvalitnění života ve městě je zpřístupnění břehů řeky Ostravice obyvatelům a návštěvníkům. V současné době již probíhá revitalizace těchto břehů, od soutoku Lučiny s Ostravicí, po směru proudu řeky, až po Komenského sady na severu města. Stále však zbývá mnoho nevyhovujících, dosud nerevitalizovaných oblastí, zvláště v místech ukončené průmyslové aktivity, těžby či výroby.

VODNÍ REŽIM

ŘEKA A MĚSTO

Funkce a význam řeky ve městě prošel v průběhu časů významnými civilizačními proměnami. Původní existenční opora sídla se pozměnila ve využití k hospodářským účelům, až po dnešní dobu, kdy řeka protékající městem výrazně posiluje funkci veřejného prostoru (pobytovou, společenskou, kulturní). Stejně tomu je v Ostravě, kdy nejstarší sídlo a menší hospodářská sídla, vznikala v těsné blízkosti řeky Ostravice, v současnosti se břehy v centru města postupně transformují a dotváří příjemný veřejný prostor.

HYDROGEOLOGICKÉ POMĚRY V ÚZEMÍ

Oblast města patří do povodí řeky Odry, řeka dále protéká přes Polsko a vlévá se do Baltského moře. Na území Ostravy přitékají do Odry dvě významné řeky- Ostravice ze svahů beskydských hor. a Opava ze svahů Jeseníku. Oblast má vysokou retenční schopnost krajiny. V povodí se nachází velmi dobře propustné písčité a štěrkové podloží ale i nepropustné hlíny a spraše.. Koeficient odtoku řek je střední a jejich průtok v průběhu roku je značně rozkolisaný, především v důsledku jarních zvýšených průtoků a záplav. Podzemní vody se nacházejí v blízkosti toků v houbce 1-5 m a v ostatních oblastech sahají až do hloubky 16 m. Chemické a biologické znečištění vodních toků je poměrně značné. Dle klasifikace povrchových vod, (stupnice I.-V.) se řadí do IV. a V. kategorie znečištění. V posledních letech postupně dochází ke zlepšování kvality vody vlivem ukončení činností některých průmyslových podniků a budování čističek odpadních vod. (zdroj Sovíková 1998)

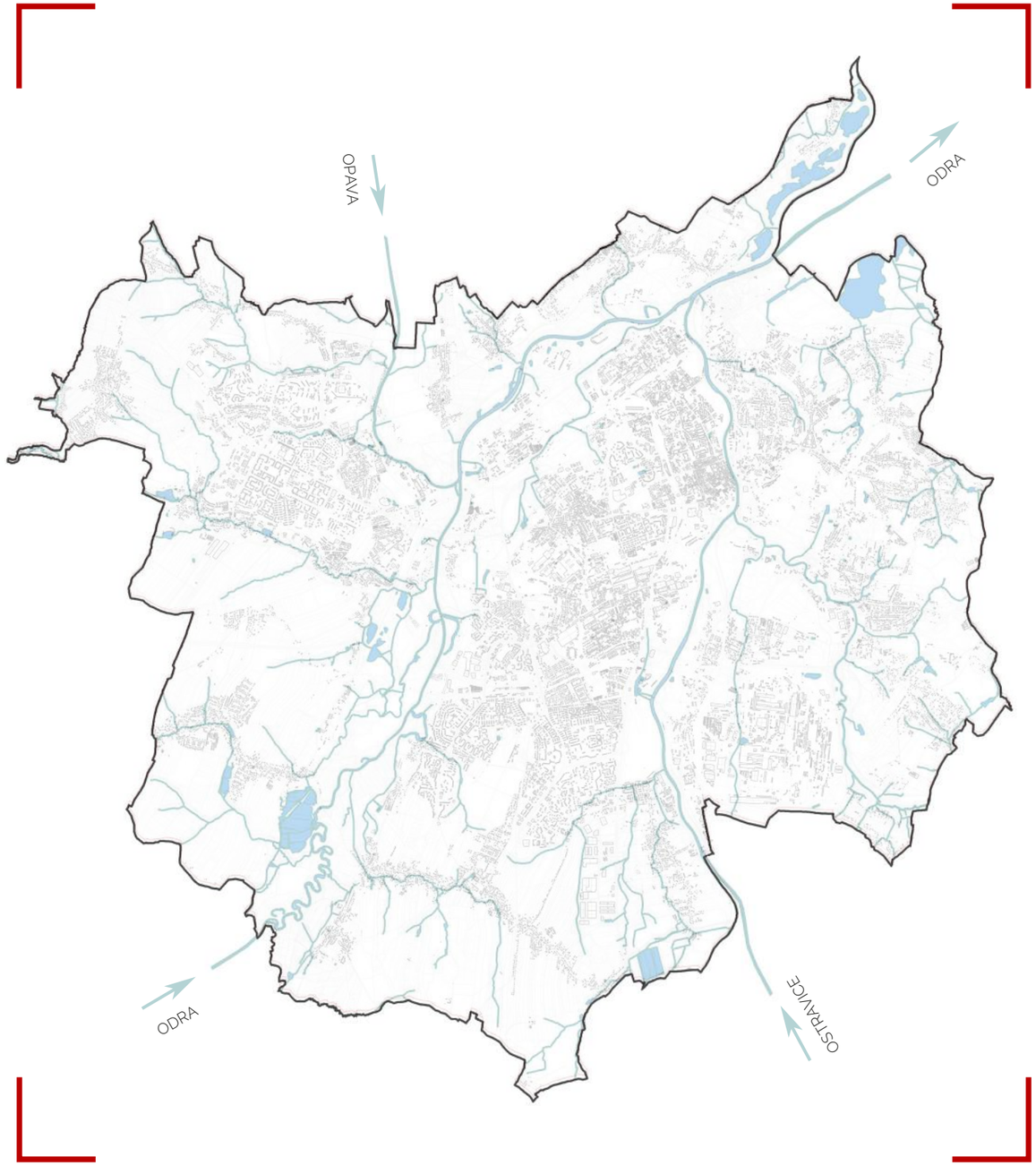

LEGENDA

vodní toky

vodní plochy

0 1 2 5 10 km

SYSTÉM ZELENĚ

Ostrava je jednoznačně město zeleně. Na základě analýz ze satelitních snímků připadá městu třetí místo v žebříčku měst ČR s nejvyšším procentem zastoupení parkové zeleně. Dle výzkumu jsou na tom lépe pouze Karlovy Vary a hl. m. Praha, Pokud by se však člověk zaměřil na pořadí podle celkového množství zeleně, včetně lesů, byla by Ostrava až na 9. místě. Tento fakt poukazuje na to, že Ostrava má ještě velké rezervy ploch zeleně vhodné k rekultivaci, jakými jsou například staré průmyslové areály, skládky, kolejiště, odkaliště, haldy aj.. Tyto plochy se nacházejí dokonce i v samotném centru města, nebo na rozhraní významných městských celků, což v současné době vytváří bariéry, ale zároveň je i velkým potenciálem k revitalizaci těchto území a zlepšení podmínek života ve městě. Tento způsob zkvalitnění a propojení městské struktury je mimo jiné cílem návrhu mé diplomní práce.

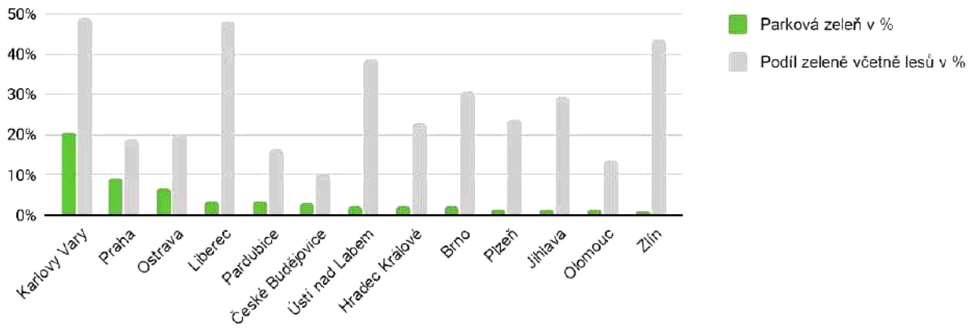

V bioregionu Ostravska převládají orné půdy, jedná se přibližně o 44% rozlohy území. Lesy zabírají plochu v dané oblasti z 9%, trvale travní porosty 8% a vodním plochám připadá 2,9% velikosti území. Zbylá plocha 36,1 % tvoří zastavěné území spolu s parkovou zelení.

Reliéf je různorodý, většina povrchu je však rovinná. Pro město, s takto rozvinutým těžebním průmyslem, jsou častým výskytem odvaly (haldy) ve formě stolovitých nebo kuželovitých umělých hor, až 50 m vysokých. Některé tyto sypké, antropogenní krajinné útvary jsou uvnitř stále hořící a je nezbytná jejich rekultivace. Nejčastější způsob je revitalizace, nebo-li nevrácení umělé krajiny zpět přírodě, například zatravněním či zalesněním, aby nedocházelo k nežádoucím sesuvům. Postupem času na haldách vzniká zcela nová a jedinečná vegetace, stejně tak zde probíhá i osídlování novými živočišnými společenstvy. Po ukončení chemických procesů uvnitř výsypek a následném sesednutí kužele či stolu je možné je dále využívat, například jako vinice, sady či hřiště..

DRUHOVÁ SKLADBA ZELENĚ

Současnou převládající dřevinou lesních porostů je smrk ztepilý (Picea abies) 32%. Dále s menším množstvím zastoupení to jsou duby (Quercus) 12,6% a olše lepkavé (Alnus glutinosa) 12,4%.

Potenciálně přirozenou vegetaci pro danou oblast je dubová bučina. Rozvojovými vyššími dřevinami jsou pak dub letní (Quercus robus), olše lepkavá (Alnus glutinosa), buk lesní (Fragus Sylvatica). Pro keřové patro je převládající ostružiník (Robus) a bez (Sambucus). V bylinném patře jsou především zastoupeny ostřice třeslicová (Carex brizoides), pstroček dvoulistý (Maianthenum bifolium), netýkavka nedůtklivá (Impatiens noli-tangere). V nivách řek je potenciální zelení střemchová jasanina (PrunoFraxinetum) a jilmová doubrava (Querco-Ulmetum), v menší míře pak lipová dubohabřina a jedlová doubrava. (Neuhäuslová 1998)

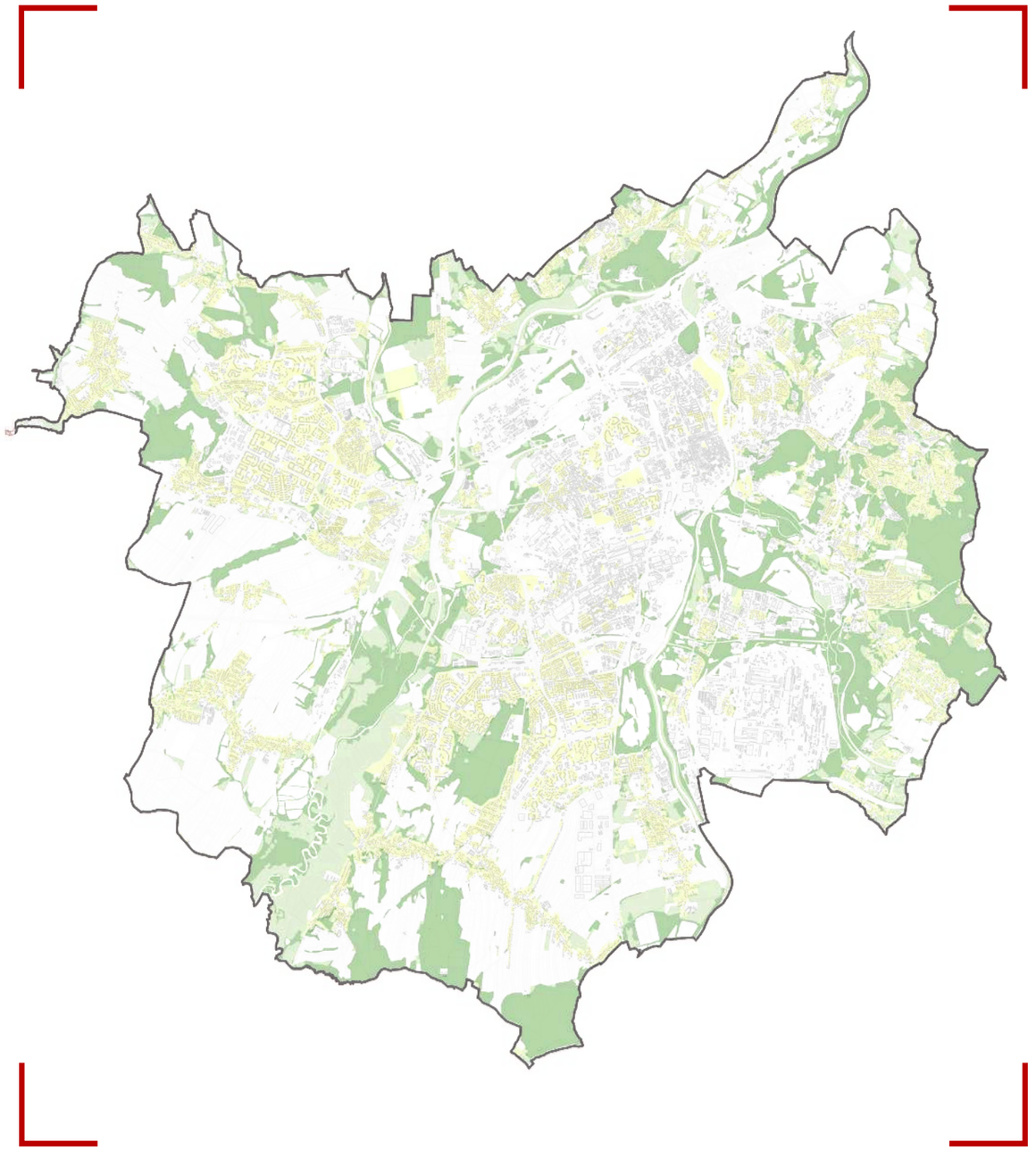

LEGENDA

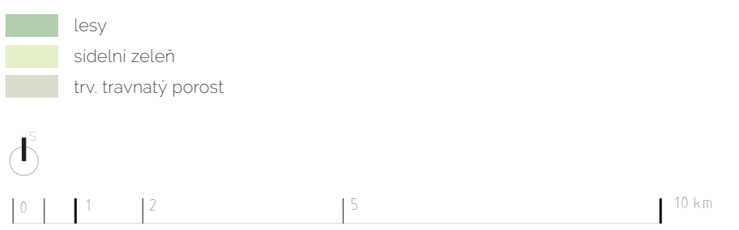

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY

ZÚR MSK vymezují na území města Ostravy plochy a koridory nadregionální a regionální úrovně, které návrh ÚPO v rámci vymezených koridorů zpřesňuje dle územních podmínek. Na území města Ostravy se nachází následující skladebné prvky ÚSES nadregionální a regionální úrovně:

NADREGIONÁLNÍ ÚSES

Biocentra
A) Oderská niva (nivní, vodní a luční)

REGIONÁLNÍ ÚSES

Biocentra
1) Klečkovce (mezofilní hájové)
2) Koblovská a Vrbická niva (nivní,vodní)
3) U Janové (hygrofilní lesní)
4) Bělský Palesek (mezofilní hájové,hygrofilní lesní)
5) Lipina u Oprechtic (mezofilní hájové, mezofilní bučinné)
6) U Dolu Paskov (nivní, vodní)
7) Kunčická niva (nivní, vodní)
8) Radvanická niva (nivní, hygrofilní)
9) Bučina u Bartovic (mezofilní hájové, mezofilní bučinné)
10) Gurňák (mezofilní hájové,mezofilní bučinné)
11) Heřmanice-Záblatí (mezofilní hájové, nivní, vodná)
12) Landek (mezofilní hájové)
13) Turkov (nivní, vodní)

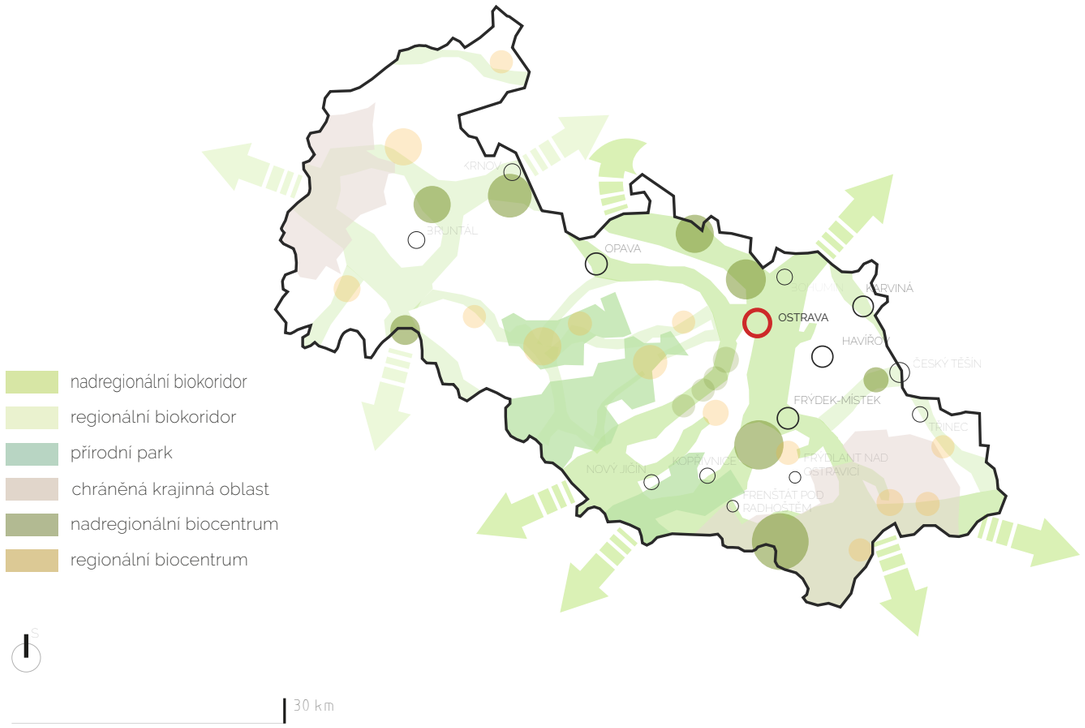

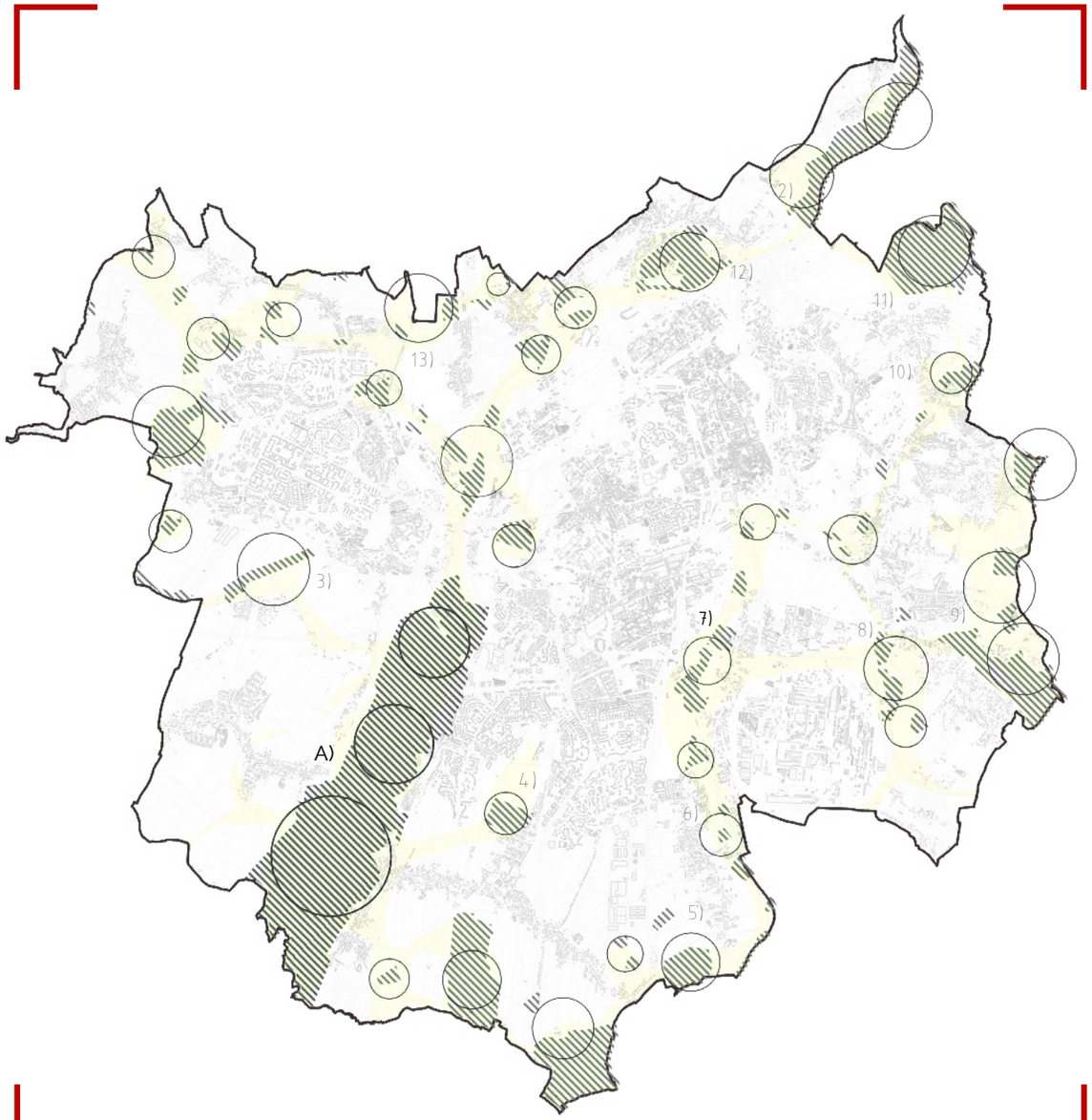

LEGENDA

regionální biokoridor
regionální biokoridor (vyšší intenzita)
nadregionální biocentrum
regionální biocentrum
S
0 1 2 5 10 km

LEGENDA

počet vozidel za 24 hodin

- více než 40 000
- 30 000–40 000
- 20 000–30 000
- 10 000–20 000
- 5 000–10 000
- 3 000–5 000
- méně než 3 000
- nesčítané úseky

Zdroj: Informace o dopravě v Ostravě, ročenka 2017

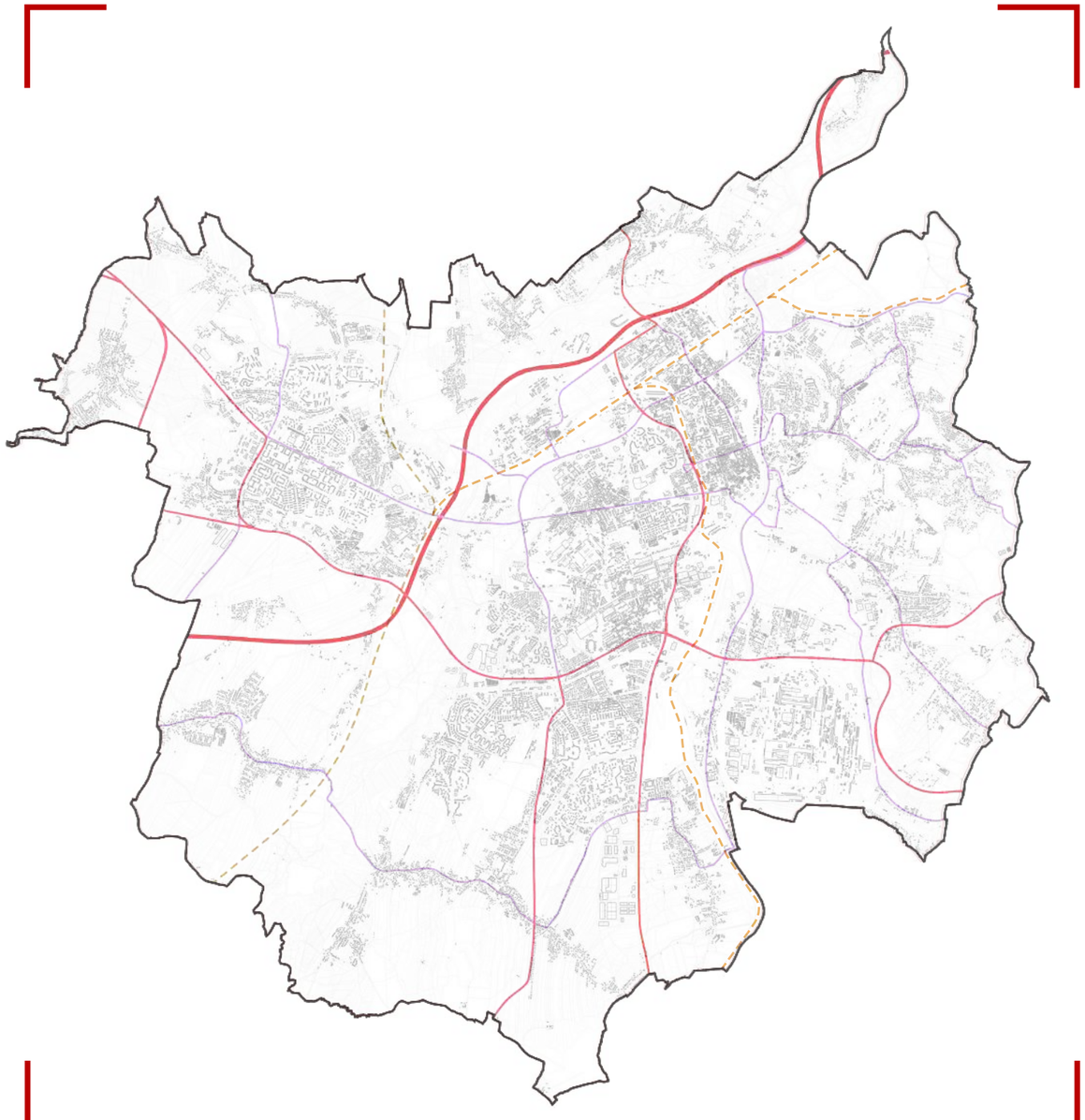

LEGENDA

- dálnice D1
- silnice I. třída
- silnice II. třída
- hlavní železniční tah

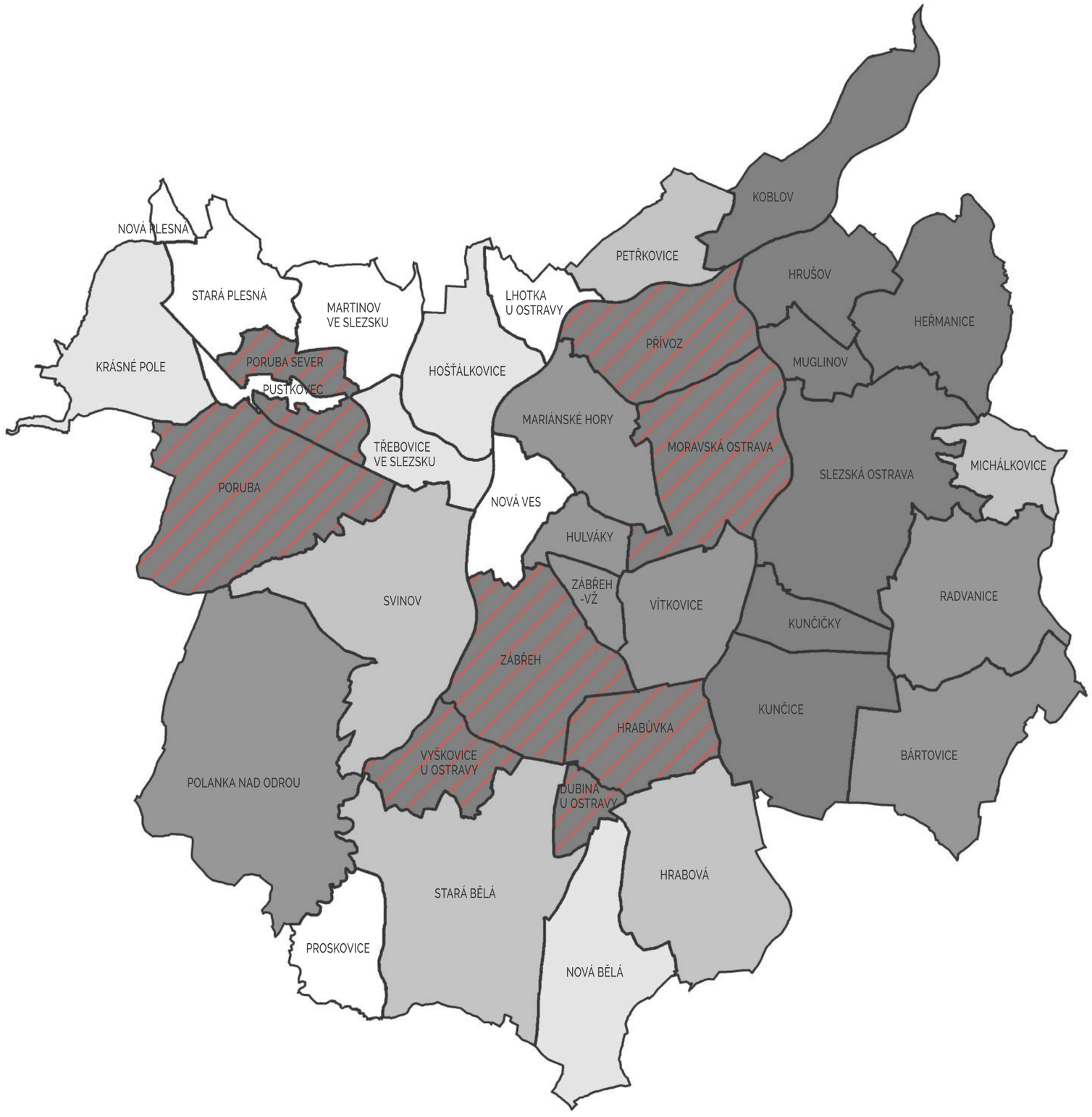

SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ

LEGENDA

POČET OBYVATEL

- > 1 500
- 1 500 – 3 000
- 3 001 – 5 000
- 5 001 – 20 000
- < 20 000

oblast s vyšší hustotou osídlení

S

0 1 2 5 km

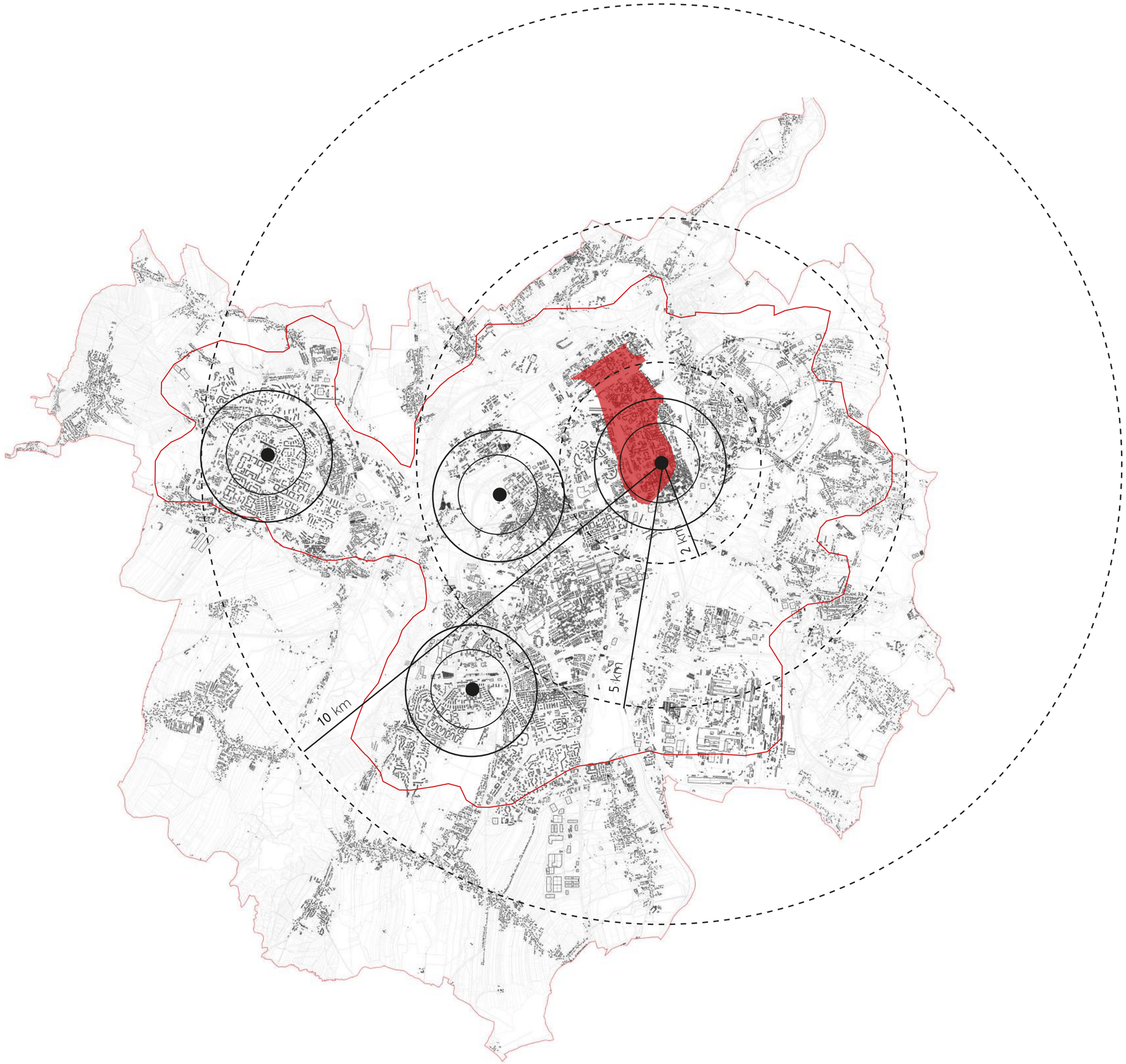

SEKTOROVÁ URBANISTICKÁ STRUKTURA

Problémy dnešní Ostravy jsou do značné míry spojeny s urbanistickou strukturou města. Rozvoj města probíhal v závislosti na oblastech těžby. Pokud se v některých místech okolo historického centra, nacházelo území s těžitelnou zásobou uhlí, nebo se zde přímo těžilo, strategicky probíhala nová sídelní výstavba ve větších vzdálenostech, než by za jiných okolností přirozeně probíhala (Poruba, Ostrava Jih). Vznikla tak sektorová urbanistická struktura, jež vytváří specifický obrazec města, snížesnaží, jens velkými obtížemi, městovyrovnat.

Proběhla doba téměř 60 let, kdy se v centru Ostravy neuskutečnila žádná významná nová investice. Dokonce zde byla i představa nechat poddolované centrum zcela dožít a přesunout hlavní centrum města do nově vzniklé Poruby.

Tradiční centrum se tak ocitlo v excentrické poloze vůči intravilánu města. Následná výstavba západním a jižním směrem zapříčinila vznik dvou konkurenčních subcenter.

LEGENDA

ohniska sídel s vyšší koncentrací obyvatel

hranice městslké zástavby

S

0 1 2 5 km

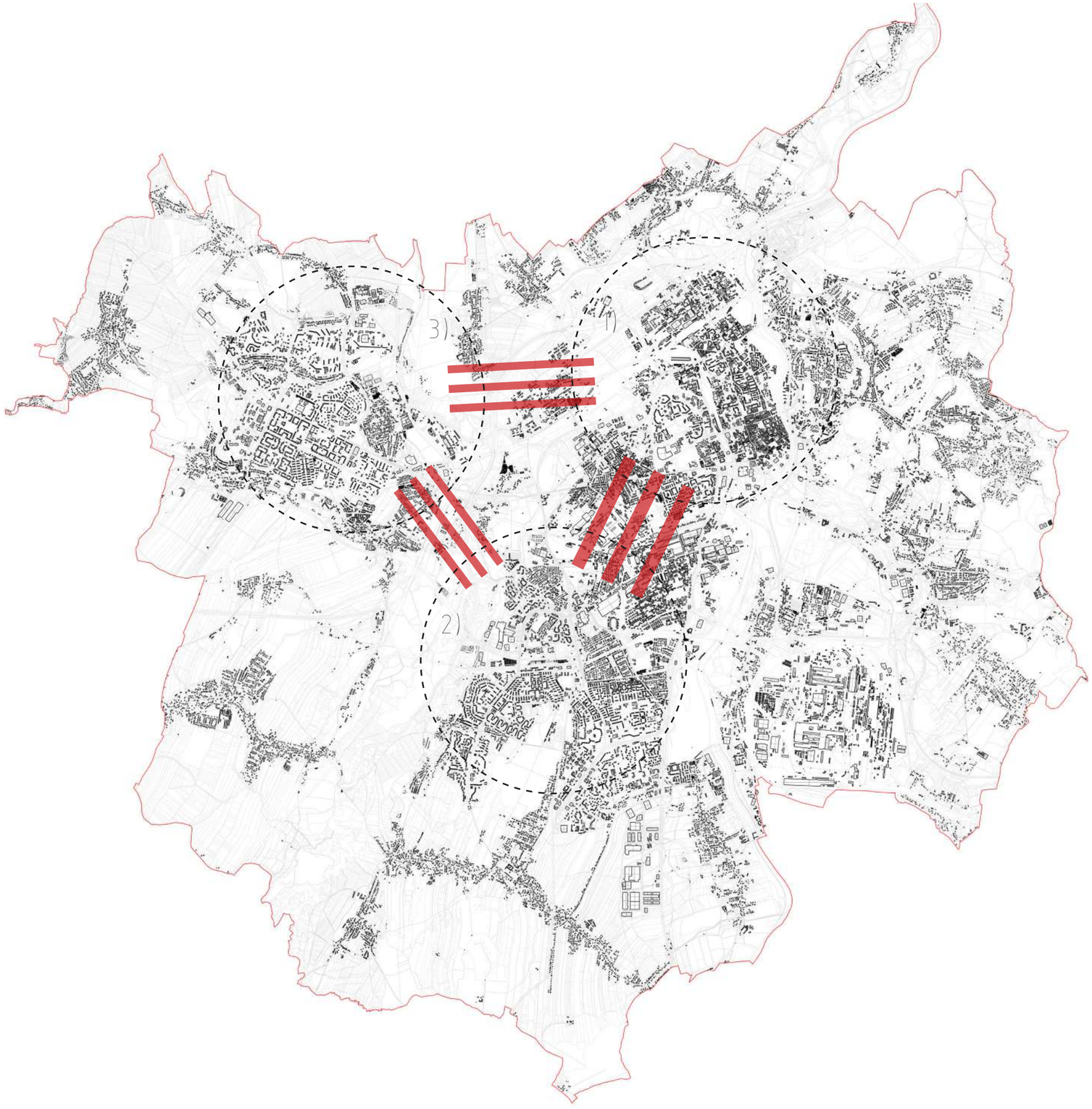

HLAVNÍ CENTRA

1) MORAVSKÁ OSTRAVA
2) VÍTKOVICE
3) SVINOV

„ROZDROBENOST"

Město, jak již jsem zmiňovala, netvoří kompaktní strukturu. Významné městské celky jsou od sebe navzájem odděleny částečně ,nebo zcela úplně, neprostupnými lokalitami. Jedná se např. o lokality zavlečkovaných výrobních podniků, sklady, haldy a neudržovanou zeleň.

„ŠITÍ" MĚSTA

V budoucnu je potřeba město zkompaktnit pomocí transformace určitých oblastí, jež v současnosti tvoří ve městě značné bariéry.

URČENÍ ZADÁNÍ

Návrh zkompaktnění dvou nejvýznamnějších, celků města, Moravské Ostravy (1) a Vítkovic (2) by mělo být v současné době hlavním tématem Ostravy. Stále je však nedostatečný komplexní plán, který by řešil tuto problematiku. Svou diplomovou prací bych ráda na toto téma poukázala a současně vytvořila návrh určité varianty řešení jedné z mnoha neprostupných lokalit.

LEGENDA

- významné centrum
- chybějící vazby

S

0 1 2 5 km

C ŠIRŠÍ VZTAHY

45 ORTOFOTOMAPA M 1:25 000
46-47 VYMEZENÍ POSUZOVANÉHO ÚZEMÍ
48-51 HISTORICKÁ CENTRA A TRASY
52-53 BARIÉRY, OHNISKA, ROZVOJ
54-55 ZELEŇ
56-57 BROWNFIELDY

ORTOFOTOMAPA OSTRAVY M 1:25 000

VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ- ŠIRŠÍ VZTAHY

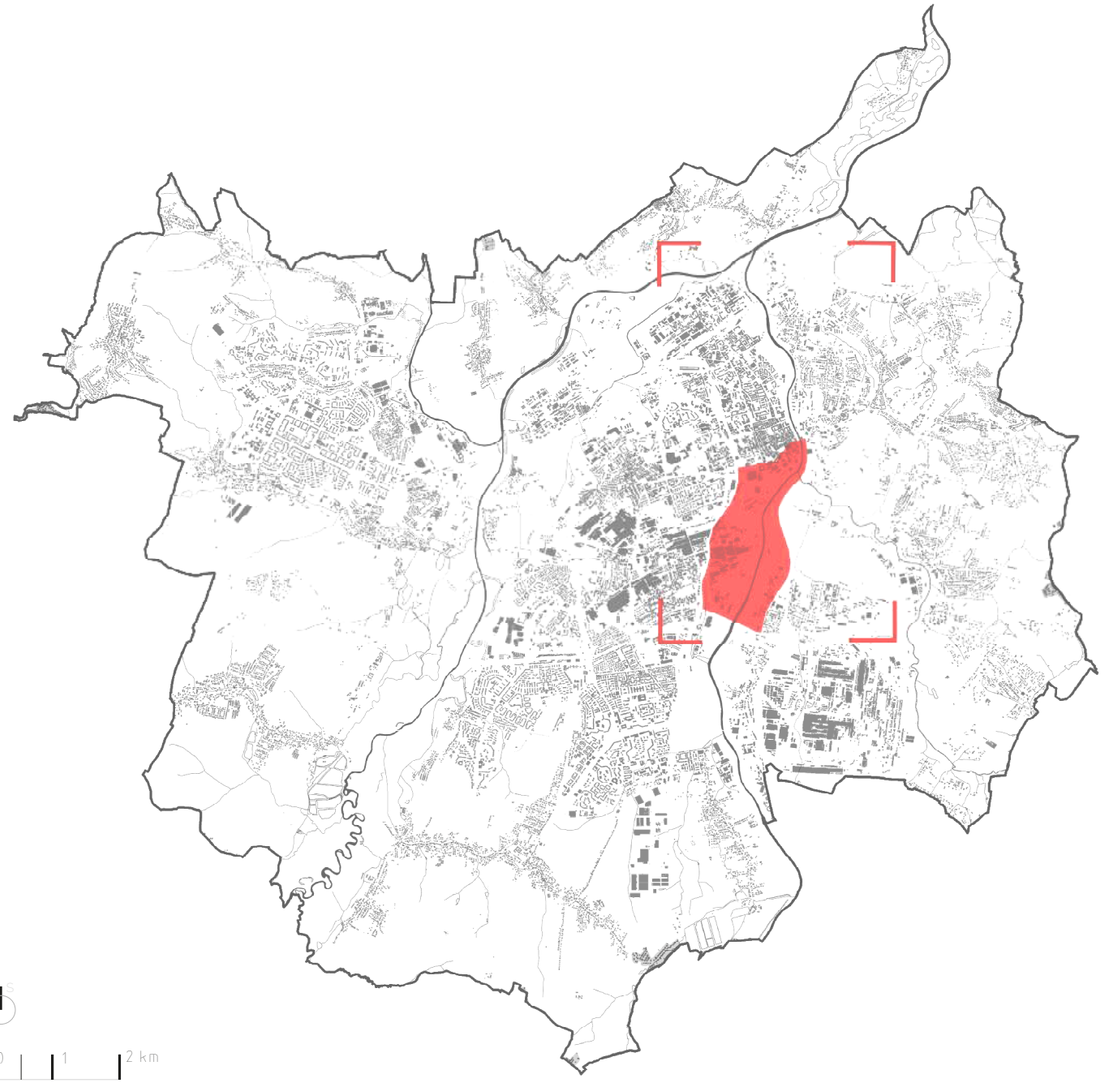

LEGENDA

- řešené území
- hranice řešeného území, ulice Místecká
- hranice řešeného území, ulice Frýdecká, ulice Bohumínská
- hranice řešeného území, Rudná třída
- hranice řešeného území, ulice 28. října

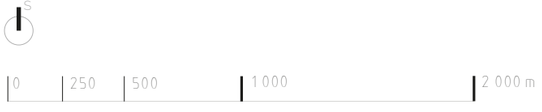

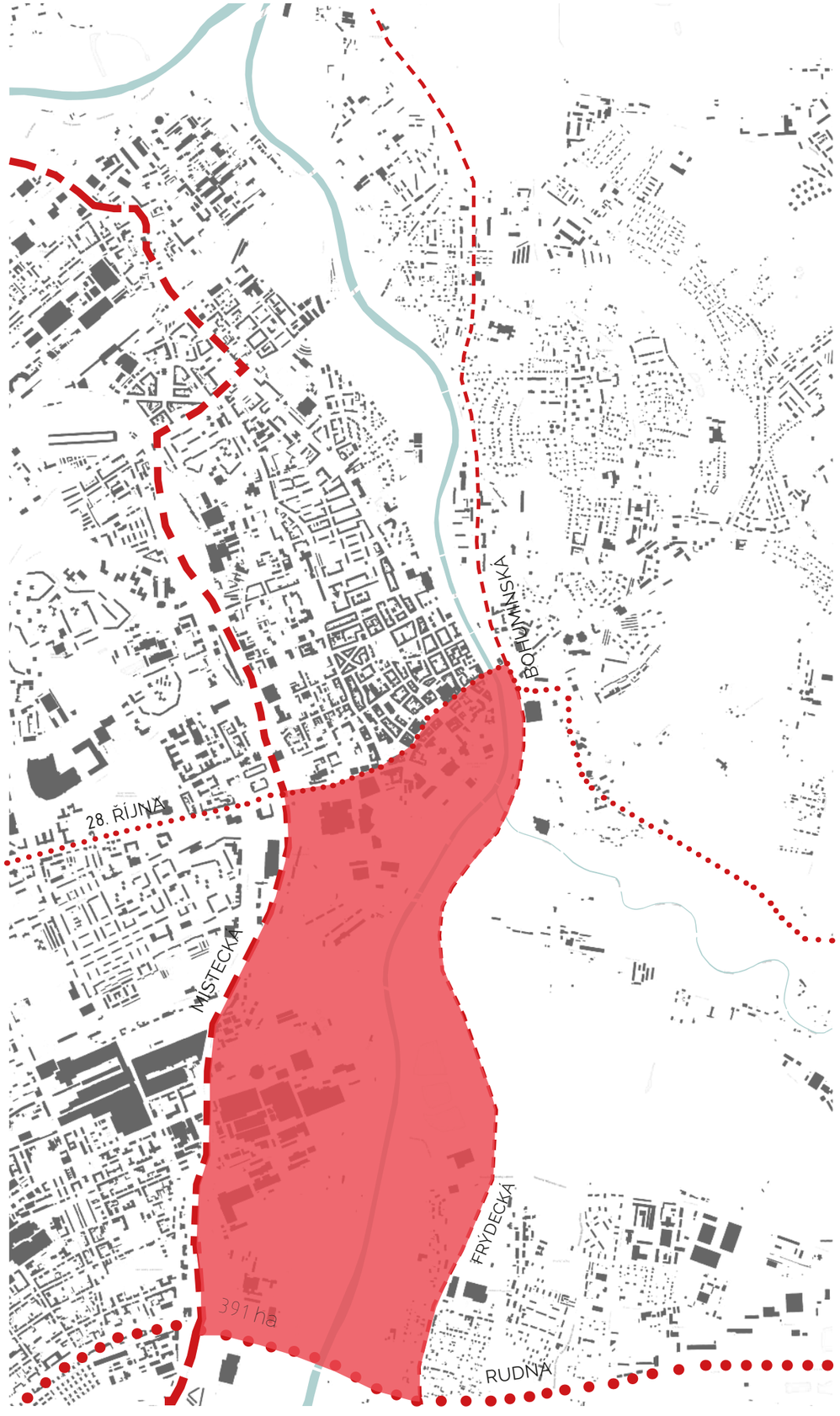

HISTORICKÁ CENTRA A TRASY

SCHÉMA- VYTVOŘENO Z HISTORICKÝCH MAP (PRVNÍ VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ, 1764 - 1768)

Ze schematu lze rozpoznat kudy vedly v druhé polovině 18. století hlavní dopravní tahy. Mnohé z nich jsou dodnes zachovanými hlavními silnicemi. Jednou z nejzachovalejších tras je historická spojnice vedoucí přes centrum Moravské Ostravy. Jedná se o původní obchodní trasu vedoucí z Opavy do Těšína a dále do Kakova, dnes je to ulici 28. října a Těšínskou.

Morfologie terénu prošla taktéž významnými změnami. Ve městech nepoznamenaných hlubinnou těžbou je to obvykle nejzachovalejší struktura, avšak v Ostravě vlivem důlní činnosti došlo k rozsáhlým poklesům půdy. Například Slezskoostravský hrad poklesl přibližně o 16 m. Naopak se na území města vytvořily nové umělé kopce (haldy) tvořené hlušinou z těžby. Těmito významnými lidskými zásahy byl krajinný ráz města zcela pozměněn.

Stromové aleje lemující hlavní transportní tahy se do dnešní doby nedochovaly. Jejich obnovu je na mnoha místech dnes již nemožné uskutečnit. Celkově Moravská Ostrava v současnosti postrádá jakoukoli významnější pohledovou osu lemovanou alejí stromů. Proto jsem se pokusila nalézt původní stromořadí, jež by bylo možné v mém návrhu obnovit i přes následnou výstavbu města do dnešní podoby. Nabízí se alej v blízkosti řeky Ostravice, vedoucí od Černé Louky k Trojhalí Karolina.

Tok řeky Ostravice, jak lze vidět na schématu, byl v historii velmi nestabilní. Vzhledem k tomu, že řeka má velmi mělké koryto, často měnila svou polohu i tvar. Jsou zde zjevná i četná slepá říční ramena, která se vlivem lidského usměrňování toku a stabilizaci břehů z oblasti zcela vytratila. V dnešní době však meandry a říční ramena vytváří ve městě pocit většího kontaktu s počáteční nedotčenou přírodou a nabízí široké možnosti rekreačního využití takto vzniklých ostrůvků. Ve svém návrhu se proto pokusím navrátit městu několik vedlejších říčních ramen.

LEGENDA

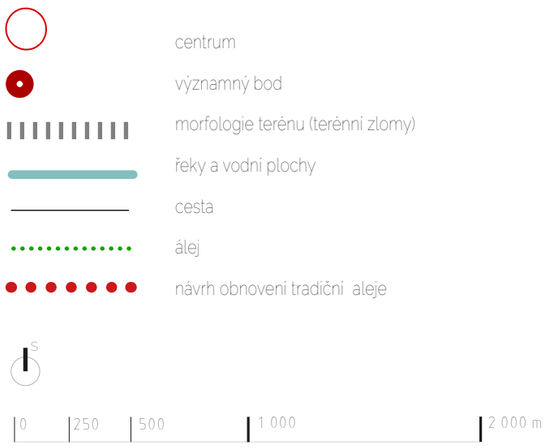

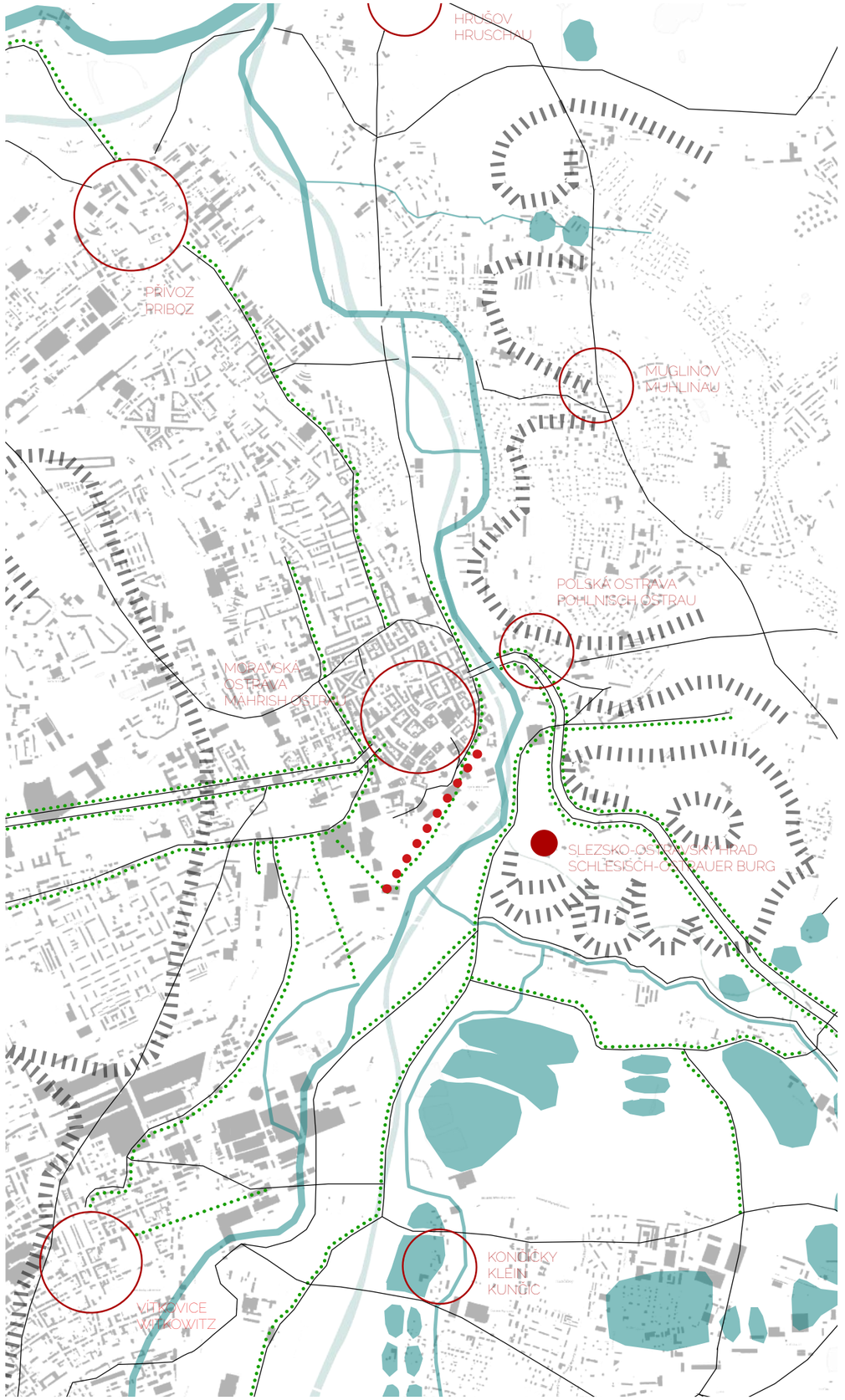

LEGENDA

HISTORICKÉ VAZBY

- centrum
- významný bod
- idealizované schema směrů pohybu osob mezi centry
- hlavní trasa, směr Opava-Těšín-Krakov

HISTORICKÝ VÝVOJ SÍDLA

- do r. 1850
- do r. 1900
- do r. 1950
- do r. 2015

HISTORICKÝ VÝVOJ VÝROBNÍCH A TĚŽEBNÍCH OBLASTÍ

- do r. 1850
- do r. 1900
- do r. 1950
- do r. 2015

S

0 | 250 | 500 | 1 000 | 2 000 m

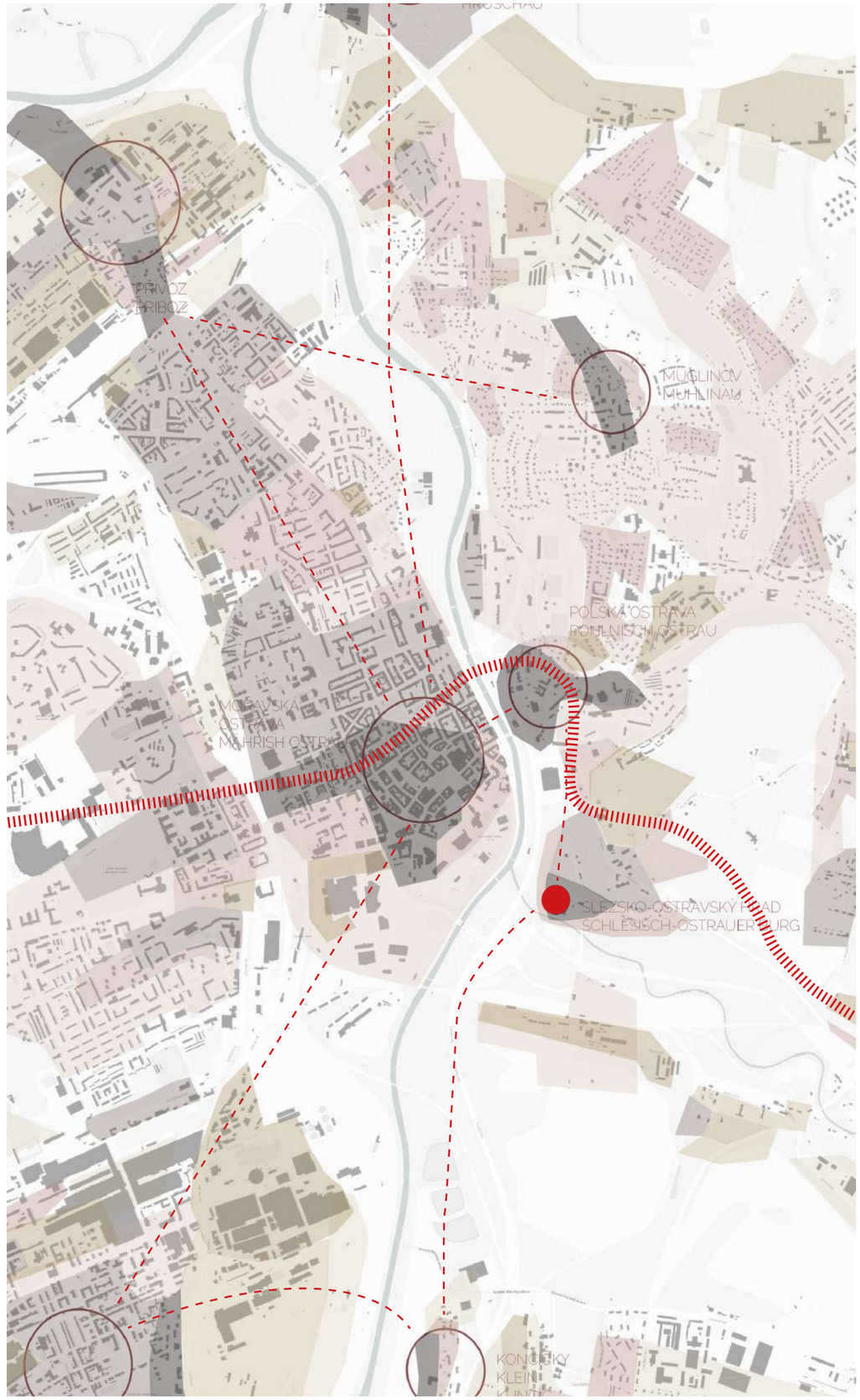

BARIÉRY
MĚSTOTVORNÁ OHNISKA
ROZVOJOVÉ PLOCHY

LEGENDA

- významné rozvojové plochy
- významná městotvorná ohniska (současná)
- Městotvorná ohniska budoucí
- bariéry (cesty)
- bariéry (železnice)
- rozhraní města a periferie
- masarykovo náměstí

0 | 250 | 500 | 1 000 | 2 000 m

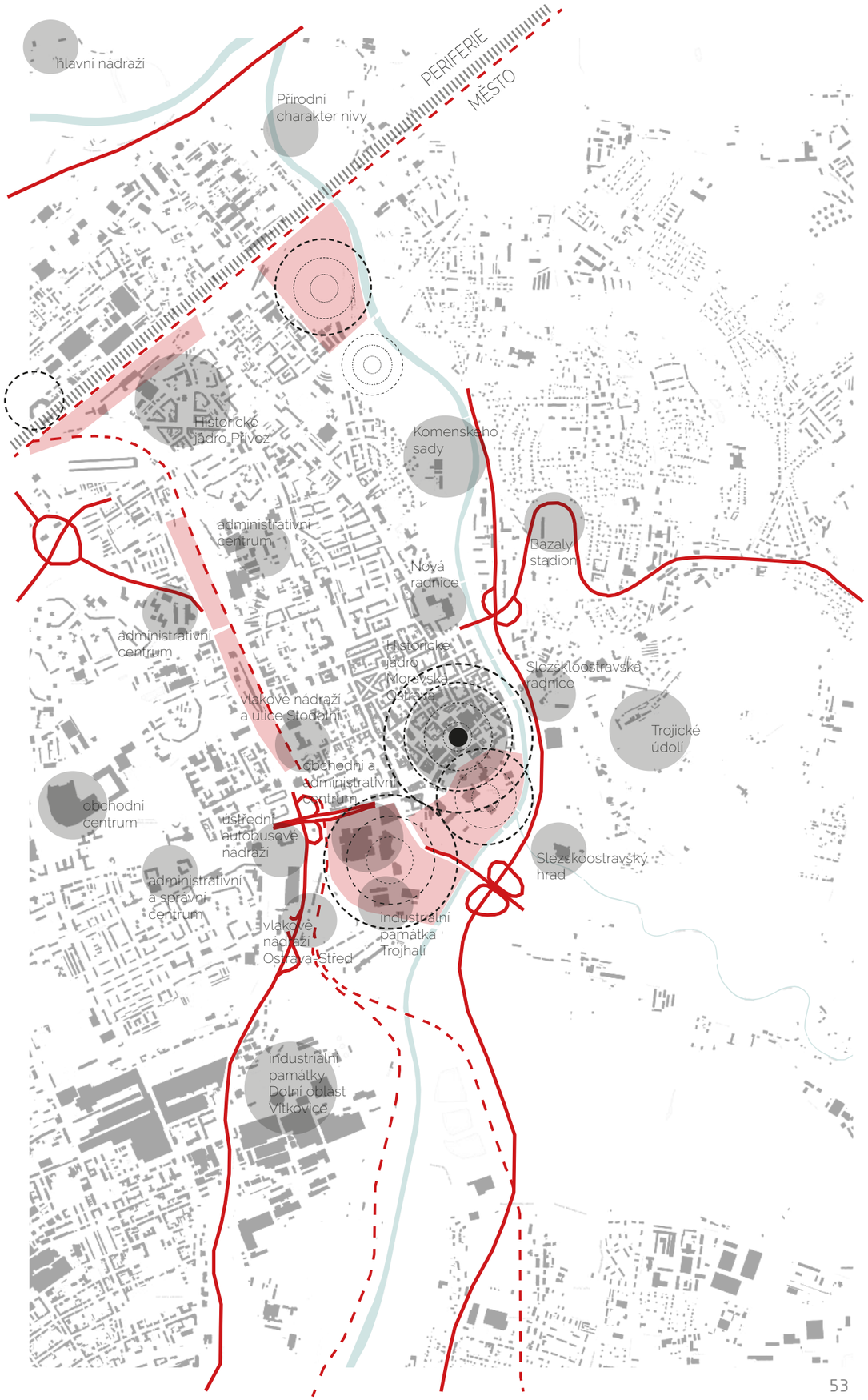

PARKOVÁ ZELEŇ
VOLNÁ KRAJINA

LEGENDA

- sídelní zeleň
- lesy
- trvale travnatý porost
- stávající plocha zeleně
- navrhovaná plocha zeleně

S

0 | 250 | 500 | 1 000 | 2 000 m

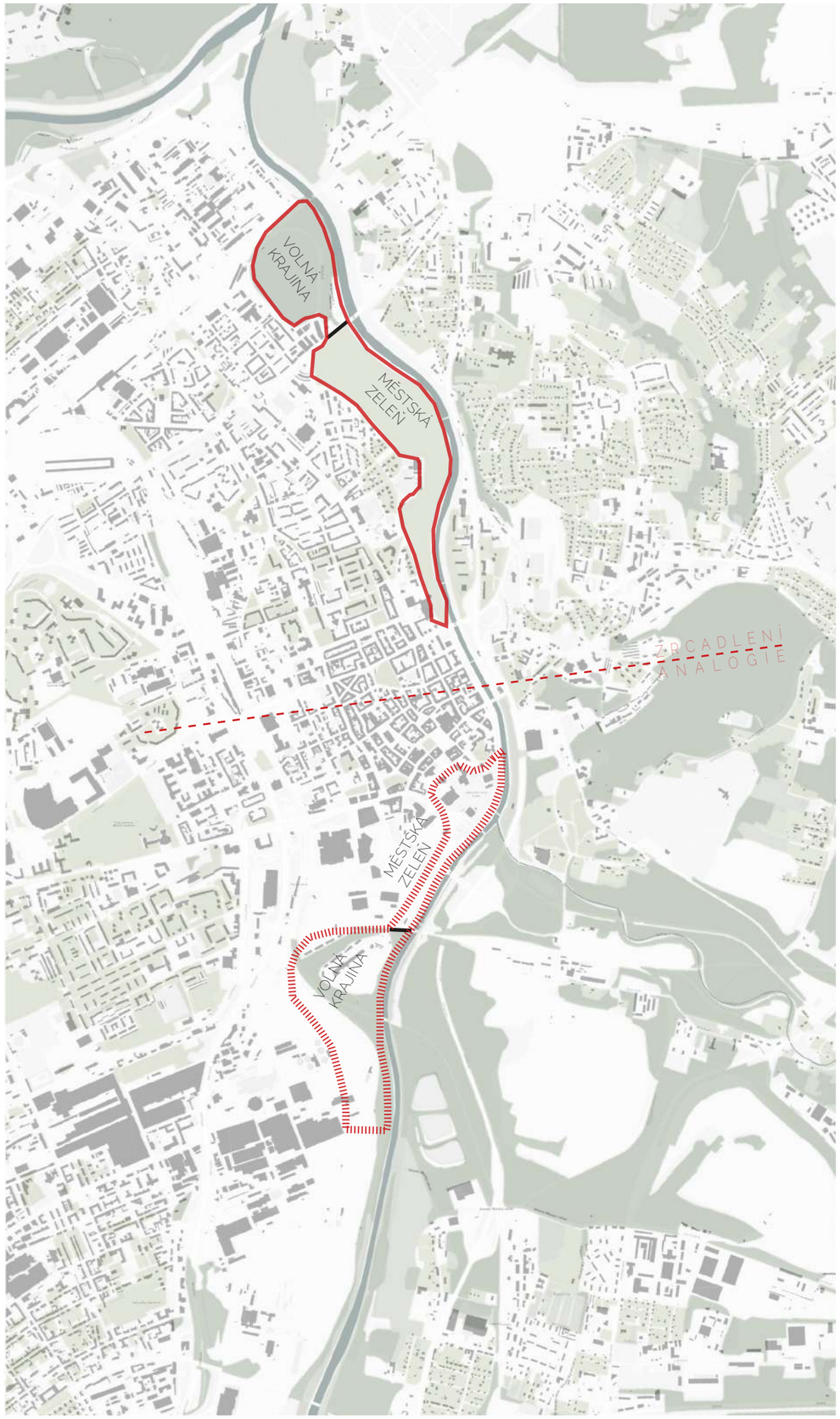

BROWNFIELDY
TRANSFORMACE

LEGENDA

VZTAHY

nově probíhající transformace a revitalizace brownfieldů

směry dalších možných postupů revitalizace území

CHARAKTERY OBLASTÍ

areály s předpokládaným ukončením výroby

aleály průmyslových podniků (zavřených i funkčních)

okladiště

důlní haldy

S

0 | 250 | 500 | 1 000 | 2 000 m

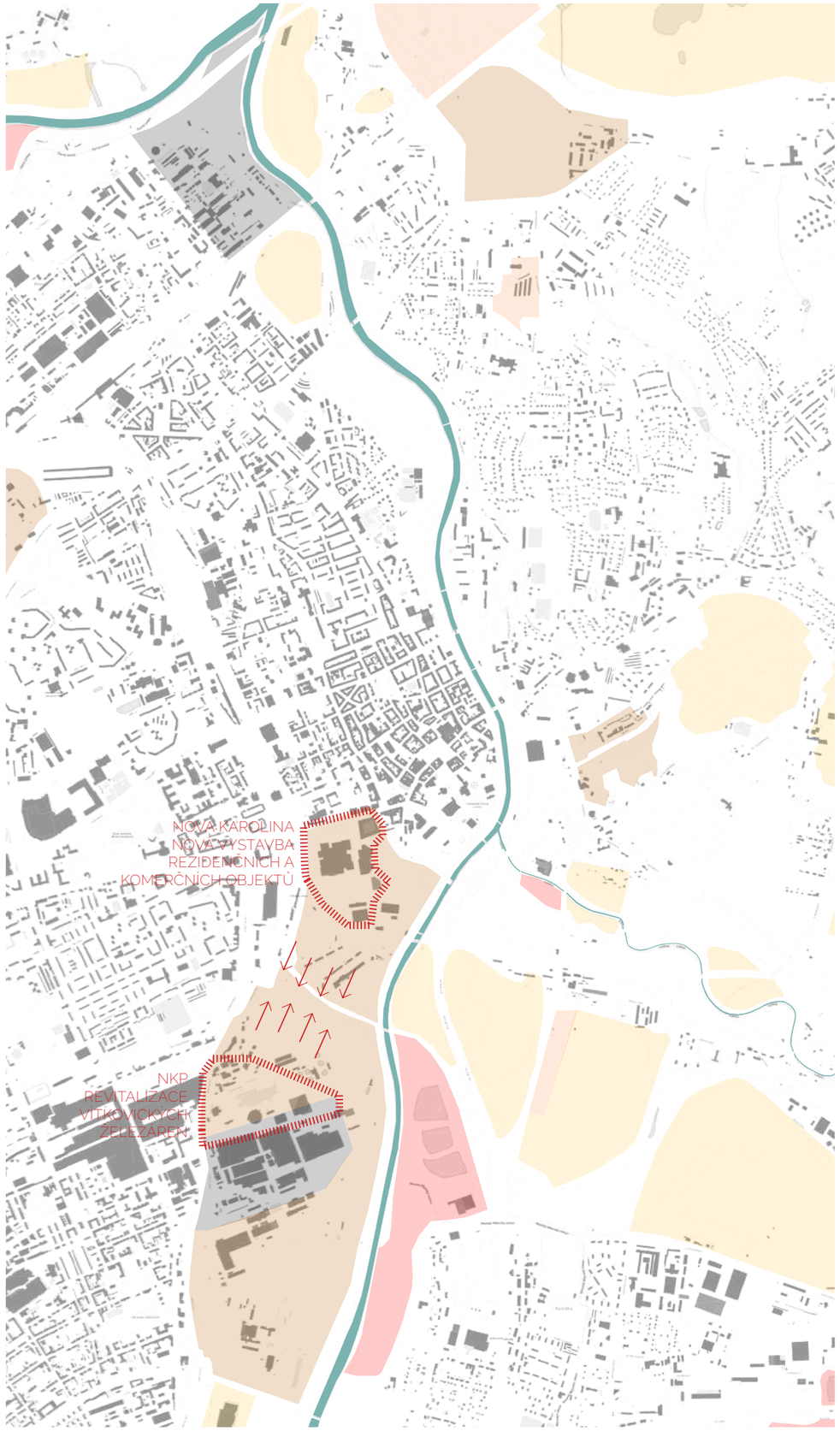

D NÁVRH

60-61 ORTOFOTOMAPA M 1:15000
62-63 VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
64-65 ADMINISTRATIVNÍ HRANICE
66-67 STAVBY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ
68-69 ASANECE OBLASTI
70-71 HRANICE MĚSTA A KRAJINY
73-75 KRAJINA- NÁVRH
76-77 MĚSTO- NÁVRH
78-79 URBANISTICKÁ KONCEPCE
80-81 FUNKČNÍ VYUŽITÍ ÚZEMÍ
82-83 ÚZEMNÍ VAZBY- SCHÉMA
84-87 REGULACE
88-89 CELKOVÝ NÁVRH
90-93 JEDNOTLIVÉ NÁVRHY
94-97 DETAIL- NOVÁ KAROLINA
98-101 DETAIL- ČERNÁ LOUKA
102-103 DETAIL- SPORTOVNÍ PARK
104-107 TABULKY PRVKŮ
108-109 MODULÁRNÍ STAVBY

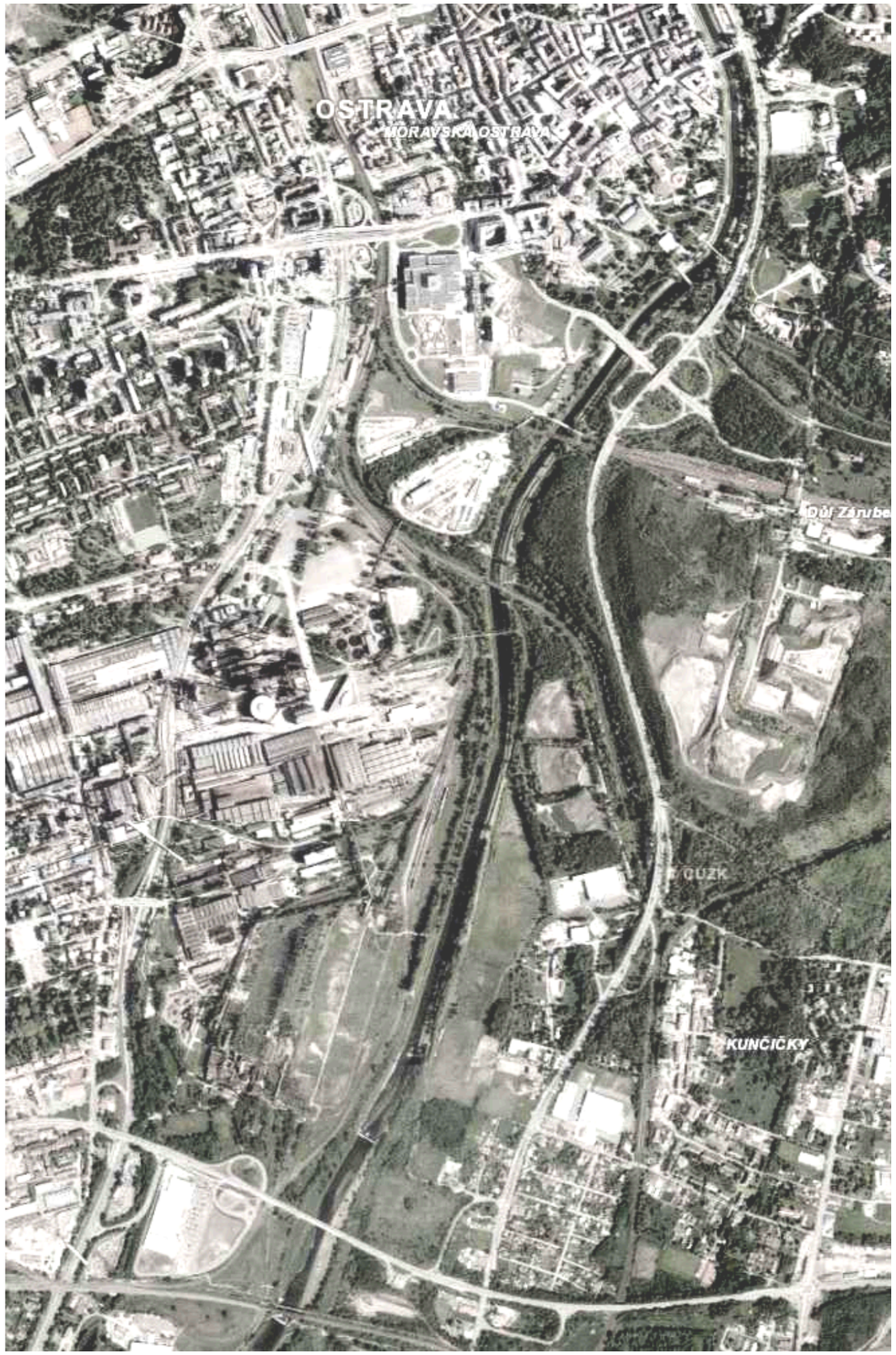

ORTOFOTOMAPA OSTRAVY M 1:15 000

VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ- NÁVRH

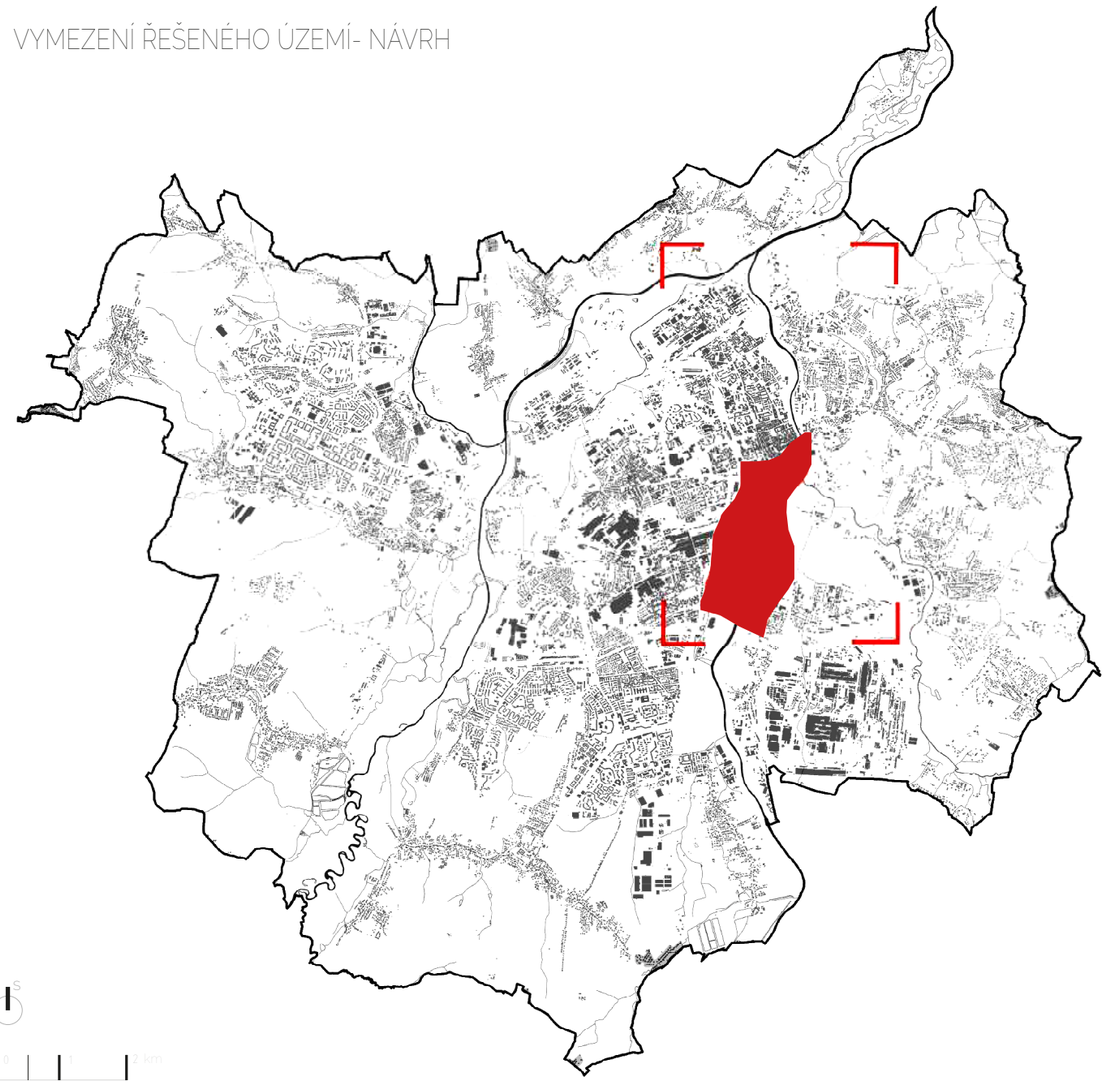

LEGENDA

- řešené území
- hranice řešeného území, ulice Místecká
- hranice řešeného území, ulice Frýdecká, ulice Bohumínská
- hranice řešeného území, Rudná třída
- hranice řešeného území, ulice 28. října

0 250 500 1 000 m

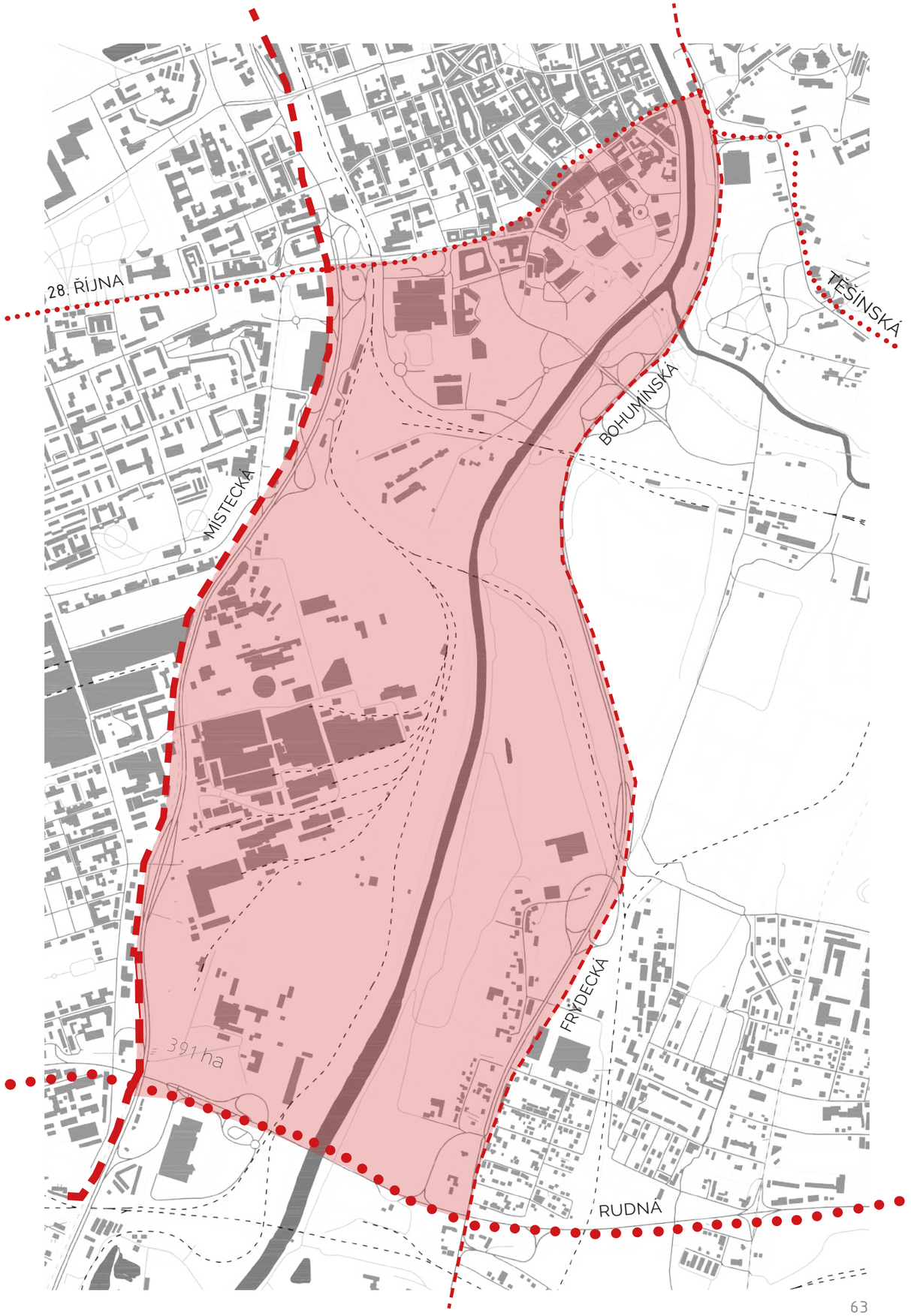

ADMINISTRATIVNÍ HRANICE MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ

Posuzované území se nachází na rozhraní čtyř městských částí, kde:

-Každé jednotlivé území má svou vlastní strukturu a historický vývoj.
-Páteřní osu celého území tvoří řeka Ostravice.
-Zástavba všech čtyř lokalit, je od řeky poměrně vzdálená, což způsobuje jejich vzájemnou izolovanost, ale zároveň je zde zachovalý přírodní charakter nivy což je pro budoucí revitalizaci oblasti významným přínosem.

LEGENDA

- řešené území
- hranice řešeného území
- hranice administrativní

S

0 | 250 | 500 | 1 000 m

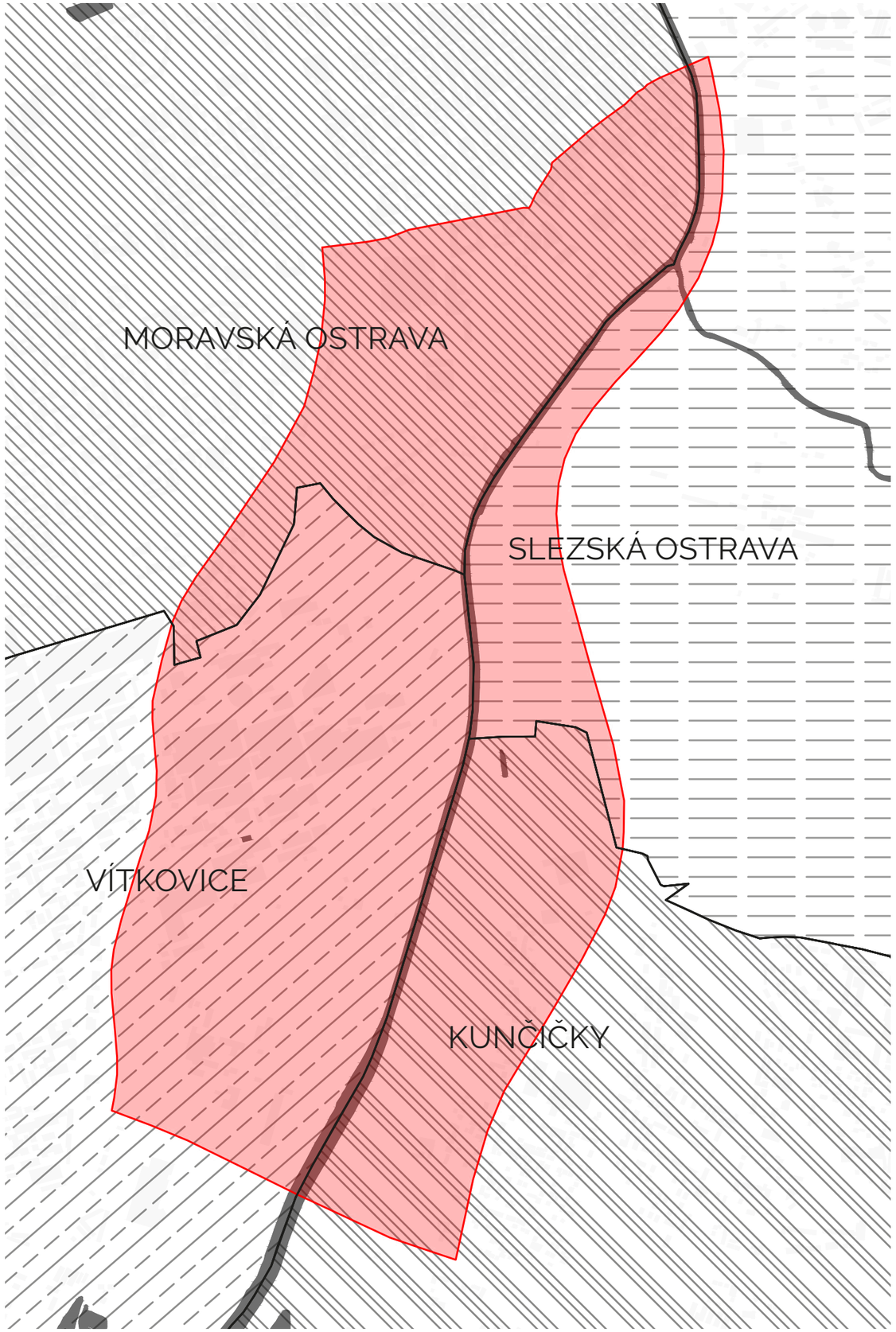

STAVBY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ

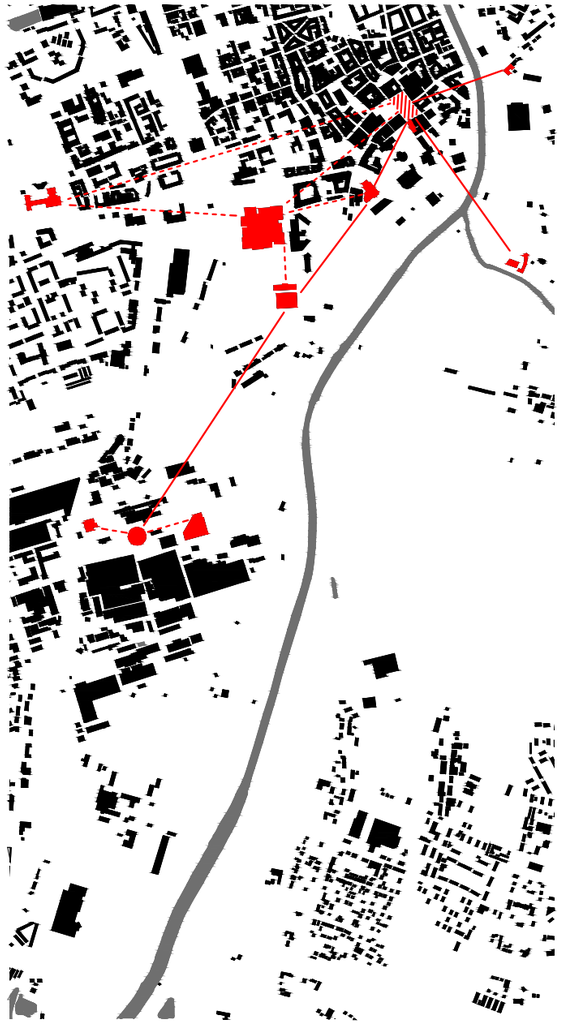

1) Městská nemocnice Ostrava
2) Národní památkový ústav
3) Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje
4) Divadlo Petra Bezruče
5) Dům kultury města Ostravy
6) Ostravská univerzita a tělovýchovná jednota
7) OC Futurum
8) Finanční úřad. úřad sociálního zabezpečení
9) Krajský úřad Moravskoslezského kraje
10) Ústřední autobusové nádraží Ostrava
11) Nákupní centrum Karolina
12) Obchodní centrum Nová Karolina
13) bývalý obchodní dům Ostravice
14) Divadlo Antonína Dvořáka
15) Divadlo loutek
16) Výstaviště Černá louka, pavilon A
17) Katedrála Božeského Spasitele
18) Ostravské muzeum
19) Kostel sv. Václava
20) Masarykovo náměstí ,Obchodní dům Laso
21) Radnice Slezské Ostravy
22) Slezskoostravský hrad
23) Trojhalí Karolina
24) Vlaková stanice Ostrava střed
25) Základní škola
26) Mateřská škola
27) Střední škola elektrotechnická
28) Základní škola
29) NKP Dolní oblast Vítkovice
30) Velký Svět techniky
31) Zámek Vítkovice
32) Vítkovická nemocnice
33) Střední odborná škola
34) Střední průmyslová škola
35)Vlaková stanice Ostrava-Kunčičky
36) Základní škola Ostrava- Kunčičky
37) Kostel sv. Antonína Paduánského

LEGENDA

- významné či hodně navštěvované objekty
- Masarykovo náměstí
- hlavní spojnice významných bodů v území
- spojnice významných bodů v území

S

0 | 0,5 km | 1 km

LEGENDA

- stavby občanského vybavení
- hranice řešeného území
- vrstevnice po 1 m

0 | 250 | 500 | 1 000 m

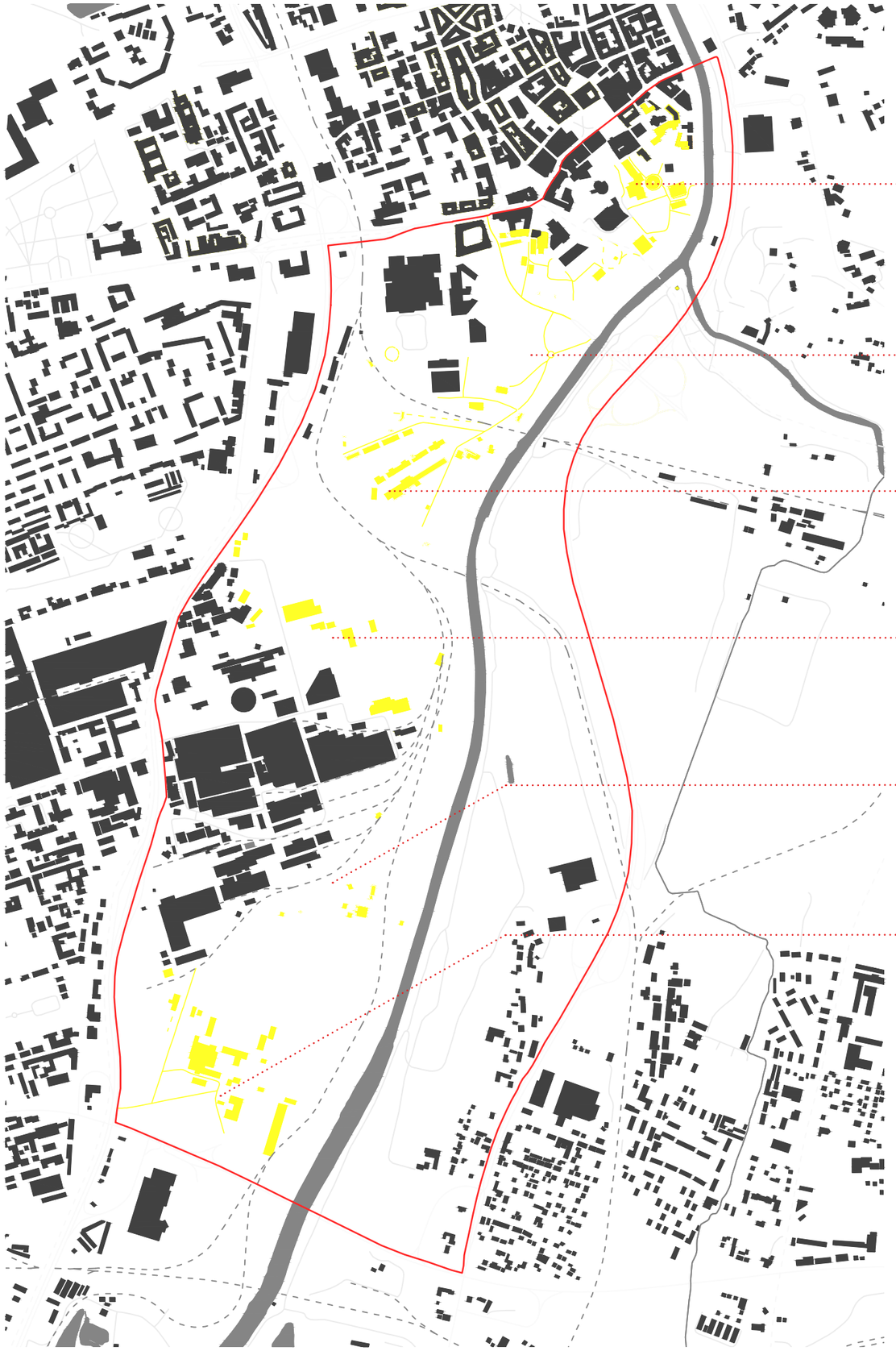

ASANACE OBLASTI

Demolice nevhodné poválečné výstavby. Celý prostor stávajícího výstaviště po letech stagnace stavební činnosti je ve značně zdevastovaném stavu. Nachází se zde pár hodnotných či nově vystavěných objektů s jejichž zachováním ve svém návrhu počítám. (divado Antonína Dvořáka, divadlo loutek, výstavní pavilón A, vila Tereza)

Asanace území nerespektujících silnic a technických zařízení.

Plánované ukončení stávající činnosti betonárny, jež znečišťuje krajinu i řeku Ostravici a tvoří v území značnou bariéru.

Pozůstalé nevyužívané a nehodnotné průmyslové objekty a odkaliště. Asanace pro možnost výstavby nové rezidenční čtvrti.

Zchátralé drážní objekty bývalých průmyslových areálů.

Nedostatečně využívaná oblast, jakožto pozůstatek po bývalé průmyslové činnosti. Území se nachází v těsné blízkosti dosud funkčního průmyslového areálu Vítkovických oceláren a je tedy vhodné jej asanovat pro možnost výstavby nových průmyslových objektů

LEGENDA

asanované objekty

hranice řešeného území

S

0 250 500 1 000 m

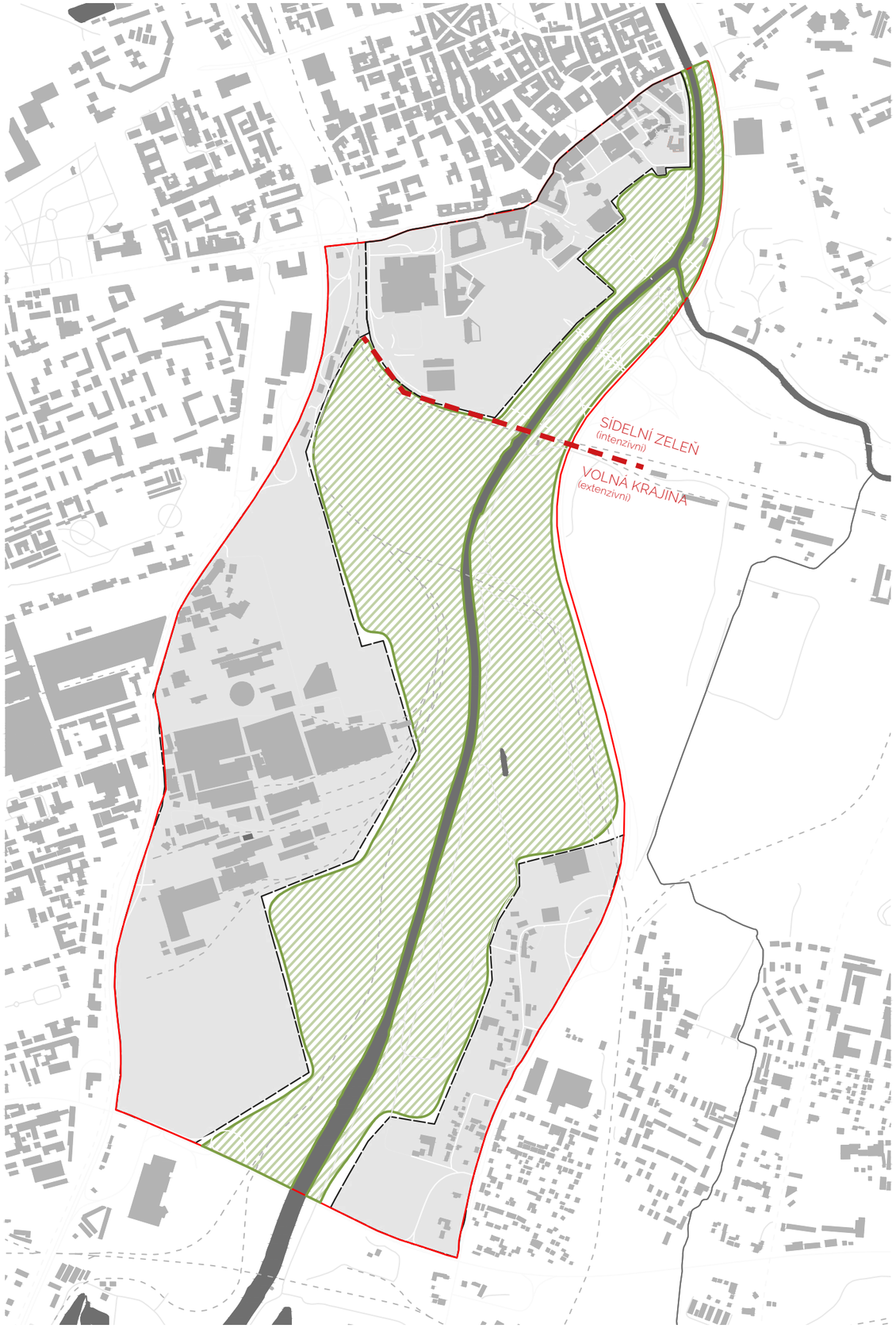

HRANICE MĚSTA A KRAJINY

Návrh má za cíl vymezit území města (plna) a krajiny (prázdna) a nalézt kontrast mezi oběma celky s jasně vymezenou pevnou hranicí sídla a měkkou hranici přírodní krajiny.

MĚSTO (urbanizované území)

Zobrazení vztahu veřejného (veřejná prostranství, parky), polo-veřejného (občanská vybavenost), polo-soukromého (funkce smíšená, výroby a služeb), soukromého (obytná funkce) prostoru. Dohromady pak vytváří celkový obraz města.

KRAJINA (neurbanizované území)

Krajinný ráz takto rozsáhlého území, pronikajícího až do samotného centra města, musí splňovat hned několik požadavků. Základním principem návrhu je postupný plynulý přechod volné krajiny v sídelní zeleň s ohledem na ekologickou stabilitu celé oblasti. Krajina (přírodní složka) má stejně jako sídlo (antropogenní hmota) své lokální charaktery. Ty jsou strukturované svou polohou, morfologií, protorovými parametry i vhodným funkčním využiím typologické krajiny.

LEGENDA

- město
- krajina
- měkka hranice krajiny
- hranice města
- hranice řešeného území
- rozhraní sídelní zeleně a volné krajiny

S

0 | 250 | 500 | 1 000 m

KRAJINA

Hlavním motivem je zajištění prostupnosti krajiny, která je v současnosti, v některých úsecích, zcela neprostupná. Nyní lze v oblasti nalézt krajinu ve formě tzv. „městské džungle". Jedná se převážně o zanedbané území s nejasným využitím v kombinaci se znečištěním přírodních biotopů tamní průmyslovou činností. Přírodní louky s výskytem mokřadů a pobřežní vegetace jsou obklopeny průmyslovými areály, plochami halda skladů spolu s nesouvislou městskou zástavbou.

V případě řešeného území se jedná dle klasifikace MŽP o urbanizovanou krajinu, jež je jednotkou nepřírodních biotopů, převážně bez ochranářský významné vegetace. Avšak dle hodnocení ÚSES, prochází lokalitou lokální biokoridor a z jihu zasahuje do řešeného území regionální biocentrum Kunčiská niva. Území tedy nepodléhá zvláštní ochraně, přesto však se jedná o obecnou ochranu krajiny, rozmanitosti druhů, přírodních a estetických kvalit, významných pro stabilizaci ekosystému dané oblasti.

NÁVRH KRAJINNÝCH ÚPRAV- POSTUP

1) Analýza současného stavu zeleně
   - vyhledání památných stromů v Ústředním seznamu ochrany přírody (vedeno AOPK ČR)
   - zjištění míst s úbytkem vegetačních
   - osobní terénní průzkum území (definování stavu zeleně, nalezení bariér snižující prostupnost oblasti, posouzení docházkových vzdáleností mezi jednotlivými krajinnými úseky a rozvaha nad místy určení nových přemostění a funkčních propojení protějších břehů řeky)

2) Probírka zeleně (nehodnotných náletových dřevin)
   - zmapování kvalitativně hodnotných vegetačních prvků v území a návrh jejich ošetření
   - návrh ploch pro vyčištění nevhodných nárostů a obnovy trávníků
   - vytypování lokalit pro výsadbu nové zeleně

3) Citlivé navržení jednotlivých typů urbanizované krajiny

TYPOLOGIE NAVRHOVANÝCH KRAJINNÝCH PRVKŮ

A **Parkový trávník** (intenzivní, rekreační, středně zátěžový)
- trávník používaný k pobytu a rekreaci, složením osiva sestavený pro střední zátěž a sešlapování

B **Květnatá louka** (extenzivní, polopřírodní stav)
- osev větších ploch v krajině, vytváří přírodě blízký podrost navazující na své okolí, plní funkci stabilizačního prvku v krajině

C **Nivní louka s břehovými porosty** (extenzivní, polopřírodní stav)
- zaplavované louky v blízkosti vodního toku s občasným výskytem cenných biotopů, lužních lesů (smíšené jasanovo-olšové), rašelinišť a mokřadů
- mezi nejčastější břehové porosty patří dub letní (Quercus robur), jilm vaz (Ulmus laevis), j. habrolistý (U. minor), jasan ztepilý (Fraxinus excelsior) nebo j. úzkolistý (F. angustifolia)

D **Háje** (extenzivní, polopřírodní stav)
- světlý listnatý les s typem dřevin vhodných k výsadbě v blízkosti vodních toků a říčních niv (listnaté dřeviny, původní druhy i přirozené původní kultivary např. dubohabřiny, olšiny, bučiny)

E **Pastviny**
- trvale travnatý porost s nízkým vegetačním krytem sloužící jako pastva hospodářských zvířat
- návrat tradičního způsob hospodaření podhůří Beskyd

4) následná údržba zeleně

Parkový trávník je z výše jmenovaných typů krajiných pokryvů nejnáročnější na údržbu. Město by mělo zajistit kosení rekrečně využívaného trávníku 6-8x ročně. Květnatá a nivní louka se řadí mezi extenzivní podrosty s potřebou kosení 2x ročně. Háje a Pastviny nevyžadují žádnou pravidelnou roční údžbu podrostové zeleně.

LEGENDA

- parkový trávník
- květnatá louka
- nivní louka
- háj
- pastvina
- měkka hranice krajiny
- hranice řešeného území

S

0 250 500 1 000 m

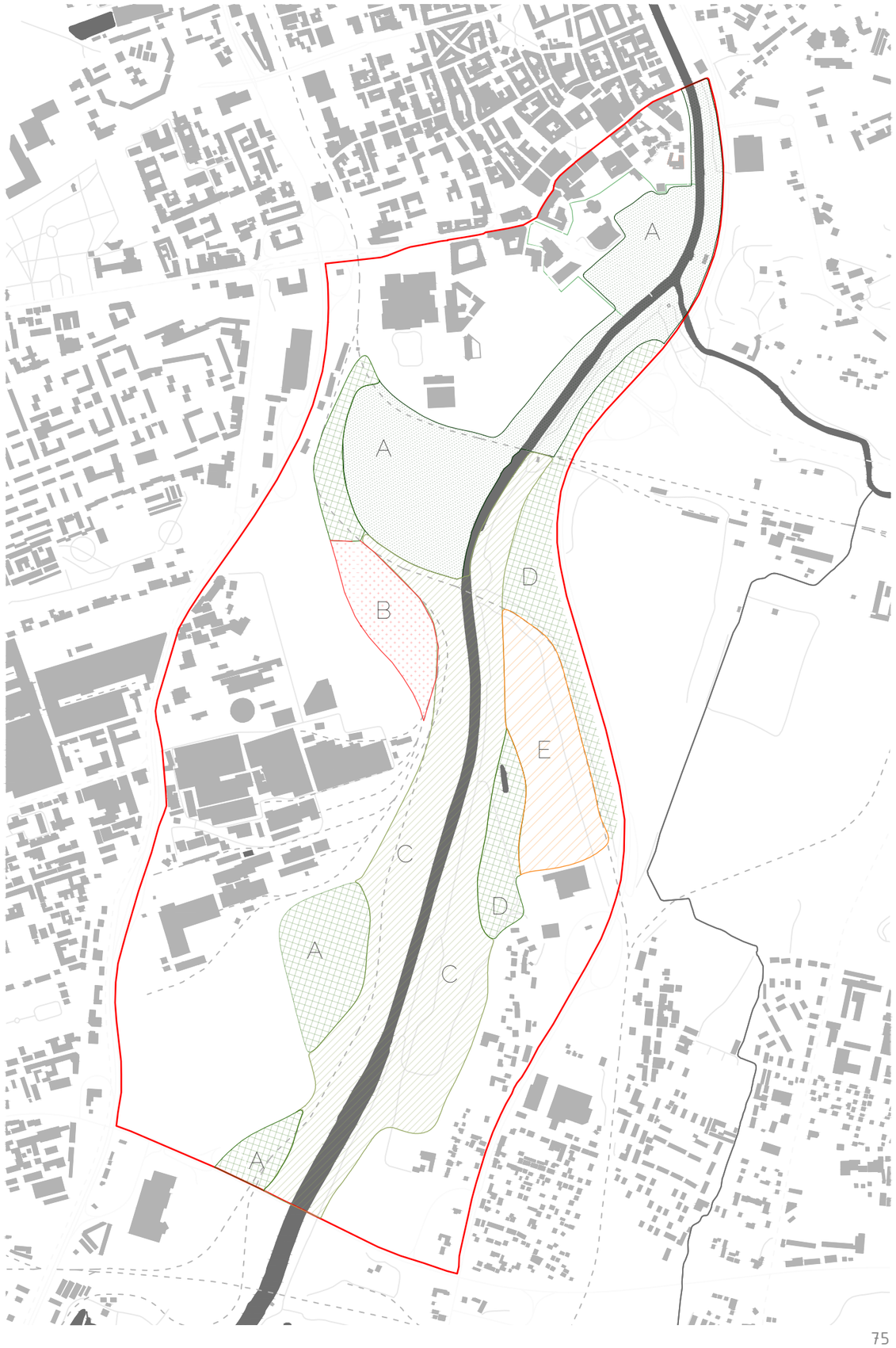

MĚSTO

TRANSFORMACE A DOPLNĚNÍ URBANISTICKÝCH STRUKTUR

V této práci navrhuji v několika vybraných lokalitách změnu funkčního využití, změnu rozhraní urbanizované a neurbanizované krajiny a doplnění městské struktury o novou zástavbu.

A - V severní části řešeného území je započatá realizace projektu výstavby rezidenční čtvrti Nová Karolina. Pro účel této práce počítám s plánovaným dokončením stavby dvou obytných bloků s přízemním obchodním parterem a definuji konkrétní dotvoření blokové struktury dané lokality. Při návrhu vycházím z vlastních analýz charakteru území a stanovuji místu základní regulaci.

B - V Dolní oblasti Vítkovic vymezuji rozhraní urbanizované/neurbanizované krajiny a navrhuji novou strukturu i nové funkční využití území. Plán rozvoje oblasti je naznačen urbanistickými osami určitých směrů, rozestupů i návaznosti na stávající strukturu (stavby, místa, trasy). Jde o nástin možného způsobu pojednání lokality. Vymezuji plochy pro novou výstavbu s funkcí bytovou a smíšenou a plochy jenž by měly být asanovány a navráceny zpět přírodě.

C - Další oblastí s uvažovanou změnou rozhraní „města" (antropogení krajiny) a krajiny a nástinem nové výstavbové struktury, je oblast jižně od průmyslového areálu Dolní oblasti Vítkovic. Funkci výroby a skladů zde považuji za vhodnou, z důvodu návaznosti na funkční průmyslový areál Vítkovických slévárен a těsnou blízkost rychlostní silnice I. třídy (Rudná, Místecká). Navrhuji však zvětšení odstupové vzdálenosti průmyslových areálů od koryta řeky, pro celkové zvýšení prostupnosti území a snížení znečištění břehu i vodního toku. Výsadbou spojitých pásů zeleně (dubové háje), s dostatečnou šířkou i výškou, se zajistí celkové odclonění průmyslu (hluku, látek znečišťujících ovzduší), od přírodního charakteru říční nivy. Toto odclonění také přispěje ke zkvalitnění pobytové funkce sídla (Kunčiček) na protějším břehu řeky.

D - Na pravém břehu řeky v jižní části řešené oblasti navrhuji rozšíření a zkompaktnění hranice urbanizovaného území Kunčiček. Plánuji zde rozšíření zastavěného území obytnou funkcí (bytových, rodinných domů). Dále zde navrhuji změnu využití oblasti výroby a skladů (odkaliště), jenž jsou, v této lokalitě i takto těsném kontaktu s říční nivou, nevhodnou funkcí. Vzhledem k tomu, že se jedná o oblast regionálního biocentra (Kunčická niva), navrhuji revitalizaci území. Vytvořením pastevecké louky a hájů, v návaznosti na stávající lesní společenství, by podpořilo a celkově zvýšilo biodiverzitu tamního ekosystému.

LEGENDA

- město
- hranice města
- hranice řešeného území
- územní osy
- významné územní osy

S

0 | 250 | 500 | 1 000 m

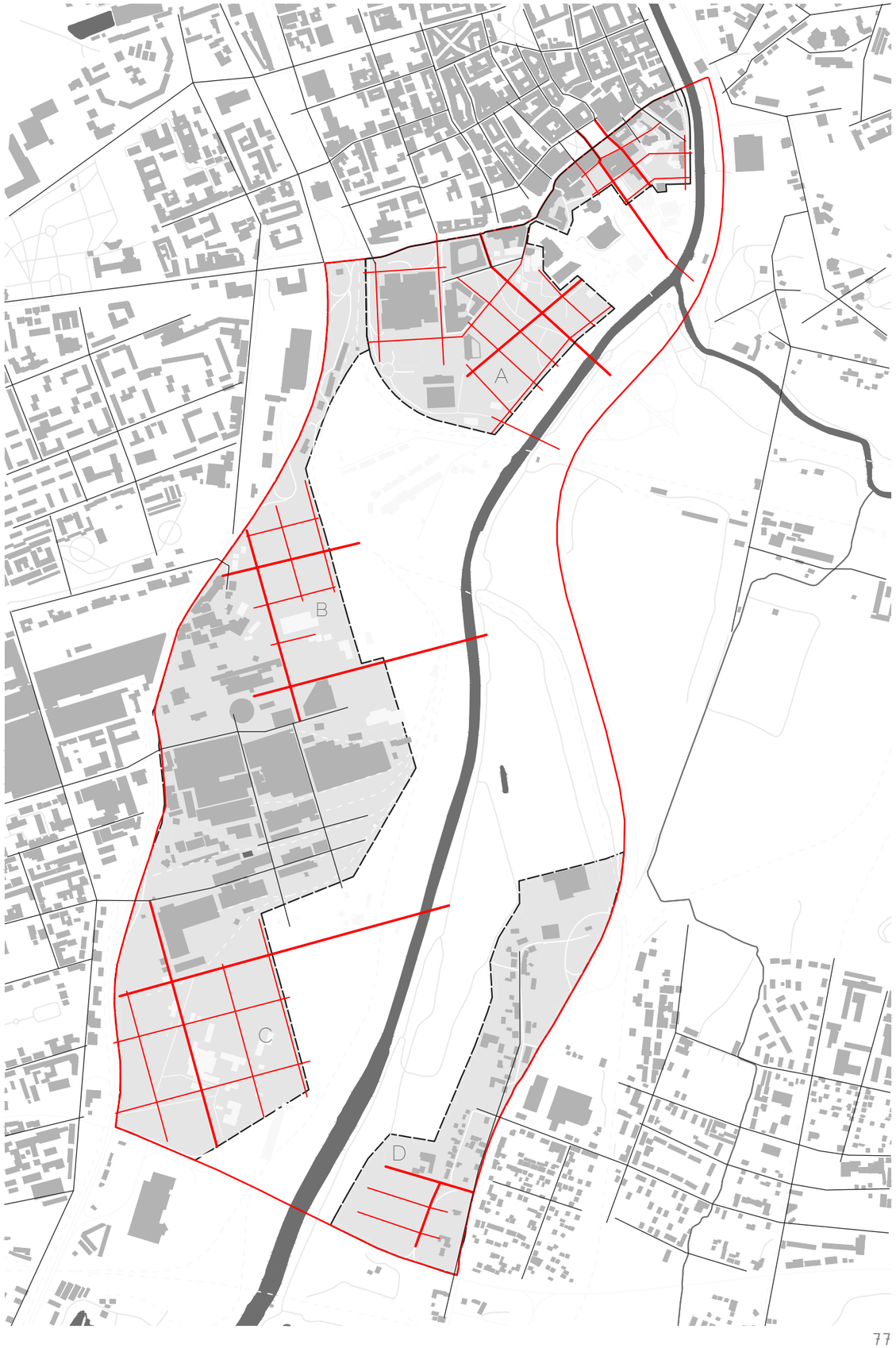

URBANISTICKÁ KONCEPCE

SCHÉMA ZÁKLADNÍCH ÚZEMNÍCH VAZEB

LINIE- cesty, aleje, slepá ramena řeky

Vazby (trasy) jsou v této oblasti navrženy na základě širších analýz, terénních průzkumů i historických podkladů.

Hlavním liniovým prvkem jsou dvě monumentální lipové aleje, plánované za účelem propojení Vítkovic a Moravské Ostravy. Aleje vedou k významným místům obou městských celků. Tento koncept by zajistil příjemnou alternativní možnost pohybu mezi oběmi lokalitami, v současné době je jedinou možností překonat tuto vzdálenost podél frekventovaných silnic I. a II. třídy.

Dalšími přírodními liniovými prvky, jsou navržena opakující se slepá ramena řeky Ostravice. Takto přírodě blízký koncept (rozvolněného toku) by přispěl k celkovému zvýšení rekreačního potenciálu vybraných míst. Současně jde o návaznost na tradiční přírodní charakter koryta řeky, jež se před zpevněním břehů vyznačovalo právě oním oscilujícím charakterem.

MÍSTA- zastavěné plochy, zpevněné plochy, plochy zeleně

Projekt zobrazuje dotvoření městských struktur (ploch, hmot) na základě současného stavu a funkčního využití jednotlivých lokalit s návazností na započatou rezidenční výstavbu Nová Karolina. Tato výstavba předurčila směr i rozsah budoucího rozvoje Moravské Ostravy. Ve Vítkovicích taktéž počítám s budoucím rozvojem jehož charakter a struktura je v území vyznačena směrovým rastrem. Se vznikem nových urbanizovaných struktur se pojí i nová potřeba zajištění ploch pro rekreaci a volný čas.

Dále je určeno funkční využití míst v krajině, nacházejících se v těsné blízkosti liniových os, jež zajišťují prostupnost územím nebo spojují významné body zájmu. V tomto případě se jedná spíše o drobné zásahy, které umožňují posezení a odpočinek.

BODY- drobné stavby

Součástí návrhu diplomní práce je i doplnění linií a míst o lokální body (drobné stavby) zajišťující občanskou vybavenost pro zpříjemnění prostupu územím. S ohledem na výhodnější financování i sjednocení celého krajinného rázu oblasti se jedná o modulární stavby, navržené podle typického charakteru města Ostravy.

LEGENDA

- parkový trávník
- květnatá louka
- nivní louka
- háj
- pastvina
- měkka hranice krajiny
- hranice řešeného území
- územní osy
- významné územní osy
- alej- lípa srdčitá (tilia cordata)
- alej- javor babyka (acer campestre)
- slepá ramena řeky Ostravice
- plochy pro rekreaci a volnočasové aktivity
- drobné stavby- občanská vybavenost

S

0 250 500 1 000 m

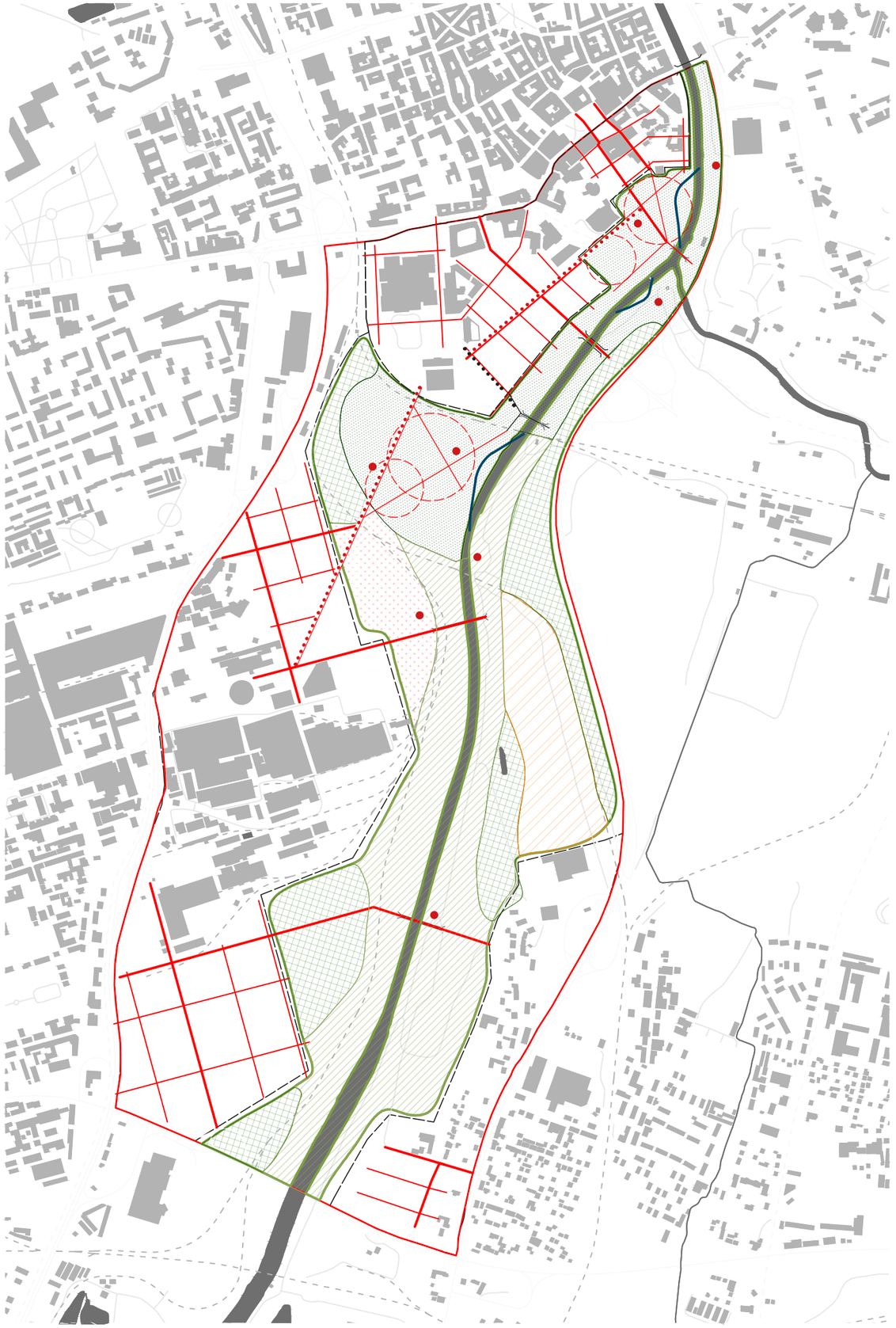

FUNKČNÍ VYUŽITÍ

SOUČASNÝ STAV
(viz. grafické znázornění)

LEGENDA

OBYTNÉ
čistě obytne- rodinné domy
čistě obytné- bytové domy

SMÍŠENÉ
všeobecně smíšené
smíšené městského jádra

VYROBA A SLUŽBY
nerušící výroby a služeb
výroby, skladování a distribuce

SPORTU A REKREACE:
sportu
oddechu

ZVLÁŠTNÍ KOMPLEXY OBČ. VYBAVENÍ
obchodní
školské zařízení
kulturní a církevní
zdravotní

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA
silnice, železniční tratě

VODNÍ PLOCHY
vodní toky a plochy

PŘÍRODNÍ, KRAJINNÁ A MĚSTSKÁ ZELEŇ
lesní porosty
parky
zeleň městská a krajinná
izolační zeleň

hranice řešeného území
hranice města
nová zástavba (bloky, rastr)
současná bloková zástavba

S

0 250 500 1 000 m

NAVRHOVANÉ ZMĚNY

městský park- výstavní park Černá louka

čistě obytná funkce- bytové domy
- rezidenční čtvrť Nová Karolina

krajinná zeleň- Sportovní park

čistě obytná funkce- bytové domy

všeobecně smíšená funkce

krajinná zeleň- květnatá louka

krajinná zeleň- pastevecká louka

krajinná zeleň- dubový háj

krajinná zeleň- nivní louka

čistě obytná funkce- bytové domy

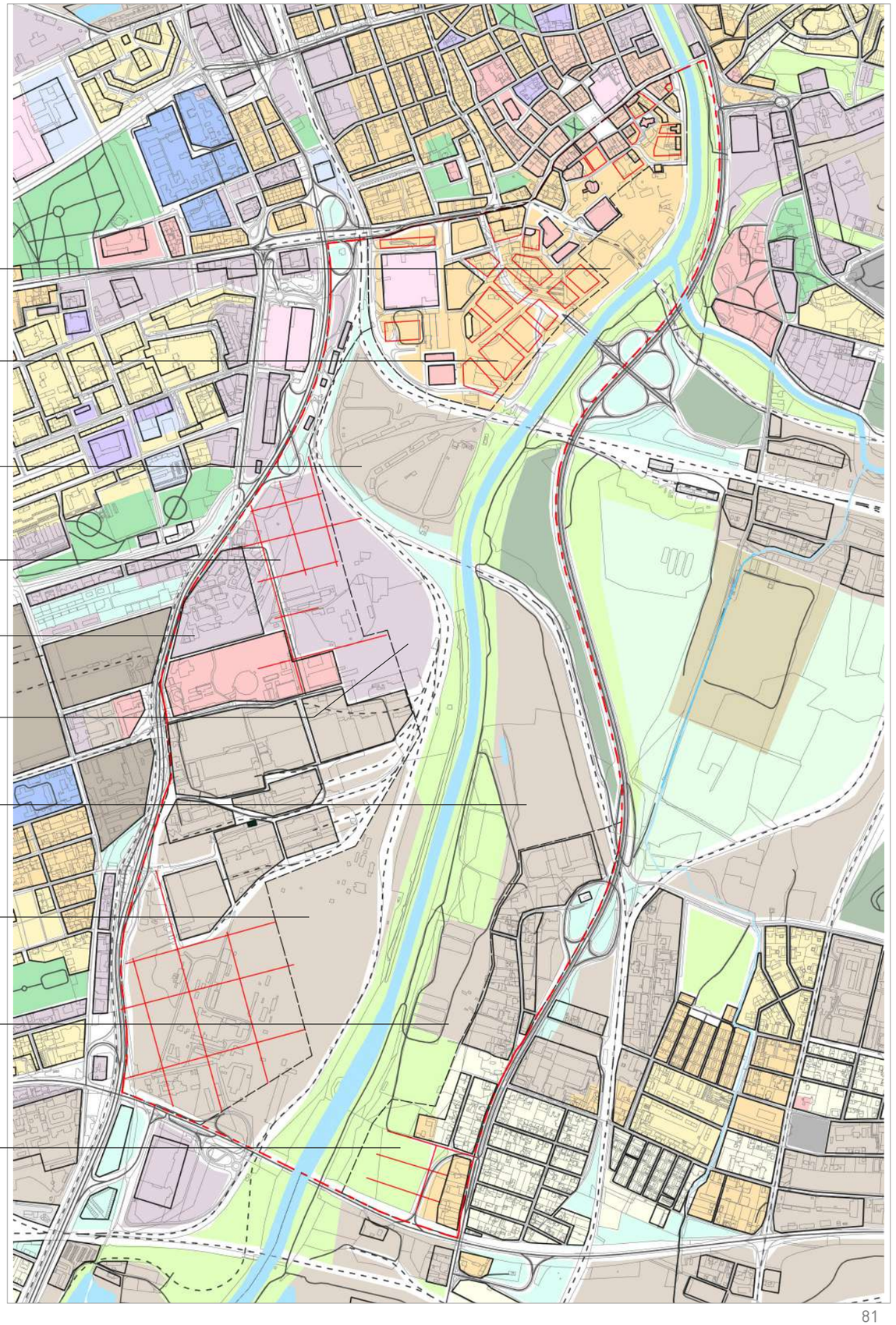

ÚZEMNÍ VAZBY

CESTY

Posuzovaná lokalita je velmi dobře dopravně dostupná.

Hlavní komunikační osy v území již existují a jsou zcela funkční. Nově navrženými dopravními prvky jsou místní sběrné komunikace nové blokové výstavby a pěší cesty.

LEGENDA

- silnice I. třídy
- silnice II. třídy
- místní komunikace- stávající
- pěší cesty- stávající
- plánované napřímení komunikace
- místní komunikace- plánované
- pěší cesty- plánované

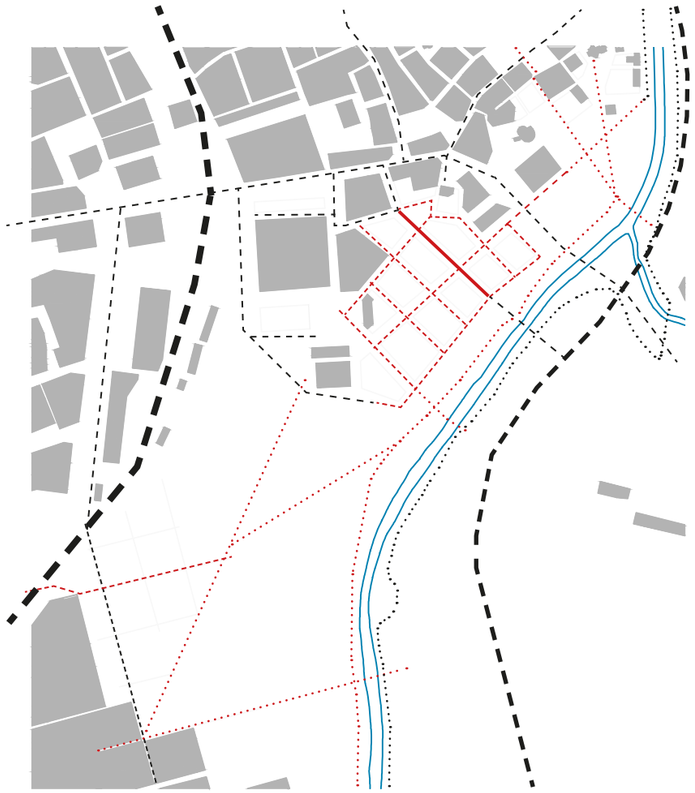

MÍSTA

Vytypování významných míst a bodů zájmu mezi nimiž se předpokládá nejvyšší frekvence pohybu osob. V závislosti na této skutečnosti je plánováná transformace veřejného prostranství a zřízení zpevněných ploch pro shromažďování osob i vytvoření parků, které umožní přístup k řece Ostravci.

LEGENDA

- významná stavba
- místo návrhu nového veřejného prostranství či parku

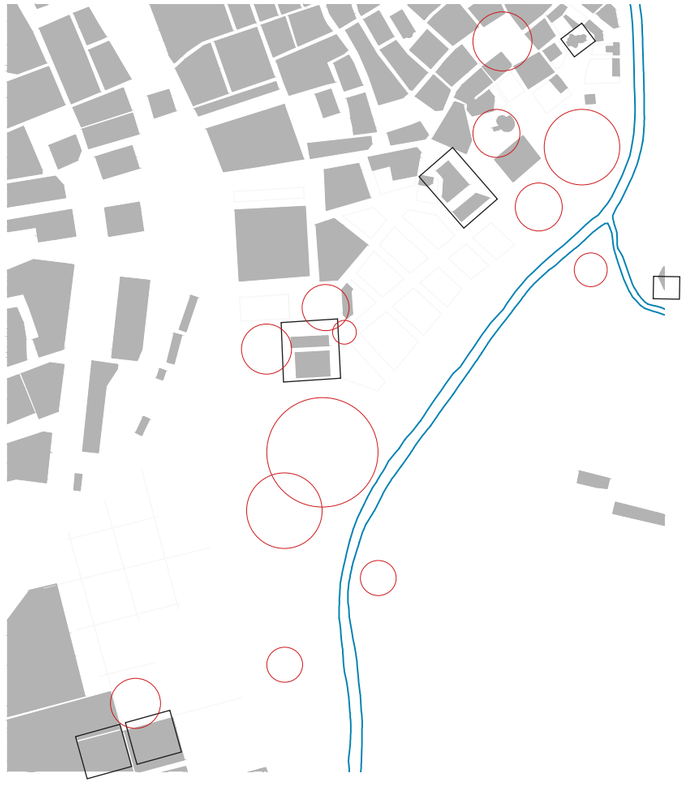

CYKLOTRASY

V současné době se v území nachází nově zbudovaná cyklostezka vedoucí po pravém břehu řeky Ostravice a propojující města Frýdek-Místek a Bohumín. V rámci mé studie a plánovaných záměrů v této lokalitě je navrženo doplnění cyklostezky podel levého břehu řeky s napojením na hlavní úrbanistické osy.

LEGENDA

- cyklostezky- stávající
- cyklostezky- plánované

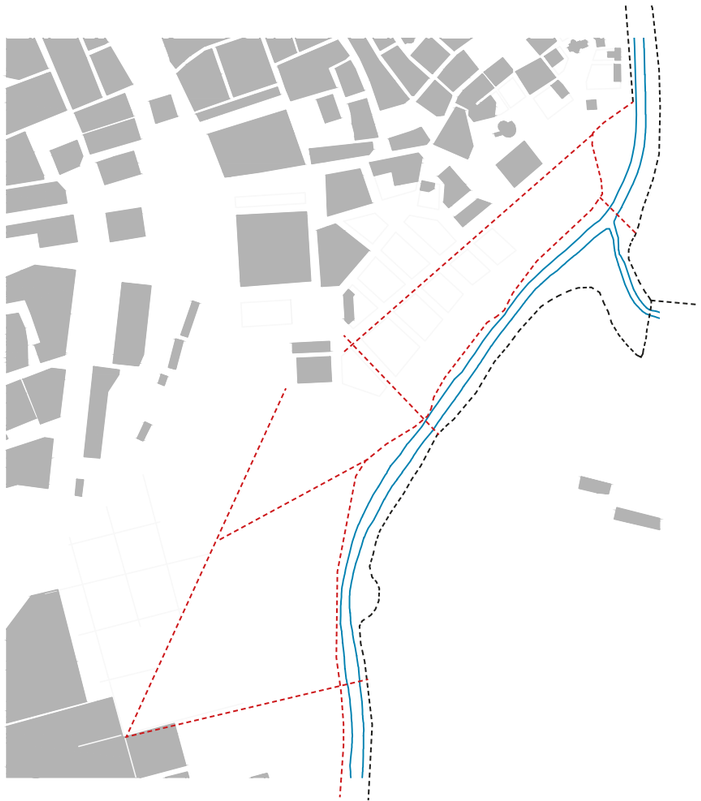

HISTORICKÉ TRASY

Vzhledem k tomu že se řešené území nachází v těsné blízkosti historického centra města, vedly tudy významné trasy lemované četnými alejemi. V současné době již není patrná původní cestní síť ani stromořadí. Ve svém návrhu plánuji obnovení dvou tradičních álejí jenž vhodně zapadají do celkového konceptu nové výstavby.

LEGENDA

- cyklostezky- stávající
- cyklostezky- stávající
- cyklostezky- plánované
- cyklostezky- plánované

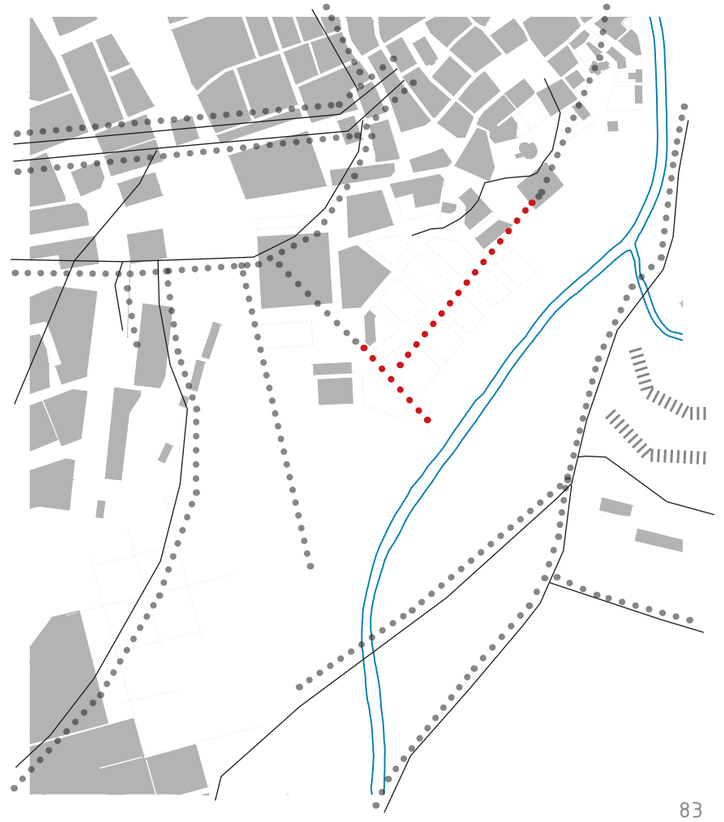

REGULACE

Hmota (“plno“, stavba) definuje prostor („prázdno“, prostranství).
Charakter a míra plna či prázdna pomáhá lidskému vnímání uchopit prostor a umožnit tak jeho další analyzování (např. vzdálenost, hranice, význam aj.). Následný pohyb v takto vymezeném (ohraničeném) prostoru umožní člověku zažívat okolní děje.

Využitím vhodných regulativů lze zajistit lepší orientaci a definování osob v území a zprostředkovat jim kvalitnější vizuální vnímání a pocitové prožívání místa.

Pro svůj návrh využívám tyto regulační prvky:

1) šířka uličního prostoru
2) uliční čára
3) podlažnost
4) koeficient zastavěné plochy a zeleně v procentech
5) liniová zeleň
6) urbanistická osa
7) chráněný průhled
8) pohledově exponované průčelí

1) šířka uličního profilu

V nové blokové struktuře je navržena hierarchie jednotlivých komunikací. Středovou hlavní komunikační osou rezidenční čtvrti Nová Karolina je široká silnice II. třídy k níž jsou navázány místní sběrné komunikace. zbylé ulice mezi bloky tvoří sdílený prostor s omezeným provozem.

LEGENDA

ŠÍŘKY ULIČNÍCH PROFILŮ- HIERARCHIE

- hlavní komunikace II. třídy, šířka uličního profilu 32 m
- místní sběrné komunikace, šířka uličního profilu 24 m
- sdílený prostor
- pás zeleně
- návrh

S

0 100 200 500 m

2) uliční čára

uzavřená uliční čára

otevřená uliční čára

volná uliční čára

3) podlažnost

Výšková úroveň navrhované blokové zástavby odpovídá již započaté výstavbě bytových domů naproti obchodního centra Nová Karolina. Směrem k řece je plánované postupné snižování podlažnosti jednotlivých objektů.

4) koeficient zastavěné plochy a zeleně v procentech

Vyšší procento zastavěnosti je u bloků nacházejících se blíže centra města nebo centra občanské vybavenosti. V blízkosti městské či volné krajiny se naopak zvyšuje procento zeleně. Zástavba se stává čím dál více otevřenou, což vytváří pocit plynulejšího přechodu zastavěného území a volné krajiny.

5) liniová zeleň

V území je navrženo několik alejí lemující významné ulice, veřejná prostranství i pěší stezky ve volné krajině. Některé navrhované linie odpovídají původním historickým alejím. Pro ně je uvažováno použití tradičních alejových dřevin (lípa, javor), jenž propojí město s volnou krajinou. Tyto druhy stromů se vyznačují rozložitou korunou, proto pro svou výsadbu vyžadují dostatečně široký uliční profil. Význam středové osy rezidenční čtvrti Nová Karolina ještě více podporuje plánovaný travnatý pás.

6) urbanistická osa

Nové urbanistické osy jsou navrženy v závislosti a návaznosti na stávající územní osy.

7) chráněný průhled

V řešené lokalitě se nachází jen nedávno vytvořené průhledy
- průhled od obchodního centra Nová Karolína k Trojhalí
- průhled od admin. centra Nova Karolina Park k Trojhalí

Navrhuji několik dalších významných průhledů jenž podpoří tamní dominanty.

8) pohledově exponované průčelí

- Trojhalí Nová Karolina
- Divadlo Antonína Dvořáka
- Kostel. sv. Václava

NÁVRH

VÝSTAVNÍ PARK ČERNÁ LOUKA

REZIDENČNÍ ČTVRŤ NOVÁ KAROLINA

LIPOVÉ ALEJE

SPORTOVNÍ PARK

OBYTNÁ ČTVRŤ

KVĚTNATÁ LOUKA

PASTEVECKÁ LOUKA

DUBOVÝ HÁJ

PRŮMYSLOVÁ ZÓNA

NIVNÍ LOUKA

OBYTNÁ ČTVRŤ

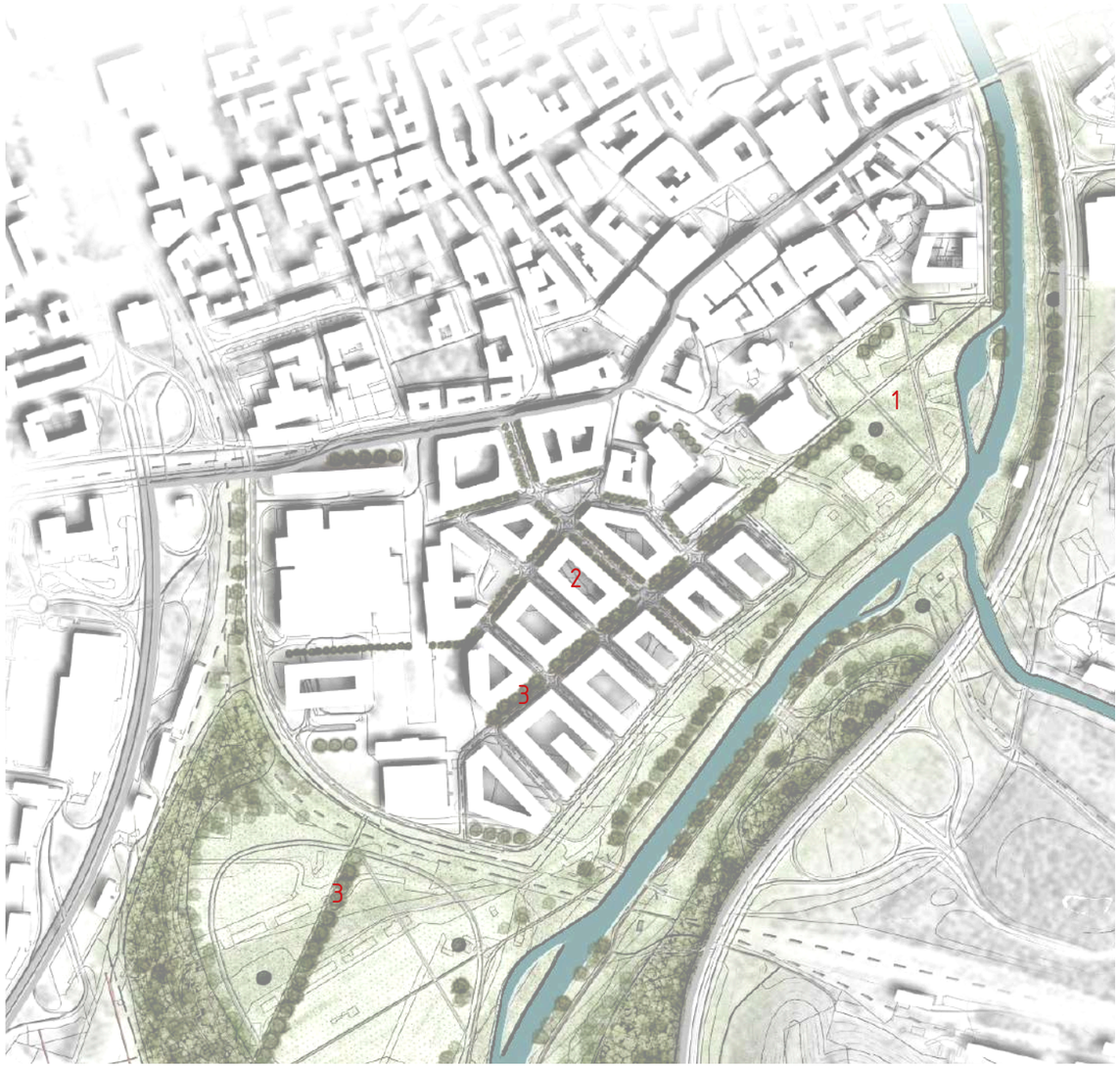

1 VÝSTAVNÍ PARK ČERNÁ LOUKA
Změna stávající funkce, asance nevhodných staveb a návrh městského parku sloužícímu částečně výstavnické činnosti města a částečně rekreaci a volnočasovým aktivitám obyvatel

2 REZIDENČNÍ ČTVRŤ NOVÁ KAROLINA
Konkrétní návrh způsobu možného dotvoření blokové výstavby bytových domů rezidence Nova Karolina směrem k řece. Dále lokální doplnění území občanskými stavbami vymezujíc nová veřejná prostranství.

3 LIPOVÉ ALEJE
Rozsáhlý doprovodný a orientační prvek v městské i volné krajině, jenž podporuje průhledy územím a spojuje významné body zájmu.

4 SPORTOVNÍ PARK
Princip analogie Komenského sadů, avšak s bližší návazností na centrum Ostravy. Pravidelně udržovaná plocha, navržená obyvatelům města, za účelem sportovních aktivit i odpočinku.

5 OBYTNÁ ČTVRŤ
Návrh změny stávající funkce za účelem vybudování nové čtvrti bytových staveb. Vyznačení urbanistických os, určujících možnou strukturu výstavby.

6 KVĚTNATÁ LOUKA
Asanace oblasti pro vytvoření přírodního charakteru místa, pro zkvalitnění životních podmínek navrhované obytné čtvrti. Současně se jedná o doplnění kulturního centra Dolní oblasti Vítkovic přírodními prvky, jenž by zmírnily vizualní surovost technických památek.

7 PASTEVECKÁ LOUKA
Návrh řešení na základě udržitelného způsobu údržby zeleně s návazností na tradiční formu hospodářství.

8 DUBOVÝ HÁJ
Clona mezi průmyslovou oblastí a přírodním charakterem říčného koryta. Návrh na zvýšení biodiverzity a zlepšení ekologické stability místa.

9 PRŮMYSLOVÁ ZÓNA
Návrh asanace brownfieldů a vyznačení nové struktury pro výstavbu průmyslového areálu.

10 NIVNÍ LOUKA
Změna funkce za účelem rozšíření říčního břehu pro podporu ekosystému regionálního biocentra (Kunčická niva)

11 OBYTNÁ ČTVRŤ
Návrh rozšíření sídelní struktury Kunčiček směrem k řece.

PARK ČERNÁ LOUKA

V rámci výstaviště Černá louka jsou navrženy výrazné a velkorysé změny. Současná tamní situace je poměrně neuspokojivá. Vzhledem k tomu ale i k velmi významné poloze místa navrhuji výrazné asanační zásahy a komplexní revitalizaci místa. (viz. kapitola asanace 68-69)

NÁVRH

-Vytvoření velké travnaté plochy pro podporu rekreačního potenciálu místa. Návrh má za cíl zpřístupnit břeh řeky Ostravice a otevřít jej směrem k centru města.

-Z analýz území vyplynuly určité směry pohybu osob, ty se promítly do návrhu nových pěších stezek i cyklostezek. Přirozený směr pohybu osob podél břehu byl „narušen" slepým ramenem řeky Ostravice. Nové řešení sbírá a soustřeďuje veškerou energii (děje) do středu výstavního parku, což kromě podpory setkávání a pocitu sounáležitosti podporuje návštěvnost konaných výstav i trhů.

-Nově je zde navrhovaná modelace terénu parku tak, aby byl podpořen dostředivý koncept a současně došlo k odclonění antropogenních prvků lokality. Terénní svahy pak mohou být osazeny terénními schodišti pro možnost posezení a celkového vnímání odehrávajících se dějů v parku.

-Kromě rostlého terénu je zde pracováno i s charakterem břehů řeky. Pro tuto práci je plánované zbudování umělého koryta řeky. Jedná se o návaznost na tradiční rozvolněný tok řeky, jenž byl později člověkem opevněn a regulován, ale i o vytvoření lepšího rekreačního potenciálu místa.

-Návrh dřevěného mola dotváří již zmíněný princip kruhu, a umožňuje obyvatelům a návštěvníkům města bližší kontakt s řekou. Dalším možným využitím je konání drobných městských akcí (hudebních, tanečních).

ZELEŇ

-Stromy
V celém řešeném území diplomní práce je určen a lokalizován pouze jeden chráněný památný strom, platan javorolistý. Nachází se v této lokalitě před pavilonem A výstaviště Černá louka.

Vzhledem k městskému charakteru parku jsou v této práci navrhovány a umisťovány kromě domácích dřevin i určité cizokrajné druhy. Tyto nepůvodní typy (např. z jižnějších oblastí) se často vyznačují lepší odolností vůči městskému mikroklimatu a současně na jaře a na podzim vytváří zajímavou hru pestrých barev (javor babyka, jinan, hloh, muchovník, jeřáb). V blízkosti řeky jsou pak navrhovány tradiční dřeviny dobře snášející vlhké půdy (olše, vrba),

-Parkový trávník (intenzivní, rekreační, středně zátěžový)

M 1: 2000

0 10 m 50 m 100 m 200 m

NÁVRH MODELACE TERÉNU

Koncept parku je založen na kruhové geometrii, kružnice se z jedné strany „zakousává" do řeky a z druhé do veřejného prostranství výstaviště a divadla loutek. Celek parku pak působí jako přírodní amfiteátr, jehož scénou je molo, jakési „pódium", na řece Ostravici.

Terénní valy mohou být doplněny o terénní schodiště, čímž by se ještě více dostálo plánovanému konceptu

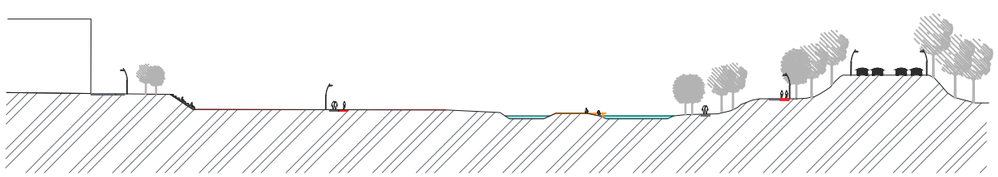

ŘEZ A-A'
M 1: 2000

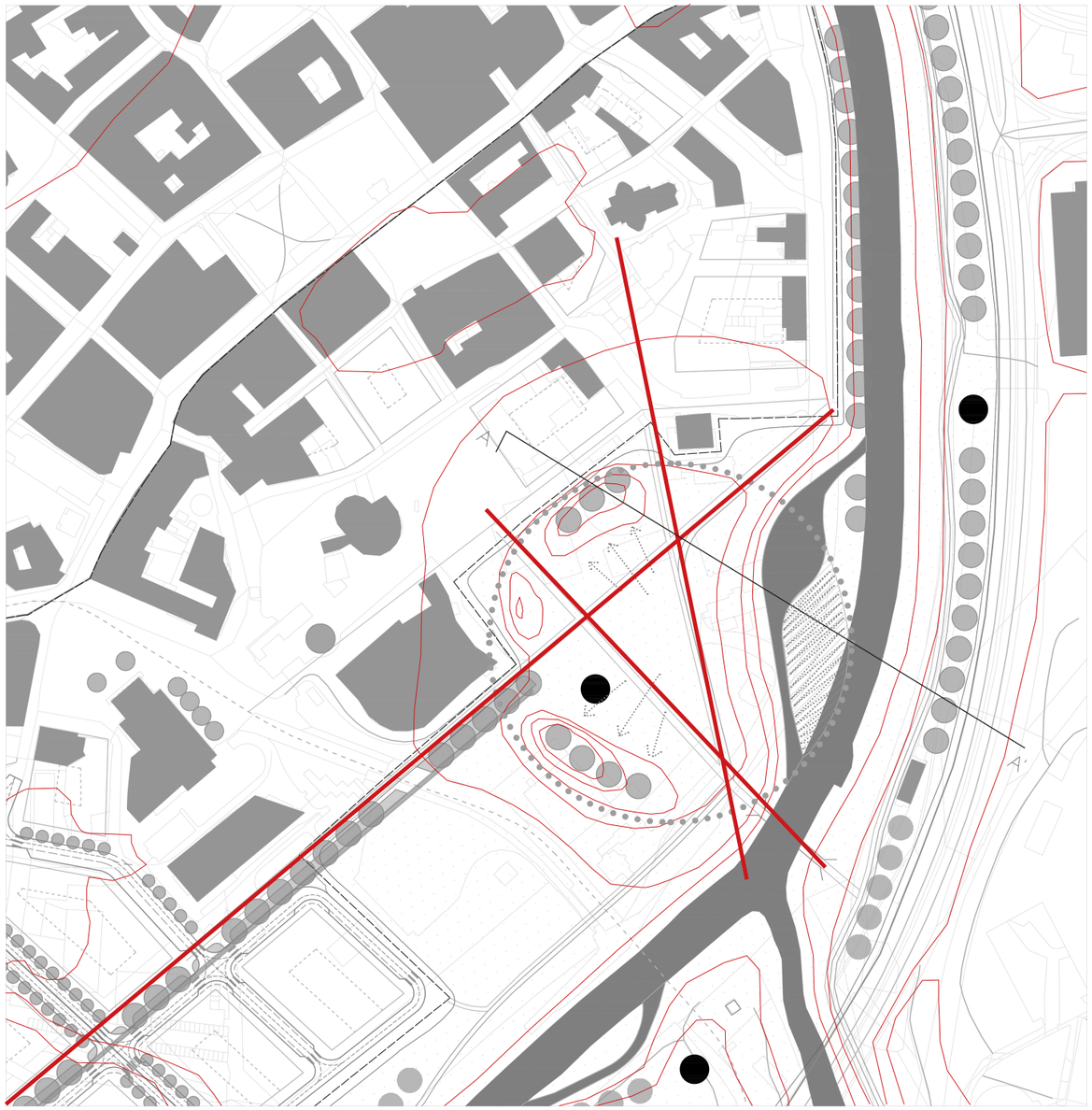

LEGENDA

- vrstevnice- nová modelace terénu
- územní osy, průhledy
- řezová rovina
- směr zvyšování terénního valu

0 50 100 m 200 m

NOVÁ KAROLINA

Návrh doplnění započaté výstavby bytových domů v okolí nákupního centra Nová Karolina. Zachování návaznosti k objektu administrativy Nova Karolina Park.

NÁVRH

Na základě analýz územních vazeb a okolních blokových struktur, byla navržena tato bloková výstavba. Koncept svou členitostí podporuje průhledové osy a liniové vedení územních spojnic.

Hierarchie uličních profilů zajišťuje každé třídě/ ulici své vlastní parametry pro návrh nejvhodnějšího řešení.

Stanovením základních regulačních prvků, bude zajištěn jednotný charakter blokové výstavby v dané lokalitě.
(viz následující str. 86-87)

ZELEŇ

Jelikož se jedná o čistě městskou urbanizovanou krajinu, jsou zde navrhovány převážně cizokrájné odolnější dřeviny sloupovitého kultivaru. Je nezbytné zvolit takové, které dobře snášející znečištění i řezy a současně jsou vhodné k osazení okolo komunikací do těsné blízkosti budov.
(např. javor babyka)

V této práci tvoří výjimku, ze zmiňovaných dřevin, vhodných do městského prostředí, lípy srdčité a javory mléč. Tyto druhy byly vybrány, a uliční profily jim byly přizpůsobeny, na základě vyššího principu návrhu monumntálních alejí, spojujících kromě bodů zájmu dvě velmi významné městské části (Moravskou ostravu a Vítkovice).

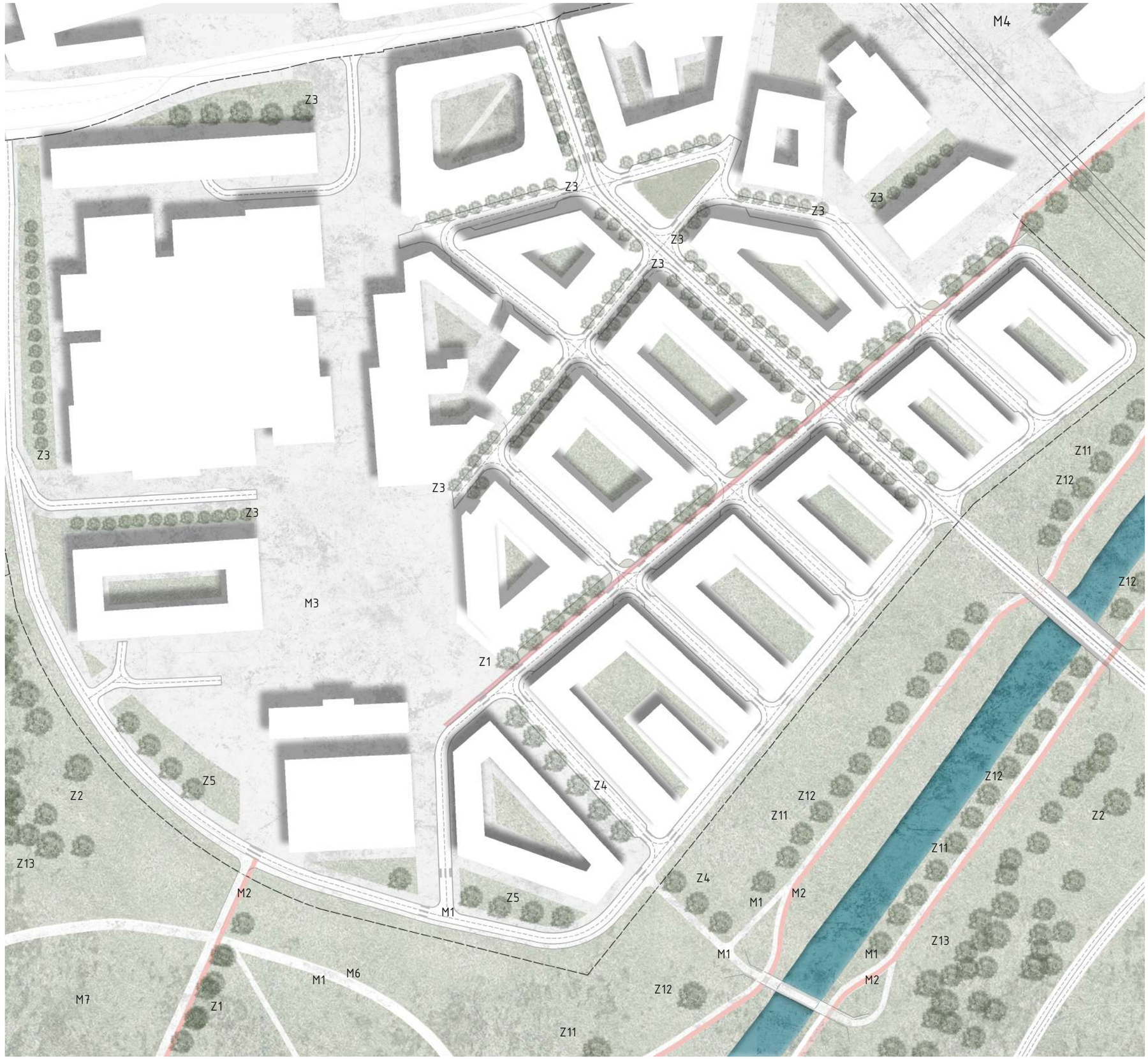

S
M 1: 2000
0 | 10 m | 50 m | 100 m | 200 m

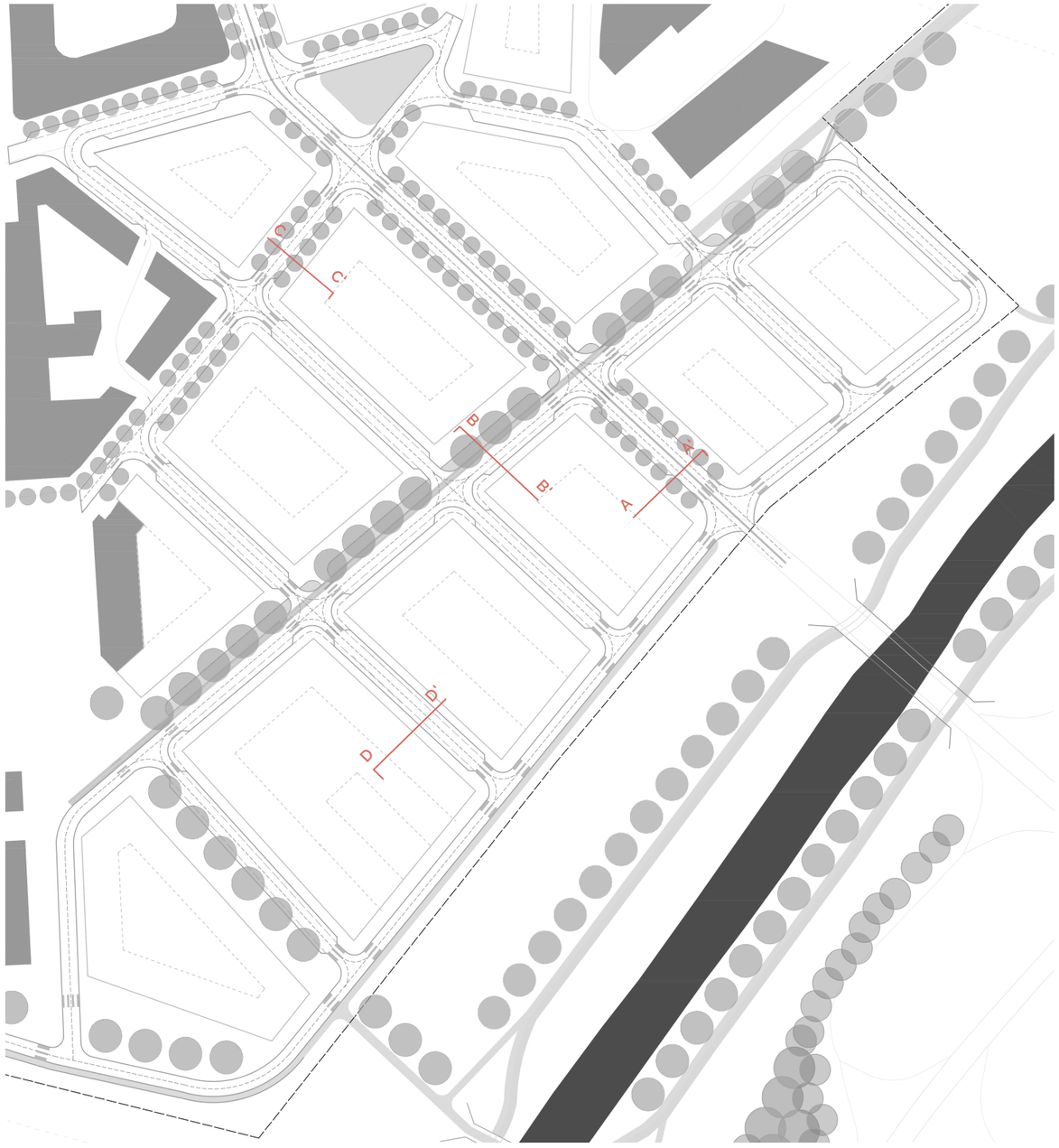

NÁVRH ULIČNÍCH PROFILŮ

Dle velikosti dopravního zatížení, jsou navrženy různé uliční charaktery, jež odpovídají plánovaným funkčním využitím. Každá třída či ulice má svou vlastní specifickou strukturu.

.

ŘEZ A-A'

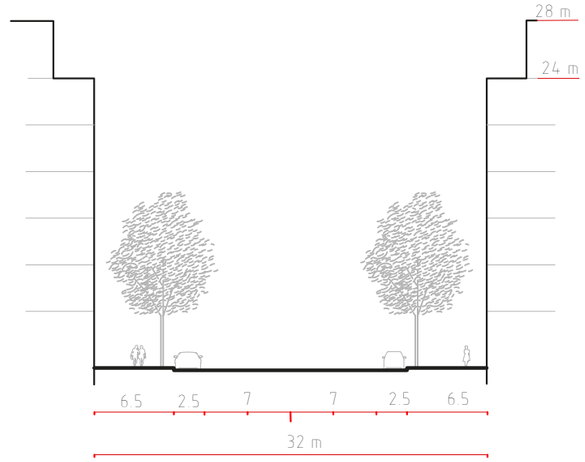

ŘEZ C-C'

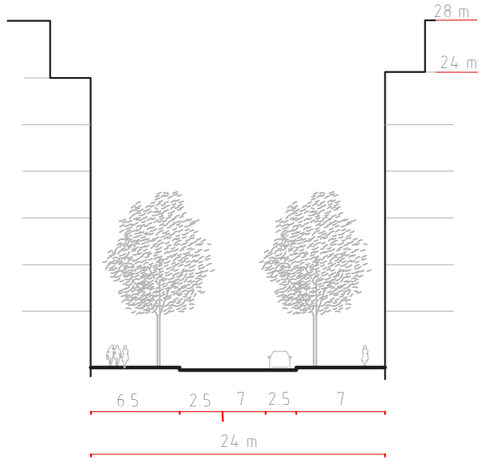

ŘEZ B-B'

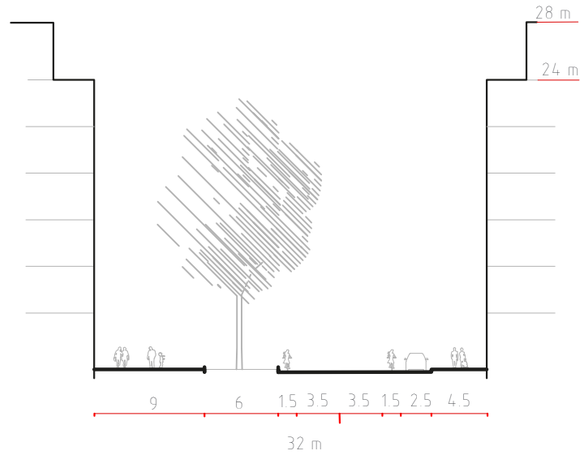

ŘEZ D-D'

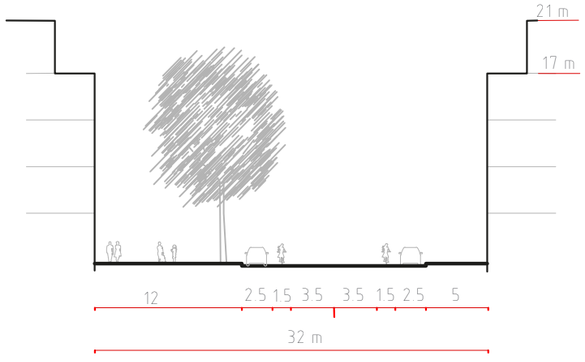

ULIČNÍ PROFILY- ŘEZY M 1:500

ZOBRAZENÍ DRUHŮ DŘEVIN- ŘEZY M 1:500

SPORTOVNÍ PARK

Park je navržen pro sportovní a rekreační účely obyvatelům i návštěvníkům města Ostravy.

NÁVRH

-Hlavním prvkem celé lokality je cesta lemovaná lipovou alejí, tento liniový prvek vytváří v území dosud chybějící vazby.

-Kromě hlavní cesty lemované aleji je plocha parku „protkána" cestami navrženými tak, aby došlo ke zpřístupnění břehů řeky Ostravice. Návštěvníkům parku by se tak naskytla možnost zvolit si svou další cestu podél řeky.

-Celá parková plocha je obkroužena běžeckým a in-line okruhem. Toto řešení reaguje na současně navrhovanou dostavbu okolních rezidenčních čtvrtí

-Lokalita je doplněna o cyklotrasu, jenž umožňuje jednoduchý dojezd cyklistů až k místům jejich zájmu (Dolní oblast Vítkovic, Centrum Nová Karolína, Černá louka)

-Pro příjemnější rekreační využití parku je zopakován princip vytvoření slepého ramena řeky a vznikem umělého ostrovu.

-V území jsou v neposlední řadě vytypována místa pro umístění lokálních drobných staveb (bližší informace o charakteru objektů na stranách 108 - 109)

ZELEŇ

-Stromy
Pro tuto lokalitu jsou pro výsadbu použity převážně domácí dřeviny vhodné pro přechod mezi městskou strukturou a volnou krajinou a pro čistě volnou krajinu. Navrhuji pouze listnaté stromy, které jsou vhodnější v případě krajiny v okolí vodních toků.
Bližší specifikace jednotlivých druhů se nachází v tabulce stromů na následujících stranách 104 - 105)

Druhy dobře snášející vlhké půdy pro výsadbu v blízkosti vodního toku (vrba, olše, střemcha).

Druhy vhodné pro výsadbu hájů a pro doplnění lesních ploch dle územního plánu (duby, habr, javor).

Druh stromu zvolený pro hlavní alej vedoucí napříč územím (lípa)

-Parkový trávník (intenzivní, rekreační, středně zátěžový)
-Nivní louka s břehovými porosty, zátopová (extenzivní, polo-přírodní stav)
-Květnatá louka (extenzivní, polo-přírodní stav)
(bližší charakteristika na str.74)

M 1: 2000

0 | 10 m | 50 m | 100 m | 200 m

STROMY

OZNAČENÍ VÝKRES	NÁZEV	OBRÁZEK	ROZMĚRY	SPECIFIKACE
Z1 KRAJINA MĚSTO	Lípa srdčitá / Tilia cordata		Výška < 30 m průměr kmene< 2m max. stáří 400 let	Lípa malolistá, též lípa srdčitá je statný opadavý listnatý strom s košatou, vysoko klenutou korunou.
Z2 KRAJINA MĚSTO	Dub letní, zimní /quercus robur, petraea		Výška < 45 m průměr kmene< 1m max. stáří 1000 let	Dub je mohutný, dlouhověký listnatý strom. Je vhodný jako soliter v krajině i jako plošná výsadba hájů a smíšených lesů.
Z3 MĚSTO	Javor babyka /acer campestre		Výška < 15 (25) m průměr kmene< 1m max. stáří 200 let	Javor babyka, též javor polní se vyskytuje v celé Evropě s výjimkou Skandinávie. Roste jako keř, stromek či mohutný strom, a to na okrajích lesů a keřových porostů.
Z4 KRAJINA MĚSTO	Javor mléč /acer platanoides		Výška < 30 m průměr kmene< 2m max. stáří 150 (300) let	Javor mléč je naše domácí dřevina, která roste od nížin po podhorské oblasti. Vyskytuje se v listnatých lesích, někdy i v luzích. Často ji můžeme nalézt jako náletovou dřevinu.
Z5 MĚSTO	Jinan dvojlaločný /ginko biloba		Výška < 40 m průměr kmene< 2m stáří stovky let	Jinan je statný strom s kuželovitou až rozkladitou korunou, který dorůstá do výšky 30 až 40 metrů. Je to dlouhověký strom (nejstarší v Číně má 4700 let.
Z6 MĚSTO	Hloh obecný /crataegus laevigata paul's scarlet		Výška < 8 m průměr kmene< 1m max. stáří 600 let	Hloh obecný je opadavá listnatá dřevina tvaru keře nebo stromu. Vyskytuje se v polostinných místech, často na okrajích lesů nebo podél potoků, nejčastěji na propustných půdách.
Z7 MĚSTO	Třešeň pilovitá /prunus kanzan		Výška < 7 m průměr kmene < 0.8m max. stáří 100 let	Třešeň pilovitá vytváří keře až nízké stromy se strnule šikmo vystoupavými větvemi a řídce polokulovitou korunou, o velikosti 3 – 8 m.
Z8 MĚSTO	Muchovník oválný /amelanchier arborea robin hill		Výška < 6 m průměr kmene < 0.8 m max. stáří 100 let	Muchovníky rostou jako řídké dřevité keře nebo malé stromy se vzpřímenými kmínky. Stromová forma je hojně rozvětvená slabými a dlouhými větvemi.

Z9 MĚSTO	Jeřáb muk /sorbus aria magnifica		Výška < 10 m průměr kmene < 1 m max. stáří 100 let	Jeřáb muk má široce kuželovitou korunu. Listy tmavě zelené, zespodu bílé plstnaté, mají tendenci na podzim hodně dlouho vytrvávat na stromě.
Z10 KRAJINA	Vrba bílá smuteční /salix alba **cv. 'Tristis'**		Výška < 30 m průměr kmene > 1 m max. stáří 100 let	Smuteční vrba je rychle rostoucí mohutný strom, převislého kultivaru. Stromy tohoto rodu jsou vhodné do mokrých půd (lužní lesy, břehy, násypy). Dobře snáší zaplavování.
Z11 KRAJINA	Olše lepkavá /alnus glutinosa		Výška < 30 m průměr kmene < 1 m max. stáří 200 let	Olše je naše domácí dřevina z čeledi břízovitých. Je to rychle rostoucí strom vyžadující trvale vlhkou půdu. Dobře snáší znečištěné ovzduší, pro je často vysazována do průmyslových oblastí
Z12 KRAJINA	Střemcha obecná /prunus padus		Výška < 20 m průměr kmene < 1 m max. stáří 100 let	Střemcha je velmi odolný strom nebo keř, hojně se vyskytující v ČR. Dobře snáší vlhké půdy okolí vodních toků. Je nevhodná k pastvinám pro vysokou toxicitu kůry a semen.
Z13 KRAJINA	Habr obecný /carpinus betulus		Výška < 30 m průměr kmene < 1 m max. stáří 200 let	Habr je náš domácí, mohutný strom s vysoce klenutou korunou. Je vhodný do Hájů a smíšených lesů nižších poloh.

MOBILIÁŘ

OZNAČENÍ VÝKRES	NÁZEV	OBRAZEK	ROZMĚRY	SPECIFIKACE
M1.1	mmcité / LWD 150 lavička		0,6 / 3 / v0,79m	Blok z masivu (dřevěná prkna) stažený šesticí nerezových šroubů. Dřevo je ponecháno bez nátěru. Blok spočívá na opticky subtilních ocelových nožkách. Dá se kombinovat do nejrůznějších lineárních nebo uzavřených sestav.
M1.2	mmcité / LWD 210 lavička		2,86 / 4,5 / v0,43m Jeden kus 3 / 0,6m	
M2	mmcité / NNK 165 Odpadkový koš se stříškou	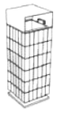	0,32 / 0,32 / v1,8m	Ocelové tělo, opláštění dřevěnými lamelami, popelník s nerezovým zhášedlem cigaret; 50l. Akátové dřevo.
M3	mmcité / SL 550 Stojan na kola		0,6 / v1m	Ocelová zinkovaná konstrukce opatřená nástřikem práškového vypalovacího laku. Kotvení variantně na dlažbu nebo pod dlažbu se skrytými šrouby.
M5	Ochranná mříž ke stromům	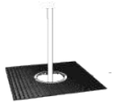	1,2 / 0,9 m 2 / 1,4 m	Ocelová zinkovaná konstrukce z pásové oceli. Kruhový otvor dostatečný pro rozrůstání stromu.
S1	Uliční světlo		v. 6m	Tvoří linii uličního osvětlení, parkové osvětlení a pobytových ulic.

POVRCHY

OZNAČENÍ VÝKRES	NÁZEV	OBRAZEK	ROZMĚRY	SPECIFIKACE
M1 MĚSTO	asfalt		Jednotný povrch	-hlavní komunikace II., III. třídy -místní sběrné komunikace -chodník
M2 MĚSTO KRAJINA	Barvený asfalt		Jednotný povrch	-cyklostezka, součást místní komunikace -cyklostezka, parková a krajinná
M3 MĚSTO	Velkoformát dlažba SCADA		140x 60 cm	-náměstí -velké zpevněné plochy
M4 MĚSTO	Betonová dlažba, malý formát		140x 60 cm	- sběrná komunikace - sdílený prostor
M5 MĚSTO	Kamenná dlažba		15x15 cm	-parkovací zóny
M6 KRAJINA	Mlat		Jednotný povrch	-parková komunikace
M7 KRAJINA	Trávník		Jednotný povrch	-parkový trávník, střednězátěžový

FABRIKA MODUL

Modulární stavby rozmístěné v blízkém okolí toku řeky Ostravice.

Průmyslový charakter města Ostravy mě přivedl k inspiraci stvořit návrh jednoduché a poměrně variabilní modulární stavby zvané FABRIKA.

Konstrukce je z ocelových nosníků, jenž umožňují jednoduchou a přesnou montáž nosné konstrukce i jejího opláštění a následné převezení na místo určení. Modul má půdorysné rozměry 3 x 3 m a výšku (ve vrcholu) 6 m, sklon střechy svírá úhel 45°, díky čemuž je možné, při správné světové orientaci, umístit na šikmou plochu solární panely. Základní rozměry modulu umožňují jednoduché fasádní dělení, za použití typizovaných sendvičových panelů (šířky 1 m) s vnitřní izolační vrstvou a hliníkovým povrchem (barvy antracit) kladených vertikálně. Tam kde nejsou použity zmiňované jednoduché sendvičové panely nebo skleněné výplně, lze využít dalších variant opláštění např. panely s aplikovaným dřevěným obkladem či roštem vhodným pro pnutí popínavých rostlin.

Uvedený modul je pouze základní jednotkou, násobením (štosováním, řazením) několika modulů za sebou nebo vedle sebe, získáme prostor požadované velikosti.

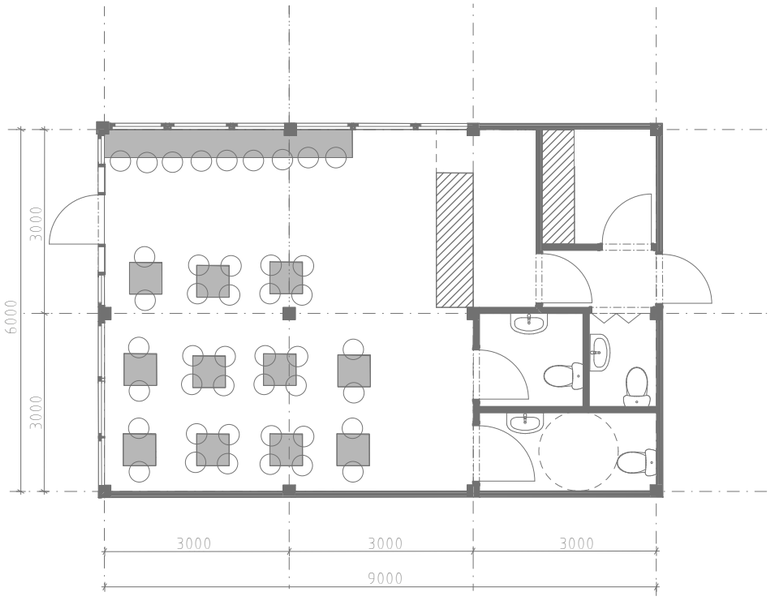

PŮDORYS M 1:100

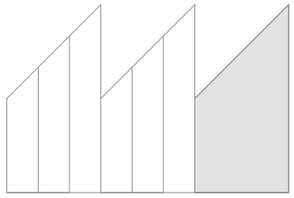

POHLED M 1:200

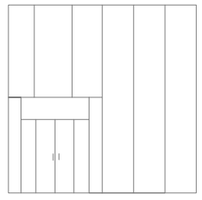

POHLED M 1:200

(Zrcadlením typického modulu FABRIKA získáme možnost vytvoření dalších tvarových variant objektů.)

FABRIKA MODUL- DŮM S KLASICKOU SEDLOVOU STŘECHOU

Tento typ stavby snáze „zapadne" do prostředí s převažujícím přírodním charakterem. Je vhodný i v místech natolik vzdálených od průmyslových areálů, že další vnášení industriálního tvarosloví, ve formě pilovitých střech, by nebylo vhodné.

POHLEDY M 1:200

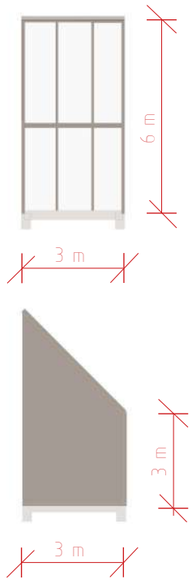

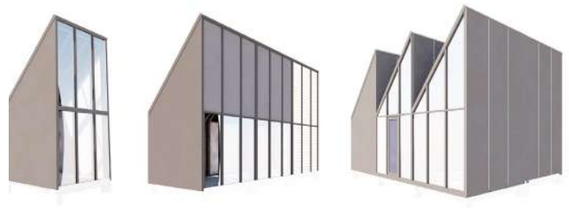

NÁSOBENÍ, ŘAZENÍ, ŠTOSOVÁNÍ

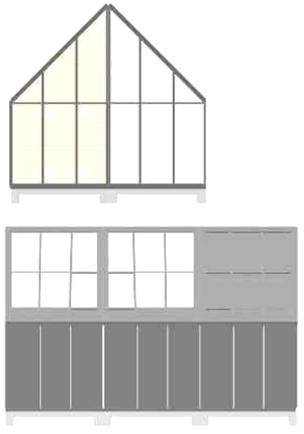

113 ZÁVĚR
115 ZDROJE
116 PODĚKOVÁNÍ

ZÁVĚR

V závěru práce bych ráda učinila vlastní zhodnocení projektu.

Záměrem této práce bylo navrhnout zlepšení městských vazeb za pomocí revitalizace neprostupných oblastí a celkové přiblížení se města Ostravy k řece Ostravici.

Návrhu předcházely, osobní terenní průzkumy i četné analýzy širších vztahů (historický vývoj, urbanistické struktury, územní vazby, vztah města a krajiny). Dle mého názoru, je tato práce komplexním pojetím řešeného území, zabývající se místem, jak po stránce urbanismu, tak v oblasti krajinného plánování a architektury.

V rámci krajinného plánování, jsem identifikovala krajinné hodnoty, definovala jejich mírů udržitelnosti, a návrhem určila další postup pro zachování, či zlepšení, jejich kvalit. V urbanistické části projektu, jsem na základě předchozích územních analýz, nalezla plochy vhodné pro asanaci, plochy vhodné pro změnu funkčního využití i místa s naopak nevyužitým potenciálem. Na základě tohoto určení jsem vypracovala vhodná individualni řešení, pro každou vybranou lokalitu i koncept celistvého pojetí místa. Architektonický návrh modulárních staveb dotváří plánované změny po stránce celkového sjednocení a zvýšení kvalit krajinného rázu.

Princip vnitřního zahuštění města, zlepšení vzájemných územních vazeb, spolu se zachováním a zkvalitněním přírodních prvků ve městě, považuji za vhodné řešení, jenž by významně zvýšilo pobytové kvality města Ostravy.

Tato diplomní práce může svými návrhy přispět k diskusím o aktuálních tématech současných realizací i budoucích záměrech v daném území, čímž by došlo k přesáhnutí účelu čistě akademické práce a přispělo k hledání nové vize města.

ZDROJE

KNIŽNÍ PUBLIKACE, ČLÁNKY

JEHLÍK, Jan. Obec a sídlo: o krajině, urbanismu a architektuře. Praha: Ausdruck Books, 2013
SKLENIČKA, Petr. Pronajatá krajina. 1. vyd. Praha: Centrum pro krajinu, 2011
SKLENIČKA, Petr. Základy krajinného plánování. 2. vyd. 2003
MELKOVÁ, Pavla. Význam řeky ve městě, článek. 2013
KUTA, Vítězsklav. KUDA, František. SEDLECKÝ, Jaroslav. Černá louka- první poválečný brownfield v Ostravě, 2004
MATĚJKA, Daniel. Krajinný ráz Ostravska, bakalářská práce, zahradnická fakulta v Lednici, 2007
ŠIMEK, Pavel. Vyhodnocení stability ploch, metodický dokument magistrátu města Ostravy

Ostravské městké lesy a zeleň, s.r.o. Vyhodnocení aktuálního stavu (stability) ploch zeleně. metodický dokument
Územní plán města Ostravy, textová a grafická část

ZÁKONY

Předpis č. 114/1992 Sb., Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

MAPOVÉ PODKLADY

Mapy I., II., III. vojenského mapování: http://oldmaps.geolab.cz/
Mapy stabilního katastru, III. vojenského mapování: http://archivnimapy.cuzk.cz/
Mapové snímkování z 50. let: http://kontaminace.cenia.cz/
Mapy terénu, vodstva: http://geoportal.cuzk.cz/
Informace o půdě: http://geoportal.vumop.cz/
Katastrální mapa: http://nahlizenidocuzk.cz/
Ortofoto dnešního stavu: http://mapy.cz/

Data (polohopis, výškopis) pro zpracování práce zapůjčil Zeměměřický úřad

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu práce za veškeré připomínky a cenné rady,
jenž mi byly k této práci poskytnuty.

Děkuji své rodině a přátelům za pochopení a podporu.

„NECH VĚCI VOLNĚ PLYNOUT- POKUD TVOJE CESTA VEDE PODÉL ŘEKY"

Pavel Kosorin (český humorista 1964)